

SUOMALAINEN USKONNOLLISUUS

CRUX

4

| SYYS-LOKAKUU 2008

Akavan kirkolliset ammattiliitot & Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Kirkon tulevaisuuden haasteet

- Miten jäsenmäärä kehittyy?
- Riittääkö työntekijöitä?
- Toteutuuko strategia?

PAIKALLINEN NEUVOTTELUTOIMINTA EDELLYTTÄÄ AMMATTIJÄRJESTÖJEN YHTEISTOIMINTAA

MIKAEL HELENELUND
AKIN PUHEENJOHTAJA
mikael.helenelund@evl.fi

KIRKON TYÖELÄMÄN suuret murrokset ovat tuoneet monenlaisia haasteita seurakuntien päättäjille ja työntekijöille. Paikallinen toimivalta on kasvanut ja yhteistoiminnallisuuden merkitys korostunut. Paikallinen neuvottelutoiminta on lisännyt eri neuvottelujärjestöjen paikallisten edustajien välistä yhteistyötä. Yhteistyön ansiosta on jopa voitu ehkäistä kirkon henkilöstön välisiä riitoja työpaikoilla. Pienissä seurakunnissa on saatu myönteisiä kokemuksia järjestöjen yhteisistä luottamusmiehistä.

Akavan keväällä ilmestyneessä strategiassa todetaan, että toimivan paikallisen neuvottelutoiminnan järjestämisessä korostuu eri keskusjärjestöjen, neuvottelujärjestöjen ja liittojen yhteistoiminta. Kirkon sektorilla keskusjärjestörajoja ylittävä yhteistyö on toiminut niin paikallisella tasolla kuin kirkon neuvottelupöydässäkin. Yhteistyö on lähtenyt järjestöjen omista edunvalvonnan tarpeista.

HYVÄ ESIMERKKI on Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ry:n ja Kirkon alojen ammattijärjestö SVTL:n hedelmällinen yhteistyö. Sen perustana ovat yhteinen pyrkimys kirkon työelämän laadun ja toimintojen kehittämiseen sekä samojen neuvottelupöytien samalla puolella saavutetut lukuisat myönteiset tulokset. Yhteistyön mahdollista tiivistämistä ajatellen AKI:ssa on avoimesti kartoitettava omat edunvalvontatarpeet sekä mahdollisen lähentymisen reunaehdot. Tällaisia voivat olla tukintopohjainen järjestäytyminen perusliittoon ja korkeaa koulutusta edellyttävien tehtävien erityispiirteiden huomioiminen palkkauksessa ja työelämää kehitettäessä.

Yhteinen sitoutuminen yhdessä hyväksyttyyn palkkausjärjestelmään luo hyvät edellytykset toistensa palkkaedunvalvontatavoitteiden kunnioittamiselle. Esimerkiksi koulutuksen huomioiminen palkkauksessa toteutuu työn vaativuuden arviointiin perustuvassa palkkaus-

järjestelmässä sillä, että koulutetut työllistyvät vaativuustasoltaan koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Kehittämällä koulutuksen ennakkointijärjestelmää ja laadullista työllistymistä voidaan vähentää järjestöjen välisiä eturistiriitoja.

Työaikakysymyksissäkin AKIn ja SVTL:n edunvalvontatarpeet poikkeavat toisistaan, mutta kysymysten yhteinen pohdinta virkaehtosopimuksen yhteydessä asetetussa työaikatyöryhmässä edistää näkemyserojen hyväksymistä tai jopa niiden kaventumista. SVTL:n pitkä kokemus työajassa olemisesta lienee AKIn hyödynnettävissä pohtiessamme sitä, omaksutaanko kirkon sektorilakin Akavan tavoite, että työaikasäännökset kattaisivat kaikki henkilöstöryhmät ja että todellista työaikaa seurattaisiin ja se korvattaisiin. Tahtotila työaikaan siirtymiseen lienee jäsenistössä viime vuosina vahvistunut.

ERI YHTEYKSISSÄ on todettu, että työelämän murrokset eivät enää suosi yhden erikoisammatin tai koulutuksen varaan perustuvaa järjestäytymistä. AKI ja SVTL ovat kumpikin ratkaisseet ongelman siten, että järjestön ja sen jäsenliittojen/jäsenyhdistysten välillä on selkeä työnjako. Se mahdollistaa voimien kokoamisen ja edunvalvonnan tehostamisen samalla kun ammatilliset kysymykset tulevat hoidetuiksi jäsenjärjestöissä.

Akava-yhteisö tarjoaa AKI:lle tärkeän viitekehyksen ja antaa hyödyllistä tukea edunvalvonta- ja vaikuttamistoiminnalle. Perusliittojen jäsenten ja paikallisen neuvottelutoiminnan kannalta AKIn tärkein toimintaympäristö on kuitenkin kirkko ja sen järjestökenttä. Kun kehitämme järjestörakenteita, meidän on ennen kaikkea tarkasteltava niitä jäsenen silmin ja hänen etujaan silmälläpitäen. Onko jäsenen kannalta järkevää, että edunvalvontaa hoidetaan monissa järjestöissä ja ”itsenäisesti”? Työnantajapuolella ja keskusjärjestöissä pohditaan jo yhdentymistä.

45 DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN
LIITTO 50 VUOTTA

54 JOULU SOIKOON!

CRUX

4 | SYYS-LOKAKUU 2008

Tulevaisuus

Juha Kauppinen on tutkinut kirkkoon liittymistä ja pohtii tutkimuksen pohjalta kirkon jäsenmäärän kehittymistä. Heikki Salomaa pohtii, miten työssä oppiminen papin ammattiin voisi olla tulevaisuuteen suuntautuvaa. Kaarlo Kalliala käsittelee kirkon strategian toteutumista. Pekka Y. Hiltunen kartoittaa suomalaisen uskonnollisen kentän muutoksia..... **14 - 31**

OPISKELIJOIDEN EDUNVALVONTA

Opiskelusta saa eläketurvaa. Liity opiskelijajäseneksi liittoon! **13, 28**

NUORET

Nuori haastaa kirkon..... **32**

TYÖURAN ALKUTAIVAL

Miten opiskelijoiden työharjoittelu on järjestetty Lapuan hiippakunnassa? Millainen työpaikka kirkko on työuraa aloittavan silmin?..... **18 - 23**

OPISKELIJAVINKKELI

Perinteissä on tulevaisuus **36**

DIAKONIAITYÖN- TEKIJÖIDEN LIITTO 50 VUOTTA

Juhlan kunniaksi pohditaan liiton tulevaisuutta, nykyisyyttä ja menneisyyttä... **45**

KUTSUMUSTYÖSSÄ?

"Kirkkomusiikki on mainio tapa olla siellä, missä haluaisi eniten olla ja tehdä sitä, mitä rakastaa" **40**

TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA

Kenen joukossa seison **57**

TEKSTIN ÄÄRESSÄ .. 58

KUVAT:
PEKKA LEMPIÄINEN/KUVAKOTIMAA,
EVELIINA MUSTONEN

Tulevaisuutta on vaikea ennustaa

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

KIRKOSSA ELETÄÄN haasteiden keskellä. Seurakuntalaisia palvelee rakennemuutoksen myllyryksessä mahdollisimman hyvin eri elämäntilanteissa, ja heitä kohdataan laadukkaasti useita kertoja vuodessa. Strategioita ja toimintamalleja kehitellään lähes jokaisella toimintakentällä.

Samaan aikaan rivit kirkonpenkissä harvenevat, ja yhä useampi jättää kirkon. Tarjonta ja kysyntä eivät tunnu kohtaavan, vaikka ihmisten uskonnollisuus ja hengellisyys eivät ole kadonneet. Ne ovat muuttaneet muotoaan niin nuorten kuin vanhempienkin ikäluokkien keskuudessa. Tämä tulee ilmi Atte Airaksisen ja Pekka Hiltusen artikkeleista.

Syksyn ensimmäisen Cruxin teemana on tulevaisuus, jo-

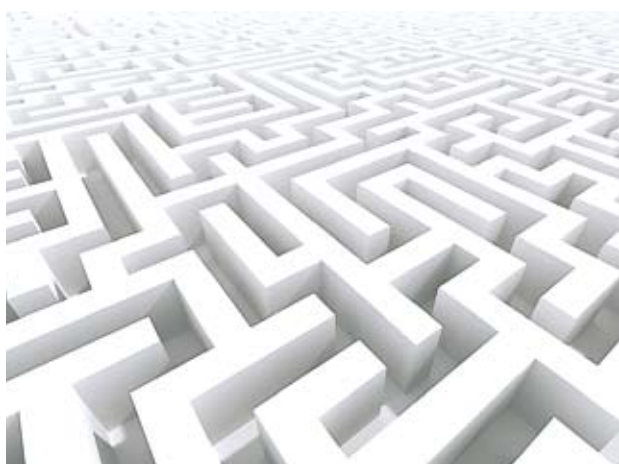
ta kohti tähyillään muun muassa kirkon strategian, koulutuksen, työnteon ja jäsenyyden näkökulmasta. Piispa Mikko Heikka peräänkuulutti viime kevään kirkolliskokouksessa omaa kirkon kehittämiskeskusta ja tulevaisuuden tutkimusta. Tulevaisuusanalyyysi ja siitä johdetut toimenpiteet tuntuisivat tuiki tarpeellisilta rakennemuutoksen ja kiihtyvän teknologian kehityksen keskellä.

Juha Kauppinen pohtii tässä lehdessä, mihin suuntaan kirkko on menossa jäsenkysymystensä kanssa ja mitä asialle voitaisiin tehdä. Valokuvaksi juttuun olisi oikeastaan pitänyt löytää kuva, jossa kirkko on täpötäynnä ja ulko-ovella jonotetaan. Sellaistakin on tapahtunut, mutta kuvaa tilanteesta ei löytynyt. Yleisimmin kirkon tulevaisuusskenario näyttäytyy tyhjen kirkkojen hahmossa, mihin ainakaan kirkon työntekijöiden ei kannata alistua.

Cruxissa kerrotaan myös Diakoniatyöntekijöiden liiton 50-vuotisjuhlasta, jota vietettiin kesällä Mustasaaren toimintakeskuksessa. Onnea ja siunausta 50-vuotiaalle liitolle!

Syksyn ensimmäinen Crux jaetaan perinteisesti uusille teologian, kirkkomusiikin ja diakonian opiskelijoille. Lehdi on sinulle opiskelijana ilmainen, se kannattaa tilata heti opintojen alusta lähtien. Näin pysyt ajan tasalla ammattikuntasi asioista, ja opiskelijajäsenenä saat neuvoja vaikkapa sopiessasi kesätyöstä.

Tsemppiä opiskeluun, pidetään yhteyttä!

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
maija.jokitalo@akiliitot.fi

KUSTANTAJA

 Kotimaa-Yhtiöt Oy

TOIMITUSKUNTA

Marita Hakala, seurakuntapastori
Juho Kopperiainen, kirkkoherra
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Markku Orsila, seurakuntapastori
Juha Petterson, seurakuntapastori
Hanna Remes, kanttori
Susanna Valtonen, diakoni
Taina Viljanen, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

CRUX

JULKAISIJAT

**Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
Diakoniatyöntekijöiden Liitto**

Akavatalo, Rautatilaistenkatu 6, 00520 Helsinki

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653
maija.jokitalo@akiliitot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Pirjo Heikkinen
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi

ILMOITUSHINNAT

Koko

2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 015,- euroa
1/2 s.	166 mm x 110 mm 81 mm x 229 mm	555,- euroa
1/4 s.	81 mm x 110 mm 166 mm x 55 mm	325,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Uusimaa Oy, Porvoo

KANNEN KUVITUS

Rik Poppius

OULUSTA KAJAHTAA

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi

KIRJOITAN TÄTÄ elokuun viimeisenä, suomalaisen kesän viimeisenä päivänä. Kesä, joka ei joidenkin mielestä koskaan tullut, oli minulle juhlien kesä. Monien uurastus juhlivassa kotikaupungissani hengellisen kesäjuhlan järjestämiseksi keskelle metropolialuetta jätti meille järjestäjille hyvän mielen. Toivottavasti sellainen mieli jäi kaikille juhlilla – millä tahansa juhlilla – kävijöille. Kotikaupunkini Espoo jatkaa koko vuoden 550 juhluvuottaan. Iloa ja monia tilaisuuksia se on tuonut.

Juhlasta arkeen. Oulun suunnalta on kuulunut kesän aikana kaksi kirkkoamme ja erityisesti sen papistoa koskettavaa keskustelua. Toive tarkentaa ohjeita kirkkoon kuulumattomien hautaan siunaamisesta, on helposti syvältä kirkkomme elämää ja myös sen itseyttä koskettava teema.

OLEMME kansankirkkoajatuksen siivittämänä toimineet niin, että oikeastaan ainoa siunaamista rajaava tekijä on ollut siunattavan elinaikanaan mahdollisesti esittämä kieltävä kanta. Toimintatapa on ollut yhtäältä johdonmukainen, toisaalta epäjohdonmukainen. Johdonmukainen se on ollut ajatuksessaan saattajien, surevien omaisten sielunhoidosta: riippumatta siunattavan suhteesta kirkkoon, on jälkeensäjääneiden – useimmiten valtaenemmistöltään kirkkoon kuuluvien – sielunhoito rinnalla kulkemisella, rukouksella ja Jumalan sanalla perusteltu. Kirkko ja sen työntekijät menevät rohkeasti kansan keskuuteen sen kummemmin henkiä haistelematta. Ihan selvillä vesillä ja johdonmukaisia me emme ole olleet siinä, että vainajahan on kirkosta eroamisellaan osoittanut kantansa.

Piispainkokous tulee käsittelemään Oulun kapitulin toivetta selkiyttää ohjeita. Tila on ahdas, myönnettävään. Toisaalla on ajatus ylösnousemususkossa siunaamisesta, mutta toisaalla moni näkee mahdollisessa linjan kiristymisessä vain kirkon halun saada veronmaksajia.

Selvää on, ettei vanha kansankirkollinen perustelu toimi entiseen tapaan tilanteessa, jossa kirkosta eroaminen jatkuu.

Minusta tärkeitä asioita kirkon linjauksissa voisi olla kirkon jäsenyyden korostaminen muuna kuin veronmaksamiskysymyksenä. Kyse on osallisuudesta siihen yhteisöön, johon liitytään kasteessa ja joka saattelee vainajansa uskossa ylösnousemukseen. Toinen tärkeä asia tulisi edelleenkin olla papille annettava mahdollisuus harkita ja toimia myös harkintansa perusteella. Näissä asioissa ei tulisi napittaa takkia liian kireälle, sen verran kansankirkosta kuitenkin on jäljellä. Kolmas asia kohdistuu meihin pappeihin: meidän tulisi miettiä uudelleen, mitä se sielunhoidollisuus kirkkoon kuulumattoman siunaamisessa kulloinkin on ja miten minun pappina tulee toimia.

Toinen oululainen keskustelu liittyi pappien pukeutumiseen. Uutisen mukaan ystäväni Mikko Salmi on sanonut jotakin farkuista ja taivaaseen pääsemisestä. Paria työskentelevässä piispainkokouksen asettamassa pappien pukua koskevassa työryhmässä ei ihan vielä noin pitkälle ole päästy. Toivottavasti ei päästäkään. Pelastuskysymyksiksi muuttuvat arkiset asiat ovat tunnustusti kirkossa vaikeasti ratkaistavia.

Pukeutumisessa lieene kohtuullisten ohjeiden lisäksi tärkeää jokaisen pukeutujan tilanne- ja tyyliä. Piispainkokous on antanut ohjeet, nyt käydään työryhmässä vielä läpi puvut. Sen jälkeen jokaiselta pukeutujalta odotetaan tyyliä ja tilanteen lukemista. Lähtökohtana voisi olla yritys ajatella ”asiakkaan”, seurakuntalaisen näkökulmasta.

JUHLAA RIITTÄÄ. Pappisliitto viettää 90-vuotisjuhluvuottaan. Se huipentuu Papiston päivillä. Toivottavasti Sinäkin olet mukana.

Kirkon eläkeasioiden käsittely muuttuu

KIRKON eläkeasioiden käsittely siirtyy asteittain vuosien 2008–2011 aikana Kuntien eläkevakuutuksen hoidettavaksi. Eläkkeiden rahoittaminen säilyy Kirkon keskusrahastolla.

Kuntien eläkevakuutus (Keva) hoitaa jatkossa kirkon eläke- ja kuntoutushakemusten käsittelyn, asiaspaldelun, tietohallinnon ja muut eläke toimintaan liittyvät tehtävät. Tehtäviä siirretään Kevan hoidettavaksi vaiheittain vuosina 2008–2011.

Kirkon keskusrahaston hoidettavaksi jäävät edelleen kirkon eläkkeiden rahoittamiseen, työnantajamaksujen keräämiseen ja eläkevarojen sijoittamiseen liittyvät tehtävät.

Kirkon palvelussuhteiden rekisteröinti siirretään Kevan hoidettavaksi 1.9.2008 lukien. Vuonna 2009 Keva aloittaa eläkehakemusten skannaamisen, työnantajien tarkastustoiminnan, työkyvyttömyyden lääketieteellisen arvioinnin ja ammatillisen kuntoutuksen hakemusten käsittelyn.

Vuoden 2010 alussa siirretään eläkkeiden ja kuntoutusrahojen maksaminen Kevan hoidettavaksi. Eläkehakemusten käsittely ja muut siihen liittyvät tehtävät siirretään Kevan palveluiksi vuoden 2011 alussa.

Opiskelija!

Löydät jäseneksi liittymiskaavakkeen liittosi kotisivuilta kohdasta Opiskelijat.

www.pappisliitto.fi
www.skul.fi
www.dtl.fi

MUSIIKKI VETÄÄ VEISUSUKUPOLVEN MESSUUN

JUMALANPALVELUS avautuu nuorille musiikin keinoin. Messumateriaalia veisusukupolvelle -julkaisu koostaa samoihin kansiin hengellisiä lauluja sekä kirkkovuosi- ja jumalanpalveluskasvatusta. Sen on tarkoitus omalta osaltaan elvyttää nuorten kirkossa käyntiä. Kokoelman on julkaisut Tampereen hiippakunnan jumalanpalvelus- ja musiikkityö yhteistyössä Lapuan hiippakunnan kanssa.

”Kirkossa kävijältä ei vaadita laudaturia latinasta, jotta hän voisi ymmärtää jumalanpalvelusta. Jumalanpalvelus voi olla helposti ymmärrettävää ja lapsenmielistä”, sanoo kanttori Heini Kataja-Kantola Ilmajoen seurakunnasta. Hän on työstänyt viiden vuoden ajan musiikkiaineistokokoelmaa, jossa on lähes 150 kitarasoinnun varustettua laulua 74 eri pyhälle. Lisäksi mukana on satoja lauluehdotuksia.

Kokoelma sisältää tuttuja lauluja muun muassa Jaakko Löytyltä ja Pekka Simojelta. Mukana on myös aikaisemmin julkaisematonta materiaalia suomalaisilta lauluntekijöiltä. Myöskään herätysliikkeiden laulukirjoja ei ole unohdettu.

”Laulujen lisäksi julkaisuun on koottu kansantajuisesti asiaa kirkkovuodesta ja jumalanpalveluksesta. Seurakuntalaisten toivotaan osallistuvan messuun ja sen suunnitteluun. Materiaalia ei ole tarkoitettu ainoastaan jumalanpalveluksiin, vaan esimerkiksi leireille, kouluihin ja kirkkokerhoihin.”

Tuoreesta julkaisusta löytyy ideoita esimerkiksi rakkaan suvivirren rinnalle. Kataja-Kantola kertoo, että hänen päässään ovat kesän kynnyksellä soineet erityisesti laulut ”Tulkaa tänne” ja ”Katsokaa taivaan lintuja”. Ne molemmat löytyvät Messumateriaalia veisusukupolvelle -julkaisusta.

Lisätietoja: Heini Kataja-Kantola p. 050 3036 455, heini.kataja-kantola@evl.fi

Julkaisua voi tilata edullisesti Tampereen tuomiokapitulista p. 0400 891 151 tai aija.leena.ranta@evl.fi.

DIAKONIAN EUROOPPALAISET MAISTERIT

DIAKONIATYÖN koulutuskenttää ravistelee tällä hetkellä muutosaalto. Reilu kymmenen vuotta sitten opistotasoinen koulutus muuttui korkeakoulututkinnoksi. Tutkinnoiksi muodostui sosionomi (amk) – diakoni ja sairaanhoitaja (amk) – diakonissa. Tutkintoihin kuuluu sekä yhteiskunnallinen että kirkon diakonian viran kelpoisuus.

Seuraavassa aallossa ovat seuranneet ylemmät amk-tutkinnot, jotka ovat ylempiä korkeakoulututkintoja samalla tavoin kuin yliopistojen maisteritutkinnot. Diakonian ja kirkon nuorisotyön työaloja kehittävä koulutus on käynnistynyt vuonna 2006 Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja ensimmäisten opiskelijoiden odotetaan valmistuvan tänä syksynä.

Uuden koulutuksen alkaessa tammikuussa 2009 mukaan tulee lisämahdollisuus laajentaa tutkinto eurooppalaiseksi yhteistutkinnoksi vähintään yhden lukukauden mittaisella englanninkielisellä opiskelulla esimerkiksi Oslossa tai Heidelbergissä.

Hakuinfo:

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto: Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonia ja nuorisotyö, 90 op

(European Master in Diaconia and Christian Social Practice)

Koulutus kestää tammikuusta 2009 joulukuuhun 2010. Se toteutetaan monimuoto-opiskeluna, mikä mahdollistaa tutkinnon suorittamisen työn ohessa. Ylempi amk-tutkinto antaa kelpoisuuden tehtäviin, joissa vaaditaan ylempää korkeakoulututkintoa. Koulutus on opiskelijalle maksuton.

Hakuaika Koulutukseen hakeutuminen

Yhteistyössä on mukana kymmenen yliopistoa ja ammattikorkeakoulua.

Kiinnostus uusiin tutkintoihin on ollut suuri ja uusien yhteyksien toivotaan vielä lisäävän hakijoiden määrää. Samalla on kiinnostavaa seurata, miten kirkko työnantajana suhtautuu uusiin tulokkaisiin. Maisteritason tutkintoja tarvitaan kehittämään diakoniaa, suurempien diakoniatimien johtajina ja ylipäänsä kaikkialla, missä edellytyksenä on ylempi korkeakoulututkinto.

Tutkinto tarjoaa mahdollisuuden kehittyä ja edetä uralla. Jos kirkon piirissä ei riittävän ajoissa havahduta näiden osaajien rekrytoimiseen, saatetaan kilpailu viedä hyvän joukon kehittäjiä muiden työnantajien palvelukseen. Ehkä seurakunnissa olisi tarve myös uudenlaisille diakonian ja yhteiskuntasuhteiden kehittäjän tehtäville?

Kari Latvus

Diakonian yliopettaja (Diak), Diakonian vieraileva professori (Tallinna)

tapahtuu ammattikorkeakoulujen yhteisvalinnan kautta osoitteessa www.amkhaiku.fi. Hakuaika on 29.9.–10.10.2008. Kaikki valintakelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen, joka on 10.–11.11.2008.

Lisätietoja hakemisesta: www.diak.fi, Diakin hakutoimisto, Niina Tikkanen, niina.tikkanen@diak.fi, puh. 020 1606 204.

Lisätietoja koulutuksesta: Diakonian yliopettaja Kari Latvus, kari.latvus@diak.fi, 0400 979 921 ja Kristillisen kasvatuksen yliopettaja, vs., Auli Vähäkangas, auli.vahakangas@diak.fi, 040 5011 768.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Diakoniatyöntekijöiden päivät Espoossa 21.–22.9.2009

Teemana: ”Diakonia on taistelulaji”

Ohjelma ja ilmoittautuminen tammikuussa 2009.

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Vuoden 2010 Kanttoripäivien valmistelut aloitettu

SEURAAVAT Kanttoripäivät järjestetään Tampereella vuonna 2010. Päivien järjestelytyöryhmä on aloittanut työskentelynsä.

Perinteiseen tapaan työryhmän puheenjohtajana toimii paikallinen hiippakuntakanttori, Tampereella Aija-Leena Ranta, ja sihteerinä Kirkkohallituksen jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksikön musiikkisihteeriksi Ulla Tuovinen.

Suomen Kanttori-urkuriliittoa työryhmässä edustaa AKIn apulais-toiminnanjohtaja Annamari Jokinen. Edustettuina on myös muita kirkkomusiikkitaloja.

Kanttoripäivien ohjelma pyritään saamaan valmiiksi ensi vuoden hujutukseen mennessä, jolloin myös ilmoittautuminen alkaa. Päivien ajankohta on jälleen kynttilänpäivän tieno eli 2.–4.2.2010. Tapahtumat sijoittuvat Tampereen seurakuntayhtymän kirkkoihin ja muihin tiloihin aivan Tampereen keskustassa.

PAPPISLIITTO

Teologimatrikkeli 2010 suunnitteilla

Pappisliitto suunnittelee uuden teologimatrikkelin julkaisemista syksyllä 2010. Matrikkelin toteuttaa tamperelainen A5 Plate Media Oy. Tietoja aletaan kerätä lokakuussa 2009. Kyseessä on seitsemäs Pappisliiton julkaisema ja kustantama teologimatrikkeli. Edelliset matrikkelit ovat ilmestyneet vuosina 1953, 1963, 1973, 1982, 1990 ja 1999.

Edellisessä matrikkelissa on tiedot 5746 teologista, joista noin viidesosalla on ainoastaan nimi- ja valmistumistiedot. Kuvia on 3209 kappaletta. Uuteen matrikkeliin pyritään saamaan kattavat tiedot teologikunnasta ja lisäämään kuvien määrää.

Äitiysloma keskeyttää hoitovapaan

Kirkon virka- ja työehtosopimukseen on neuvoteltu muutos, jonka mukaan hoitovapaa voidaan keskeyttää uuden äitiysloman vuoksi.

Uutta äitiyslomaa on haettava kaksi kuukautta ennen äitiysloman alkamista. Uusi äitiysloma on palkallinen. Muutos toteutetaan takautuvasti vuoden 2008 alusta lukien.

PAPPISLIITON OPINTOMATKAT 2009

Armenia: 20.-28.4.2009

Tutustumme Armenian Apostoliseen kirkkoon. Kristinuskon julistettiin valtionuskonnoksi Armeniassa jo vuonna 301.

Opintomatkan teemoja ovat mm. armenialainen identiteetti, ”marttyrikirkkokansa”, Armenian kansanmurhan muistopäivä, Armenian kirkon uudet koettelemukset ja haasteet sekä armenialainen kulttuuri.

Matkakohteitamme ovat pääkaupunki Jerevan ja sen kaupunkiseurakunnat, alun perin pakanatemppeleinä toiminut Garni, joka oli vuoden 301 jälkeen kuninkaiden kesäasunto, Geghardin luolaluostari, Sevanin pappisseminaari, joka sijaitsee 2000 metrin korkeudessa Sevan-järven rannalla, Khor Virapin luostari muinaisessa Araratlaaksossa sekä Armenian apostolisen kirkon keskus Etsmiadzin.

Matkanjohtajat: yliopiston lehtori,

TL Pekka Metso ja apulaistoiminnanjohtaja Merja Laaksamo.

Hinta: noin 1300 euroa.

Rooma: 21.-28.9.2009

Opintomatkan teemana on roomalaiskatolinen kirkko, paavius ja ekuomenia.

Lisäksi teemme päivämatkan Assisiin Fransiscuksen jalanjäljille.

Matkanjohtajat: Tallinnan suomalaisen seurakunnan kirkkoherra, TT Hannele Repo ja apulaistoiminnanjohtaja Merja Laaksamo.

Hinta noin 1200 euroa.

Huom! Matkoille on mahdollista saada liiton matka-apuraha (350 euroa). Opintomatkalle voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen. Ilmoittautumiset maija.jokitalo@akiliitot.fi tai (09) 1502 653. Armenian matkalle ilmoittautuminen päättyy 31.12.08.

Diakonian tutkimuksen päivä 2008

"Diakonian naiset ja miehet"

pe 7.11.2008 klo 9.15–15.30
Helsingin yliopisto, päärakennus

Asiantuntijapuheenvuoroina:

Tutkija, FT Tuomas Martikainen: "Maahanmuuttajanaiset:

Sukupuolittunut muuttoliike, kotoutuminen ja uskonto"

Diakonissa Marja-Liisa Liimatta: "Ammattimaleksijan aamuvuoro -
naisten ja miesten kokemuksia Perlos-projektista"

Hiippakuntasihtööri, TT, dosentti Marjo-Riitta Antikainen:
"Sukupuoli diakonian historiassa"

Päivän aikana julkistetaan myös Sivellin-opinnäytetyöpalkinto

Alustukset ovat tervetulleita iltapäivällä järjestettäviin työryhmiin. Lähetä alustuksesi aihe ja tiivistelmä 10.10.08 mennessä osoitteeseen elina.juntunen@dts.fi.

TERVETULOA!

Päivään ei ole osallistumismaksua eikä ennakoilmoittautumista
Lisätietoja www.dts.fi

Lausunto kanttorin kelpoisuusehdoista

KIRKOLLISKOKOUKSEN käsiteltävänä on piispainkokouksen esitys kanttorin kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta ja virkaporrastuksen poistamisesta. Esitys perustuu ns. Kanttorityöryhmä 2006:n mietintöön.

Suomen Kanttori-urkuriliitto on antanut kirkolliskokouksen lakivaliokunnalle lausunnon asiasta. Liitto kannattaa esitettyä koulutusväylien lisäämistä, kunhan varmistetaan kirkkomusiikkiopintojen riittävyys seurakunnan ainoanakin kanttorina toimimiseen. Liitto vastustaa esitystä kanttorin viran kolmiportaisuuden poistamista.

Esitys ei ole koulutusta eikä uralla etenemistä arvostava. Liitto katsoo, että kanttorin virkaa voidaan kehittää ja rekrytointia helpottaa, vaikka virkaporrastus säilytetään.

Liitto pitää yliopistotasoisien kanttorikoulutuksen säilymistä nykyisessä laajuudessaan elintärkeänä suomalaiselle kirkkomusiikille.

Liitto ei tästä syystä voi hyväksyä piispainkokouksen esitystä poistaa kirkkojärjestyksestä maininta kelpoisuustasosta ja laajasta yliopistotutkinnosta. Liiton mielestä kirkkojärjestyksessä tulee olla selkeä ohjeistus kirkkomusiikin tasoa koskevien ratkaisujen tekemiseen.

Kelpoisuusasia on ollut esillä liiton hallituksessa, valtuustossa, opiskelija-toimikunnassa sekä avoimissa jäsentilaisuuksissa Lohtajalla ja Lahdessa.

Piispainkokouksen esitys sekä Kanttorityöryhmä 2006:n mietintö ovat luettavissa kirkkohallituksen kotisivuilta osoitteessa <http://www.evl.fi/piispainkokous/vire.htm>.

Linkki suoraan näille sivuille löytyy liiton kotisivulta www.skul.fi.

PAPPINA AJASSA

MA TI KE TO PE LA SU

PAPISTON PÄIVÄT 14.-15.10.2008

*Viritykset * Korjaukset * Äänitykset
* Huollot * Puhdistukset
* Peruskunnostukset
* Huoltosopimukset

KANGASALAN URKUMIEHET

KALEVI RAITIA 0400-636830 SEPPO HEIKKILÄ 0500-637116

Katajatie 42, 36200 KANGASALA
Puh/Fax: 03-3773304
Email: urkumiehet@saunalahti.fi
www.urkumiehet.fi

Kirkon henkilöstökoulutuskalenteri löytyy verkosta

EEVA SALO

KOULUTUSSUUNNITTELIJA,
KIRKON KOULUTUSKESKUS

VIIME VUOSIEN aikana kirkon henkilöstökoulutusta on uudistettu merkittävästi. Henkilöstökoulutukselle on määritelty yleistavoitteet, jotka kuvataan osallistujälhtöisesti. Koulutusten vaatima työ määrä ilmaistaan opintopisteinä, jolloin 1 opintopiste vastaa 26,7 tunnin työtä.

Henkilöstökoulutustarjontaa on pyritty jäsentämään selkeämmäksi kokonaisuudeksi. Koulutukset jäsennellään ryhmiin, joita ovat kirkon työntekijän perustaidot, täydentävä koulutus, pastoraalikoulutus, syventävä koulutus, erityiskoulutus, johtamiskoulutus sekä osaamista päivittävä ja ajankohtaiskoulutus. Kehittämistyön taustalla on ollut näkemys henkilöstökoulutuksesta välineenä, jolla seurakunta tai kokonaiskirkko hankkii uutta osaamista työntekijöilleen tai vahvistaa heillä jo olevaa osaamista.

Näkyvin muutos uudistuksessa on se, että kirkon henkilöstökoulutustarjonta vuodelle 2009 julkaistaan ainoastaan sähköisen kalenterin muodossa Kirkon koulutuskeskuksen sivuilla. Löydät koulutuskalenterin kirjoittamalla tietokoneen selaimen osoite-tilille: www.evl.fi/henkilostokoulutus ja painamalla enter-näppäintä.

Sähköisessä koulutuskalenterissa julkaistaan Kirkon koulutuskeskuksen ja muun Kirkkohallituksen sekä hiippakuntien ja muiden koulutuspalvelujen tarjoajien tuottama kirkon henkilöstökoulutustarjonta. Kalenterissa hyödynnetään uutta jäsenystä ja

siinä voi käyttää erilaisia hakutoimintoja (tehtäväalue, kohderyhmä, koulutusrakenne, oikopolut).

Kirkon koulutuskeskuksen sivuilla löytyy koulutustarjonta myös tehtäväalueisiin jaoteltuina pdf-tiedostoina, jotka voidaan tulostaa paperille koulutussuunnittelun tueksi. Sivuilta löytyy myös keskeisten koulutusten opetussuunnitelmat, joita päivitetään ja täydennetään tarvittaessa (kotisivut: www.evl.fi/kirkonkoulutuskeskus).

Koulutuskalenterin ilmestymisen yhteydessä on seurakuntiin lähetetty Kirkon koulutuskeskuksen toimittama **Kirkon henkilöstökoulutus - Verkkoikäyttäjän opas**, jonka tarkoituksena on tukea seurakunnissa tapahtuvaa koulutussuunnittelua ja ohjata koulutuskalenterin käyttöön.

Kirkon eri tehtävä- ja osaamisalueille on useiden toimijoiden yhteistyönä kehitetty uusia koulutuksia, jotka sisältävät kirkon työntekijän perustaitojen ja täydentävän koulutuksen kokonaisuuksiin. Niiden tarkoituksena on tukea laaja-alaisesti uusien työntekijöiden identiteettiä ja ammatillista osaamista (perustaidot) ja vahvistaa työntekijän osaamista ja oman tehtäväalueen hallintaa (täydentävä koulutus).

Yhteisesti suunniteltujen aihoiden pohjalta koulutuksia toteuttavat koulutuspalveluja tarjoavat oppilaitokset ja järjestöt. Koulutuksia voidaan toteuttaa myös tilauksesta ja kouluttajat liikkuvat -periaatteella, jolloin seurakunnat, seurakuntayhtymät, rovastikunnat tai lähiseurakunnat hankkivat moduulin tilauskoulutuksena ja koulutus räätälöidään paikallisiin olosuhteisiin. Moduulien suunnitelmat ja tie-

dot tilauskoulutusta tarjoavista koulutusorganisaatioista löytyvät Kirkon koulutuskeskuksen sivuilla.

Kirkon työntekijän perustaitoihin sisältyvät koulutukset on tarkoitettu työuran alkuvaiheeseen ja niillä täydennetään peruskoulutuksessa saatua ammatillista osaamista. On arvioitu, että seurakuntien palveluksessa aloittaa noin tuhat uutta työntekijää vuodessa. Kokonaisuuteen sisältyy kolme moduulia (laajuus 3 op), jotka ovat *Kirkon usko ja tehtävä, Ihmisten kohtaaminen ja vuorovaikutus sekä Työntekijänä seurakunnassa*. Papit eivät kuulu kokonaisuuden kohderyhmään, sillä he suorittavat työuran alkuvaiheessa pastoraalitutkinnon. Perustaitojen koulutuksissa ja täydentävien opintojen kokonaisuuksissa on samoja piirteitä kuin pastoraalitutkinnossa.

Täydentävään koulutukseen sisältyvät uudet koulutukset kohdentuvat seurakuntatyön osaamisalueisiin ja työtehtäviin. Niiden tarkoituksena on vahvistaa työntekijän osaamista ja tehtäväalueen hallintaa. Moduuleja (laajuus pääsääntöisesti 3 op) järjestetään esimerkiksi seuraavista aihepiireistä: Diakonia kirkon työssä, Kirkko paikallisena ja maailmanlaajana yhteisönä, Kasvatus kirkon työssä, Jumalanpalvelus, kirkolliset toimitukset ja hengellinen elämä, Leiri- ja retkitointiminta, Perhetyö seurakunnassa, Vapaaehtoistoiminta ja Viestintä kirkon työssä.

Koulutuskalenterin rinnalla Koulutuskeskuksen sivuilla julkaistaan vuoden 2009 neuvottelupäiväkalenteri, josta neuvottelupäivät löytyvät tehtäväalueisiin sijoiteltuna. ■

Kirkon koulutuskeskuksen alkavat koulutukset 2009

Koulutusten laajemmat sisällöt <http://evl.fi/henkilostokoulutus>.

Koulutukset järjestetään Kirkon koulutuskeskuksessa Järvenpäässä, ellei muuta mainita.

Pastoraalikoulutus

- 19.–23.1. Raamattu, tunnustus ja julistus -pastoraalikurssi I/09 (4 op)
25.–29.5. Raamattu, tunnustus ja julistus -pastoraalikurssi II/09 (4 op)
9.–13.11. Raamattu, tunnustus ja julistus -pastoraalikurssi III/09 (4 op)
26.–30.1. Seurakunta työyhteisönä -pastoraali I/2009 (4 op)
24.–28.8. Seurakunta työyhteisönä -pastoraali II/09 (4 op)
16.–20.11. Seurakunta työyhteisönä -pastoraali III/09 (4 op)
26.–30.1. Jumalanpalveluselämän pastoraali I/2009 (4 op)
7.–11.9. Jumalanpalveluselämän pastoraali II/09 (4 op)
2.–6.11. Jumalanpalveluselämän pastoraali III/09 (4 op)
2.–6.3. Kristillisen kasvatuksen pastoraali I/09 (4 op)
24.–28.8. Kristillisen kasvatuksen pastoraali II/09 (4 op)
19.–23.10. Kristillisen kasvatuksen pastoraali III/09 (4 op)
16.–20.3. Sielunhoidon pastoraali I/09 (4 op)
5.–9.10. Sielunhoidon pastoraali II/09 (4 op)

Diakonia ja yhteiskuntatyö

- 28.–30.9. Diakonian erityiskoulutuksen moduuli: Orientaatio ja

oman työn tutkimus ja kehittäminen (5 op)

Johtaminen ja strateginen suunnittelu

- 1.–3.4. ja 21.–23.9. Kirjo IID Esimies- ja johtamistyön valmennus, 1. ja 2. lähijakso (15 op)
27.–29.4, 14.–16.9. ja 9.–11.12. Kirjo IIB Talousjohtamisen koulutusohjelma, lähijaksot 1 - 3 (20 op)
7.–10.10. Kirjo III Johtamisen erityiskoulutus, 1. lähijakso (20 op)
27.–29.4. ja 7.–9.12. Ylempi pastoraali: Teologiasta tekoihin – Kirkon perustehtävän aktualisointi, 1. ja 2. lähijakso (5 op)
30.9.–2.10. Mukana muutoksessa, 1. lähijakso (15 op)

Jumalanpalveluselämä ja julistus

- 19.–23.10. Syvemmälle messuun, 1. lähijakso (14 op)

Kasvatus

- 16.–18.9. Kasvatuksen erityiskoulutuksen moduuli: Teologia ja pedagogiikka kristillisessä kasvatuksessa (5 op)

Musiikki

- 2.–5.2. Organum Cantat 2009 – hyvän säestämisen taito, Jyväskylä (3 op)
21.–26.4. Soiva sana -kurssien opintomatka Saksaan (4 op)
11.–15.5. Cantor (+) 2009 – Minä, muusikkous ja työni seurakunnassa, Haapaniemen hiippakuntakartano, Kuortane (3 op)
17.–21.8. Kuoronjohtajan ja äänenkäytön kurssi 2009 (5 op)
7.–11.9. Cantor II/2009 (3 op)
2.–6.11. Soiva sana, 1. lähijakso (15 op)

Työnohjaus ja muu ohjaustoiminta

- 23.–25.9. ja 25.–27.11. Seurakuntatyön työnohjaajakoulutus, 1. ja 2. lähijakso (60 op)
7.–8.5. ja 25.–27.11. Sielunhoidon työnohjaajakoulutus 2009 (soveltuvuusarviointi toukokuu ja orientaatiopäivät marraskuu) (60 op)
23.–24.11. Teologien ja kanttorien harjoittelunohjaajakoulutus 2009 (1 tai 3 op)

Raamatun tulkinta ja käyttö

- 23.–25.11. Raamattuteologinen koulutus, 1. lähijakso (20 op)

Sielunhoito

- 25.–26.5. ja 19.–20.11. Sielunhoidon erityiskoulutus Helsinki (soveltuvuusarviointi toukokuu, orientaatiopäivät marraskuu)
11.–14.5. Kokemispohjaisen uniryhmätyöskentelyn kurssi 2009, Lärkkulla

Haetaan parasta kesätyönantajaa!

ANNUKKA RUUSULA
AKIN OPISKELIJASIHTEERI

Akavan opiskelijavaltuuskunta AOVAn järjestämä Paras kesätyönantaja -kilpailu on edelleen käynnissä. Kesällä töitä tehneet korkeakouluopiskelijat voivat ilmiantaa työnantajansa – nimittäin kesätyöntekijän hyvästä perehdytyksestä, kohTELUSTA, palkkauksesta jne.

Kilpailun tavoitteena on herättää keskustelua työpaikkojen hyvistä käytännöistä palkitsemalla raadin mielestä esimerkillisin kesätyönantaja. Suomen parasta kesätyönantajaa voi ehdottaa sähköisellä lomakkeella, jossa kysytään esimerkiksi erilaisista työsuhteen perusasioista, kuten työtehtävistä, työn ohjauksesta sekä työntekijän oikeuksien toteutumisesta.

Kerro hyvästä työnantajasta muillekin

Hyvä kesätyönantaja on monen osatekijän summa. Työvoimapulan myötä yhä useampi työnantaja haluaa antaa itsestään positiivisen kuvan. Hyvän työnantajan maine on erinomainen valttikortti, kun kilpaillaan pätevistä työvoimasta. Jos teet koulutustasi vastaavaa työtä ja olet tyytyväinen työpaikkaasi, ainakin perusasiat ovat kunnossa. Kerro siis hyvä työpaikka muidenkin tietoon! Samalla muut työnantajat saavat tietoa siitä, miten kesätyöntekijöitä parhaimmillaan kohdellaan.

Suomen parhaaksi kesätyönantajaksi pääsemisen rima nousee sitä korkeammalle, mitä enemmän saamme

ilmoituksia. Mitä korkeammalle rima nousee, sitä enemmän huomiota myös palkitsemattomat työnantajat kiinnittävät omiin käytäntöihinsä.

Ilmoita kesätyönantajasi kilpailuun täyttämällä lomake osoitteessa www.parakesatyönantaja.fi.

Työnantaja voi ilmoittaa itse itsensä

Jos teidän työpaikallanne tarjotaan korkeakouluopiskelijoille heidän koulutustaan vastaavia töitä ja noudatetaan työnantajana hyviä käytäntöjä, ilmoittaudu kilpailuun. Kun työnantaja ilmoittaa itsensä kilpailuun, on hyvä antaa vähintään yhden kesätyönte-

kijän yhteystiedot. Näin voimme kuulla myös työntekijän näkemyksen. Raati kohtelee työntekijöiden ja työnantajien tekemiä ehdotuksia yhdenvertaisina.

Opiskelijalle luottamus työnantajaan on keskeinen asia kesätyöpaikan valinnassa. Valitettavan moni opiskelija on joutunut kokemaan tai ainakin kuulemaan väärinkäytöksistä erityisesti kesätyöntekijöitä kohtaan. Asiaansa esimerkillisesti hoitavat työnantajat ansaitsevat kunniaa! Perusasioiden lisäksi opiskelijalle on tärkeää muun muassa se, että työstä maksetaan asiallinen korvaus ja että hänellä on mahdollisuus kehittyä työssään. Jos teidän työpaikallanne hoidetaan asiat esimerkiksi, osallistu kilpailuun ja voit saada palkintona positiivisen imagon ja halutun työnantajan maineen opiskelijoiden keskuudessa.

Raati ja aikataulu

Suomen parhaan kesätyönantajan valitsevan raadin puheenjohtajana toimii työministeri Tarja Cronberg. Muina jäseninä ovat muun muassa Akavan opiskelijavaltuuskunta AOVAn puheenjohtaja Heidi Handolin ja varapuheenjohtaja Juha-Pekka Onnela. Sihteerinä toimii Akavan projektiasiamies Kosti Hyyppä.

Kilpailulomakkeita voi täyttää 30.9.2008 asti. Tämän jälkeen raati käy lomakkeet läpi ja valitsee joukon työnantajia lähempään tarkasteluun. Parhaiden joukkoon päässeiden työnantajien ehdotajiin otetaan yhteyttä, jotta raati saa lisätietoja valintansa tueksi. Suomen paras kesätyönantaja julkaistaan 26.11.2008 Akavan opiskelijavaltuuskunta AOVAn kokouksen yhteydessä. ■

Opiskelusta eläketurvaa

KIMMO KONTIO

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ, ELÄKETURVAKESKUS

Tutkintoon johtavalta opiskeluajalta karttuu eläkettä ikään kuin henkilö olisi töissä 588 euron kuukausipalkalla. Opiskelu alkoi kartuttaa eläkettä 1.1.2005 alkaen.

ELÄKETURVAA opiskelusta on karttunut jo 250 000 ihmiselle. He voivat tarkistaa asian omasta vuosittaisesta työeläkeotteestaan.

Useimmat 18–67-vuotiaat, jotka eivät vielä ole eläkkeellä, saavat tästä vuodesta lähtien kotiinsa vuosittaisen työeläkeotteen. Työeläkeote on tärkeätä tarkistaa, koska se sisältää tietoja, joista eläke aikanaan lasketaan.

Työeläkeotteella näkyy tietoja yksityisellä työnantajalla tai yrittäjänä tehdystä työstä. Lisäksi otteella saattaa olla tietoja ns. palkattomista etuusajoista, joista vuoden 2005 alusta on karttunut eläkettä. Tällaisia tietoja kertyy esimerkiksi lapsenhoidosta ja tutkintoon johtaneesta opiskelusta.

Tutkinto rinnastetaan ansiotyöhön

Vuoden 2005 alusta eläkettä on voinut karttua 18 vuotta täyttäneelle samanlaisesti sekä ansiotyöstä että opiskelusta. Ansiotyöstä eläkettä karttuu maksetun palkan perusteella tai yrittäjätulon perusteella.

Opiskelusta karttuu eläkettä ikään kuin henkilö olisi töissä 588 euron kuukausipalkalla. Etua korotetaan vuosittain. Opiskelusta ansaittu eläke rahoitetaan valtion varoin.

Opiskeluaajasta otetaan huomioon perustutkintotasoiset ammatti-, am-

IMAGESOURCE/SKOY

mattikorkeakoulu- ja yliopisto-opinnot. Edun suuruus on kolmesta viiteen vuoteen suoritettua tutkinnon mukaan. Etua lasketaan vuoden 2005 alusta, joten esimerkiksi yliopistotutkinnosta täysimääräisen edun saa hyväkseen vuodesta 2010.

Yleissivistävä opiskelu ja ammatillinen pätevytyminen eivät kuulu etuuden piiriin. Lisäksi edun saamiseksi on tehtävä työeläkevakuutettua työtä ennen eläkkeen alkamista yhteensä 14 125 euron verran (vuonna 2008).

Oppilaitos ilmoittaa tutkinnon suorittamisesta Kelalle, joka välittää tiedon Eläketurvakeskukselle. Ulkomaisesta tutkinnosta voi myös saada hyväkseen eläkekarttumaa, mutta opiskelua varten on saatava opintotukea Suomesta.

Opiskelusta karttuva eläke-etu näkyy työeläkeotteella valmistumista seuraavana vuonna.

Keskeytyneet opinnot päätökseen

Ennen vuotta 2005 opiskelua ei otettu millään tavalla huomioon eläketurvassa. Opiskeluaajalta karttuvalla eläketurvalla on haluttu osaltaan kannustaa viemään opiskelut päätökseen.

Eläkekarttuma antaa pienen porkkanan vauhdittaa valmistumistaan myös kaikille niin sanotuille ikuisille opiskelijoille. Kenen tahansa, joka ei ole vielä eläkkeellä, kannattaa viedä keskeytyneet opinnot päätökseen. On kuitenkin huomattava, että aikaa ennen vuotta 2005 ei lueta opiskelusta karttuvan eläkkeen piiriin. ■

- **Eläketurvaa** karttuu yli 18-vuotiaalle tutkinnon suorittaneelle 1.1.2005 jälkeiseltä ajalta.
- **Turvaa** karttuu ammatti-, ammattikorkeakoulu ja yliopistotasoisesta tutkinnosta ja myös ulkomaisesta tutkinnosta, jos opiskelu on Kelan opintotuen piirissä.
- **Yleissivistävä**, ammatillinen pätevytyminen ja tieteelliset jatkotutkinnot eivät ole edun piirissä.
- **Eläkettä** karttuu tutkinnon laskennallisen opiskeluaajan perusteella kolmesta viiteen vuoteen:

- **Ylempi** korkeakoulututkinto 5 vuotta
- **Ammattikorkeakoulututkinto** 4 vuotta
- **Alempi** korkeakoulututkinto 3 vuotta
- **Ammatillinen** perustutkinto 3 vuotta
- **Eläkettä** karttuu 1,5 % vuodessa 588 euron kuukausipalkkaa vastaavasta tulosta (vuonna 2008).
- **Etua** lisätään vakuutetun työeläkerekisteriin, ja opiskelusta karttunut eläke näkyy työeläkeotteella valmistumista seuraavana vuonna.
- **Ennen** eläkkeelle siirtymistä työeläkevakuutettua työtä on tehtävä vähintään 14 125 euron verran.

TIMO MERENSILTA/KUVAKOTIMAA

Miten kirkon jäsenmäärä kehittyy?

JUHA KAUPPINEN

TUTKIJA, TYÖYHTEISÖKONSULTTI, KOULUTTAJA, TAMPERE

Miten vahvistaa pitkäjänteistä kirkon jäsenyyttä? Miten hillitä kirkosta eroamista? Miten kannustaa kirkkoon liittymistä? Jäsenyyskysymys on keskeinen työsarka paikallisissa seurakunnissa.

Muutaman vuoden ajan ovat seura-

kuntien työntekijät saaneet kuulla kauhistelua siitä, miten väki jättää kirkon. Usein arviot ovat olleet yliampuvia ja osin asiantuntemattomiakin. Ulkopuoliset tarkkailijat näyttävät tietävän, missä kirkossa mennään. Monet heistä ovat varmoja, että kirkolla on edessä vääjäämättä iso jäsenkato, ellei peräti jäsenistön romahdus.

Minua vastaan tulleissa keskusteluissa monet seurakuntien työntekijät ja luottamushenkilöt näyttävät asennoituvan jäsenkehitykseen samalla tavoin. Kirkkoon kuuluvien prosentti-

osuus laskee jyrkkenevään tahtiin, eikä sille voi mitään. On vain valmistauduttava pahimpaan ja toivottava parasta. En ymmärrä miksi: Eikö kirkossa uskota omaan asiaan ja sen mahdollisuuksiin? Vai eikö ”kirkon elämään osallistumattomalla jäsenellä” ole merkitystä? Ovatko muut asiat kirkolle tärkeämpiä kuin sen jäsenistö? Ollaanko seurakunnissa osaamattomuuden tähden jäsenkysymyksissä kädet-tömiä?

Kirkon uudessa strategiassa *Meidän kirkko, osallisuuden yhteisö* on arvojen

ja vision lisäksi nostettu esiin strategian suuntaviivoja. Yksi kuudesta kuuluu näin: vahvistamme kirkon jäsenyyden merkitystä. Tämän suuntaviivan sisältöä on avattu neljällä tehtäväalueella. Seurakunta ottaa jokaiseen jäseneensä vuodessa viisi laadukasta kontaktia. Erityinen huomio kiinnitetään nuoriin, nuoriin aikuisiin ja seurakuntaan muuttaneisiin. Seurakunnan elämään osallistuvien määrää kasvatetaan kaikissa ikäryhmissä. Työntekijäkeskeisyyttä vähennetään ja luodaan seurakuntalaisille mielekkäitä toimintamahdollisuuksia.

Kirkon strategian sisältämä viesti on oikea ja selkeä. Nyt on vain kysyttävä, mitä se käytännön tasolla tarkoittaa. Kuinka kirkon jäsenyyden merkitystä oikeasti vahvistetaan? Mitä siihen satsataan?

Väitän, että yhdessäkään kirkkomme seurakunnassa ei ole vielä otettu tosissaan kysymystä kirkon jäsenyydestä. Ehkä siihen ei ole ollut tarvetta.

Jäsenyyden kehitys uskonnonvapauden aikana

Vuosittain kirkosta eronneiden määrä muodostaa graafisessa esityksessä sahalaitakuvion. Siinä on korkeita piikkejä ja syviä laaksonpohjia. Maamme valtiollista, taloudellista ja kulttuurihistoriaa tunteva löytää useimpien eroamispiikkien ja laaksonpohjien kohdalta merkittäviä tapahtumia. Kirkosta eroaminen näyttää siis olevan voimakkaasti yhteydessä yhteiskunnalliseen elämään ja sen muutoksiin. Liian halpahintaista on kuitenkin väittää, että kirkosta eroamiset ovat vain seurausta yhteiskunnan muutoksista.

2000-luvun alkupuolella eroamislukujen sahalaitapiikki on jyrsinyt syvältä. Tähänkin yhteyteen löytyy valtiollisia ja kulttuurisia muutoksia. Kirkon ulkopuoliset tahot ovat niihin osanneet ja halunneet tarttua. Kirkon sisällä on jääty miettimään. Vapaa-ajattelijoiden

eroakirkosta.fi-sivusto toimii ja sitä markkinoidaan taitavasti. Kirkon sisällä ei ole kyetty luomaan omia vastaavia nettisivuja, kuten liitykirkkoon.fi.

Vapaa-ajattelijat ja heidän perässään monet muut toistavat tulevaisuuskuvaa, jossa vuosittain eroavien määrät eivät enää muodostakaan sahalaitakuviota vaan taivasta kohti tähyävän suoran. Sellaiseen tulevaisuuteen kirkon ei pidä suostua. Eroamisluvut voivat tulla alas ja sahalaita jatkaa kulkuaan. Se kuitenkin edellyttää kirkolta ja seurakunnilta aktiivista työtä.

Kirkkoon liittyjien määrän kehitys on ollut suoraviivaisempi, eikä sen muutoksissa ole nähtävissä samalla tavoin yhteyksiä yhteiskunnallisiin tai talous- ja kulttuurimuutoksiin, kuten eroamisluvuissa. Kirkkoon liittyjien määrän jatkuva kasvu on tietyllä tapaa selitettävissä kirkkoon kuulumattomien määrän lisääntymisellä. Joka vuosi on entistä enemmän ihmisiä, joilla on mahdollisuus liittyä. Näin ajatellen on jälleen vaarana tehdä asiasta liian yksinkertainen.

Kehityksen lopputuloksena on ollut kaikkii uskonnonliisiin yhdyskuntiin kuulumattomien ihmisten lukumäärän huomattavan suuri kasvu. Kirkon jäsenistö suhteessa kaikkii Suomessa

Juha Kauppinen

asuviin on pienentynyt vuosittain muutamalla promillella. Kehitys on ollut viime vuosina samansuuntainen, ja yllättävän paljon samansuuruinen, eri puolilla Suomea ja hyvinkin erilaisissa seurakunnissa.

Kolme vaikuttamisaluetta

Jos seurakunnissa halutaan vaikuttaa jäsenistön määrään, mahdollisuuksia on kolmella eri alueella. Aivan ilmeisesti vaikuttavuudeltaan laajin on jäsenpito. Tähän kohtaan koko kirkon strategia kiinnittää huomion, kun se asettaa yhdeksi strategiseksi suuntaviivaksi jäsenyyden merkityksen vahvistamisen. Asiakirjassa se nähdään lähes yksinomaan toiminnallisena kysymyksenä, kontakteina ja osallistumisaktiivisuuden lisäämisinä. Tällainen jäsenyyden vahvistaminen jättää kuitenkin ulkopuolelle suuren enemmistön seurakunnan jäsenistä, joista monet eivät lainkaan odota tai ole valmiita säännölliseen toiminnalliseen yhteyteen kotiseurakuntansa kanssa. Väitän, että keskeisin kysymys jäsenpidossa on se, mitä kirkko heille jäsenenä antaa.

Jäsenyyden rajapinnalla olevia eli eroamista tai liittymistä harkitsevia Meidän kirkko, osallisuuden yhteisö ei ainakaan suoranaisesti edes mainitse. Toki eräät strategian suuntaviivat ja niille avattu sisältö ovat erityisen merkittäviä jäsenyyttä harkitseville ihmisille. Tiedostamisen (vai asioiden arvottamisen) tasosta kertoo kuitenkin se, että kirkon strategia vaikenee eroamisliikkeen hillitsemispyrkimyksistä ja kirkkoon liittymiseen kannustamisesta. Monet seurakuntien strategiat näyttävät tässä kohden seuraavan koko kirkon esimerkkiä.

Pitkäjänteisen jäsenyyden vahvistamisen rinnalla yhtä tärkeitä vaikuttamisalueita ovat kirkosta eroamisen hillitseminen ja kirkkoon liittymiseen kannustaminen.

Mikä pitäisi asuinpaikkaa vaihtavan nuoren aikuisen jäsenenä?

Kirkosta eroamista on Suomessa tutkittu paljon. Erityisesti Kirkon tutkimuskeskuksen, mutta myös eräiden muiden tutkijoiden työn tuloksena me tiedämme hyvin paljon kirkosta eroamisen ilmiöstä. Vaikka viime vuosina kirkosta eronneiden taustoista ja syistä löytyy hyvin monenlaisia asioita, kaksi niistä nousee mielestäni muita merkittävämmäksi.

Kirkko on vaikeiden sisäisten kysymystensä käsittelyn kanssa ollut erityisen hidas. Virkakysymys on hiertänyt, käytännön tasolla hoitamatta, kaksikymmentä vuotta. Se on antanut mahdollisuuden kirkolle kielteisten tahojen herkutella ”naisten epätasa-arvoisella asemalla kirkossa”. Myös asialliseen tiedonvälittämiseen pyrkinyt media on yhä uudelleen joutunut nostamaan esiin tämän kirkon sisäisen riidan. Kun kirkon johto lopulta on jämäköitynyt virkakysymysasiassa, suhtautuminen samaa sukupuolta olevien rekisteröityyn parisuhteeseen näyttää tulevan vuosikymmenen pituisen ajan vaativaksi. Vuosikymmenten aikana ilmeisesti jokainen näitä kysymyksiä käsitellyt uutinen on johtanut kirkosta eroihin. Kirkon jäsenyyden kannalta hitaus ja harkitsevaisuus ovat olleet erittäin vahingollisia.

Suurin 2000-luvulla kirkosta eronneiden ryhmä muodostuu sellaisista nuorista aikuisista, jotka vaihtavat asuinpaikkaa. Kodista ja kasvuympäristöstä irtautumisen osana irtaудutaan kodin uskonnollisuudesta, joka usein käytännön tasolla on ollut seurakunnan toimintaan osallistumatonta jäsenyyttä. Nuoren aikuisen kotoa muuttoon liittyvä sosiaalisten siteiden katkeaminen on vuosikymmenessä saanut uudet mittasuhteet. Vielä 1990-luvun alussa opiskelemaan muuttanutta sitoi kirkkoon mummo, joka kuullessaan lapsenlapsensa kirkosta eroamisesta kääntyisi haudassaan, ku-

ten tuolloin Aamulehden toimittaja totesi.

Sukupolvet yhdistävien sosiaalisten siteiden höllentymistä vahvistaa nuorten aikuisten arvomaailmassa tapahtunut muutos, jonka seurauksena välittömän hyödyn merkitys on voimakkaasti kasvanut. Odottaminen tai joskus tulevaisuudessa tarvittavasta kiinni pitäminen ei ole useimmille nuorille aikuisille mielekkäitä asioita. Se heijastuu myös kirkon jäsenyyteen. Jos jäsenyys ei nyt juuri anna mitään, siitä ollaan valmiita luopumaan.

Uuden uskonnonvapauslain ja sähköisen asioinnin tuoma mahdollisuus perustaa eroakirkosta.fi-sivusto osui opiskelemaan tulevien nuorten uudelleen arvomaailmaan. Väitän, että opiskelijoiden liike kirkosta pois päin olisi toteutunut ilman internetin tuomaa helppoutta. Ilmiössä on samankaltaisuutta 1950-luvun työläisnuorison liikehdintään. Tuolloin vanhempi ammattimies opasti tehtaaseen tai rakennukselle tulevaa eroamaan kirkosta säästääkseen joulukinkkurahat.

Nuorten aikuisten kirkosta eroamisiin on monissa seurakunnissa reagoitu suuntaamalla heihin entistä enemmän räätälöityä toimintaa. Näen sellaisen toiminnan merkityksen lähinnä viestinä siitä, että nuoret aikuiset ovat kirkolle tärkeitä. Se on hyvä viesti. Laajassa mitassa toiminnan avulla kirkon jäsenyyteen sitouttaminen on kuitenkin tuhoon tuomittu toimintamalli. Kirkkososiologiassa todetaan yhä uudelleen länsimaisen uskonnollisuuden muuttuvan iän suhteen U-graafin muodossa. Uskonnollisuus on voimakasta lapsuudessa ja nuoruudessa sekä uudelleen vanhuudessa. Nuoruudessa ja työiässä muut elämänalueet yleensä ajavat (erityisesti toiminnallisen) uskonnollisuuden yli.

Monilla nuorilla aikuisilla on tarve maailman parantamiseen ja hyvän tekemiseen. Kultainen sääntö ja osittain rakkauden kaksoiskäskeykin kuuluvat

heidän arvopohjaansa, vaikka niitä ei aina kristillisiksi arvoiksi tunnistetaakaan. Olisiko löydettävissä nuorille aikuisille sellainen toimintatapa, joka saisi heidät kokemaan itsenä kirkon jäsenenä ja veronmaksajina maailman parantajiksi ja hyvän tekijöiksi? Se ilmeisesti merkitsisi paitsi toimintatavallisia myös rakenteellisia ja kirkon sanoman painottamiseen liittyviä muutoksia.

Ovi on auki kulkea sisään ja ulos

Toisin kuin kirkosta eroamista kirkkoon liittymistä on tutkittu hyvin vähän. Mielikuvat liittymistä ovat paljolti olleet tiedotusvälineiden luomia. Jotakin, kuten rippikoululaisten osuus liittymisissä, on ollut ilmeisen totta. Paljon mielikuvissa on kuitenkin harhaa. Olen tehnyt tamperelaisten kirkkoon liittymisestä vuosina 1996–2006 laaja-alaista tutkimusta, jonka tuloksia on luettavissa Kirkon tutkimuskeskuksen kotisivuilta osoitteessa www.evl.fi/kkh/ktk/kauppinenkirkkoonliittyminen.pdf. Koko tutkimus ilmestyy KTK:n sarjassa vuoden lopulla.

Tamperelaisissa kirkkoon liittymisissä oli lähes tarkalleen yhtä paljon miehiä kuin naisiakin, ja heidän ammattikaumansa vastasi yhteiskunnan ammatillista kirjoa. Liittymishetkellä heidän keski-ikänsä oli 34 vuotta. Pääosin kirkkoon liittyvät olivat siten nuoria aikuisia kuten eroajatkkin. Liittyjien ikähaarukka ulottui eroajia pidemmälle, aina 90 ikävuoteen asti. Kymmenen vuoden perspektiivillä kirkkoon liittyvät säilyttivät jäsenyytensä muita uskollisemmin. Näin tapahtui erityisesti niille liittyjille, jotka kävivät liittymisprosessin aikana rippikoulun ja jotka kastettiin. Neljäsosa aikuisena liittyneistä ei ollut aiemmin kuulunut mihinkään kristilliseen kirkkoon.

Kirkkoon liittymisen syyt olivat hyvin moninaiset, ja usein liittymällä oli useita rinnakkaisia syitä päätökselleen. Liittymistä oli yleensä harkittu pit-

kään. Kirkon kynnyks tuntui olevan liittyjille kovin korkea. Pois oli ollut helpompi lähteä kuin palata. Haasteltavia kuunnellessa jäin usein miettimään, eikö kirkko voisi paremmin viestiä auki olevasta ovesta.

Ensisijaiset liittymissyöt ryhmiteltiin kolmeksi kokonaisuudeksi eli elämäntapaesityksi, hengelliseksi syiksi ja arkielämän syiksi. Elämäntapaesityn taitekohdat saivat miettimään omia arvoja. Oma tai omaisen kuoleman läheisyys oli rippikouluakin useammin sellainen elämän taitekohta, että se johti kirkkoon liittymiseen. Myös oman lapsen syntymä tai kummiksi tulo johti kirkon jäsenyyteen ja – usein vasta vuosien mittaan – arvomaailman muutokseen. Kirkkohäät toivat jäseniksi vuonna 2006 enää muutamia. Kaikkiin joku elämäntapaesity oli lähes joka toisella kirkkoon liittymisen ensisijai-

sena syynä.

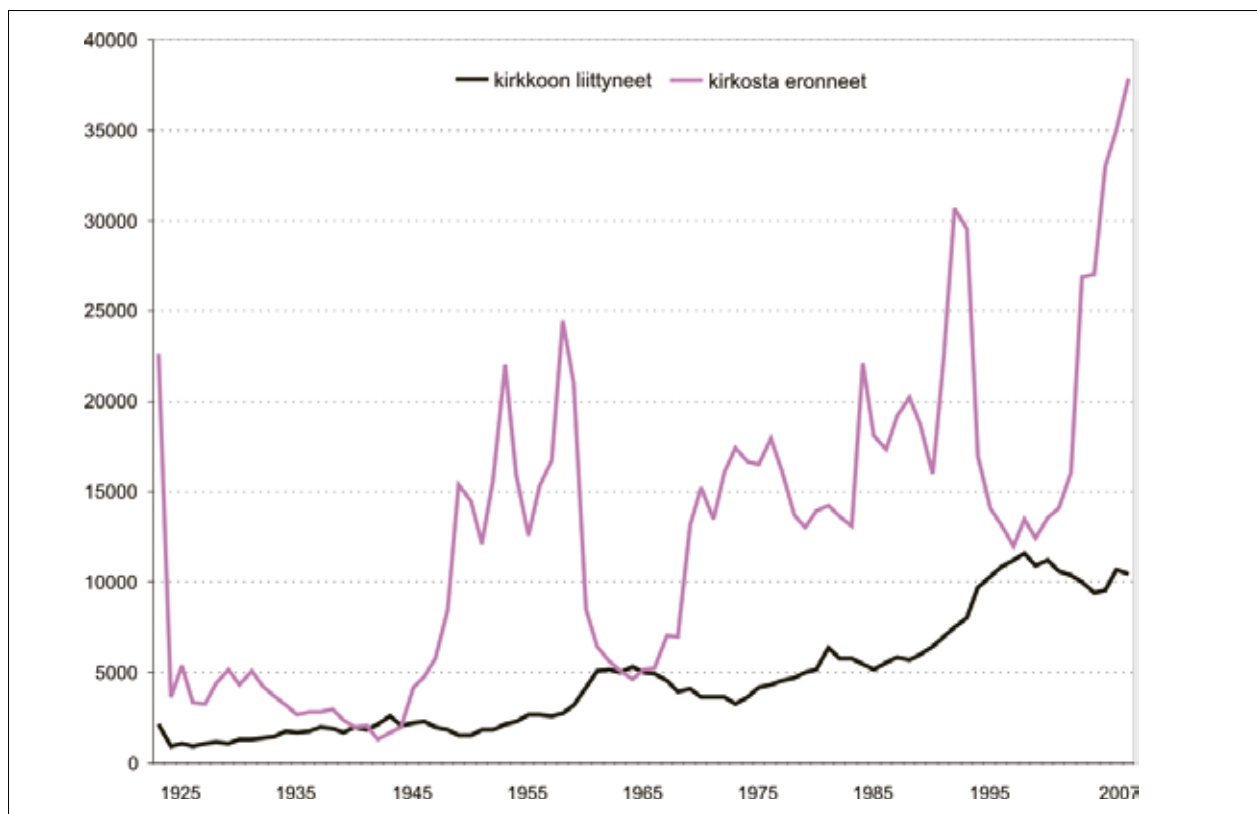
Hengellinen syy oli ensisijainen joka kolmannella liittyjällä. Heidän hengellisen elämänsä tarpeet olivat moninaisia. Joku halusi kokea voimakkaan uskon, toinen tarvitsi vakuutuksen vähäisen uskon riittävydestä. Seurakunnassa tarvittiin tilaa etsimiselle ja epäilemiselle. Monelle hengellisestä syystä kirkkoon liittyneelle päätös oli paluuta lapsuuden turvalliseen uskoon.

Joka kymmenes aikuisena kirkkoon liittynyt oli maahanmuuttaja. Heitä tuli kaikilta mantereilta. Osa oli aiemmin kotimaassaan ollut kristillisen kirkon jäsen, pääosa tuli kristityksi vasta Tampereella. Maahanmuuttajat kokivat kirkon jäsenyyden osana Suomeen kotoutumista.

Väitän, että kirkko ei ole herännyt jäsenhankinnan mahdollisuuteen.

On yhteisen etsinnän ja kehittelyn paikka

Teollisuudessa ja liike-elämässä sanottaisiin, että jäsenyyssuhteissa on kiireisen tuotekehittelyn paikka. Sitä voivat tehdä ensisijaisesti vain paikalliset seurakunnat; kirkon yhteiset toimijat, järjestöt ja muut vastaavat voivat olla vain apuna. En liene ainut, jolla kirkon jäsenyyteen liittyy enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Kuitenkin kirkon jäsenkehitykseen voidaan vaikuttaa. Se on mahdollista vain nostamalla jäsenyys nykyistä paljon keskeisemmäksi osaksi seurakunnan elämää, panostamalla resursseja jäsenpitoon ja jäsenyyden rajapinnalla oleviin ihmisiin ja rakentamalla verkosto, jossa kokeiluja, onnistumisia ja epäonnistumisia jaetaan. ■

Seurakunnista hyviä oppimisympäristöjä

PAAVO HAAPAKOSKI

HIIPPAKUNTADEKAANI, LAPUAN
HIIPPAKUNNAN TUOMIOKAPI-
TULI

Tänä syksynä on valmistumassa selvitys seurakunnissa tapahtuvista harjoitteluista ja työssäoppimisista.

Kirkkohallituksen perustaman työryhmän tehtävänä oli luoda järjestelmä kirkon työhön valmistavien koulutusten harjoitteluun käytettyjen resurssien seurantaan varten, valmistella tästä toiminnasta aiheutuvien kustannusten tasausjärjestelmää sekä valmistella järjestelmää kehittävä kirkon rahoittama projekti jonkin hiippakunnan alueella. Tähän saakka ei ole ollut tiedossa harjoittelupaikkojen jakautumista eri seurakuntien ja hiippakuntien kesken eikä tietoa käytetyistä resursseista.

Taustalla on koulutusohjelmissa tapahtunut muutos, jossa on pyrkimys yhdistää työelämässä tapahtuvaa oppimista ja perinteistä oppilaitoksessa tapahtuvaa opiskelua. Tässä järjestelyssä työpaikoille siirtyy entistä enemmän vastuuta opiskelijan ohjauksesta. Seurakunnissa on ollut perinteenä, että harjoittelun ohjaaja on tiiviissä yhteydessä kouluttavaan laitokseen. Usein kouluttava laitos on myös päättänyt ohjaajasta. Silloin ohjauksesta on tullut ohjaajan oma intressi. Voidaan puhua ohjauksen privatisoitumisesta.

Nykyisessä ajattelussa seurakunta on se osapuoli, jonka kanssa kouluttava laitos tekee sopimuksen harjoitteluun ja työssäoppimiseen liittyvistä järjestelyistä. Harjoittelu tapahtuu yhteisössä niin, että koko työyhteisöllä tulee olla vastuuta opiskelijan edistymisestä. Myös hallinnolla on vastuu toiminnan onnistumisesta.

Harjoitteluseurakuntajärjestelmä

Edellä kuvattu seurakunnan vastuu harjoittelun kokonaisuudesta ei onnistu, eikä se ole tarkoituksenmukaista, jos harjoittelija on työssä harvoin tai hyvin satunnaisesti. Lapuan hiippakunnassa on rakennettu viime vuosina

ns. harjoitteluseurakuntajärjestelmää.

Seurakuntien ja hiippakunnan yhteistyönä on luotu yhteistyösuhteet noin kymmenen sijainniltaan ja kooltaan tarkoituksenmukaisen seurakunnan kanssa. Näissä seurakunnissa koko henkilöstö on tottunut siihen, että mukana on harjoittelijoita ja työssäoppijoita. Samalla tarjoutuu tilanteita, joissa kirkon eri aloille opiskelevat voivat kohdata toisiaan myös työtilanteissa. Tavoitteena on, että seurakunnista tulisi hyviä ja kiinnostavia oppimisympäristöjä.

Seurakunnissa ei vielä riittävän laajasti ymmärretä, että kilpailu hyvästä työvoimasta on kiihtymässä. Useim-

mat kirkon tehtävään valmistavat tutkinnot ovat tällä hetkellä laaja-alaisen pätevyyden tarjoavia. Siksi kirkon tehtäviin opiskelevat ovat harjoittelemassa ja oppimassa varsin paljon muissa kuin seurakuntien työpaikoissa. Tältä pohjalta on luonnollista, että oppimisympäristöjä vertailaan ja arvioidaan mahdollisina tulevaisuuden työpaikkoina.

Mikäli seurakunnat aikovat menestyä kilpailussa uudesta työvoimasta, on välttämätöntä tarjota hyviä ja monipuolisia harjoittelu- ja oppimismahdollisuuksia. Kaikkien yhteisön jäsenen on syytä ymmärtää tämä. Harjoittelujen ohjaajan rooli nousee erityisen tärkeäksi. Jotta siinä tehtävässä voisi jaksaa, tarvitaan esimiesten ja kaikkien yhteisön jäsenten arvostusta. Yhteisön antama arvostus näkyy sekä palkkauksessa että työjärjestelyissä. ■

Paavo Haapakoski

Ensimmäisessä työpaikassa

Mikko Kallio on kotoisin Liedosta, Turun naapurikunnasta. Hän on opiskellut kirkkomusiikkia ensin Turun konservatoriossa kolme vuotta ja sen jälkeen Sibelius-Akatemiassa reilut neljä ja puoli vuotta. Tällä hetkellä hän on töissä vs. kanttorina Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa.

– Kanttorin töitä olen tehnyt jo vuodesta 2001 alkaen tekemällä sijaisuuksia muun muassa Oripäähän, Liedon, Raision, Naantalin ja Keravan seura-

kunnissa. Musiikin maisteriksi valmistumisen jälkeen olen ollut työssä Mikkelin kirkon kuutisen kuukautta.

Uuden työntekijän perehdyttäminen helpottaa oleellisesti työyhteisöön sopeutumista. Mikolla on perehdyttämisestä hyvät kokemukset.

– Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa perehdytyksen tekee seurakunnan henkilöstösihteeri. Tämän lisäksi työpaikassa on perehdyttämiskansio sekä kirjallisissa että sähköisessä muodossa, josta on mahdollisuus tarkistaa työntekijän oikeudet ja velvollisuudet. Muissa työpaikoissani perehdytyksen on ansiokkaasti hoitanut paikallinen

kanttori.

Kanttoreilla on hyvät mahdollisuudet saada kokemusta eri seurakunnista jo ennen valmistumistaan, koska kanttoreista on pulaa.

– Olen saanut hyvän vastaanoton jokaisessa työpaikassani, Mikko kertoo.

– On tärkeää, että oma asenne on avoin ja positiivinen. Sanonta ”niin metsä vastaa kuin sinne huudetaan” pitää paikkansa monessa asiassa, etenkin ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa.

Työssään Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa Mikko toteaa viihtyneensä melko hyvin.

- Olen saanut hyvän vastaanoton jokaisessa työpaikassani, kanttori Mikko Kallio kertoo.

– Opiskeluaikana tehdyt työt antoivat jo varsin hyvän kuvan siitä, mitä tulevat vuodet pitävät sisällään. Lisäksi oma aktiivisuus auttaa työviihtyvyydessä. Asiat, jotka vähentävät työviihtyvyyttä, on pyrittävä muuttamaan tai ainakin parantamaan tilannetta mahdollisuuksien mukaan.

Koulutuksella pärjää

Koulutuksensa Mikko Kallio kokee vastaavan hyvin työn todellisuutta.

– Mielestäni olen pärjännyt oikein hyvin saamallani koulutuksella. Jos nyt jotain pitää mainita, niin sovittamista olisi mukava osata hieman paremmin. Mutta pitäähän sitä jotakin jäädä vielä tuleville vuosille opittavaksi!

Kanttorin työssä ei aina riitä kahdeksantuntinen työpäivä, vaan päivät muodostuvat hyvinkin eripituisiksi.

– Välillä töitä riittää melkein pätkä ympäri ja välillä saattaa olla hyvin hiljaisia päiviä. Työajattomuus jättää suuren vastuun työntekijälle, jonka pitää osata asettaa itselleen rajat. Jos työ alkaa hallita koko elämää, ollaan menossa väärille poluille. Työuupumus on vakavasti otettava asia, joka alkaa nyky-yhteiskunnassa olla enem-

mänkin sääntö kuin poikkeus ja johon kirkonkin työnantajaosapuolena pitäisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

Työssään Mikko kokee antoisimpaa onnistumisen hetket.

– Hyvä alkusoitto, onnistunut improvisointi, iloiset ilmeet kuoroharjoituksen päättyessä tai vaikkapa voimakkaasti yhteiseen virteeseen osallistuva seurakunta, Mikko luettelee.

– Myös kiitoksen tai pienen kehu saaminen on aina mukavaa. Tässä voisi haastaa kaikkia kirkon työntekijöitä kehuaan toisiaan hyvin tehdystä työstä. Se saa kummasti mielen kirkastumaan loppupäiväksi!

– Yksi asia, jonka haluan vielä mainita, ovat nuo mainiot kollegoiden kanssa käydyt keskustelut kanttorin työstä. Noiden keskustelujen jälkeen maailma näyttää taas vähän selkeämmältä. Ja jos pieni huumori sallitaan, niin onhan myös se palkkapäivä aina varsin antoisa.

Yhteyttä yli rajojen

– Usein tuntuu, että seurakunnissa on rakennettu raja-aitoja ns. hengellisen työn tekijöiden ja ns. muiden työntekijöiden välille, Mikko Kallio pohdis-

kelee.

– Sen asenteen toivoisin jo katoavan ja pistettävän sinne kuuluisaan romukoppaan. Suntiot, siivoojat, sihteerit, seurakuntamestarit, haudankaivajat, emännät, kanttorit, papit, diakonit ja monet muut työntekijät, jotka seurakunnissamme työskentelevät, tekevät kaikki yhtä tärkeää ja arvokasta työtä. Toivoisin, että me kaikki, minä mukaan lukien, sen muistaisimme, kun työpaikallemme joka aamu kuljemme.

Mikko osaa myös irrottautua työstä, työ ei ole ainoa elämän sisältö.

– Luen jonkin verran kirjoja sekä suomeksi että englanniksi. Lisäksi yritän lenkkeillä jonkin verran säännöllisesti. Ja seuraan tietenkin kaikenlaista urheilua televisiosta, etenkin jääkiekko, jalkapallo ja yleisurheilu ovat lähellä sydäntä.

Haastattelun lopuksi Mikko lainaa Jaakko Haaviota, joka tiivistää hänen ajatuksensa virren 518 toisessa säkeistössä. ”Suo minun myötätunnolla toisia ajatella, työvereita kuunnella, rohkaista kiitoksella. Mieleni avaraksi tee, niin että kiista vaimenee, ystävänmieli kasvaa.”

Mimosa Leinonen – savatea harrastava pastori

Mimosa Leinonen on 26-vuotias helsinkiläistynyt savolainen. Hän on opiskellut Helsingin yliopistossa ja valmistunut kesäkuussa teologian maisteriksi. Hän on aloittanut Tapiolan seurakunnassa seurakuntapastorina heinäkuun alussa, sitä ennen käynyt pikaisella kahden viikon virkamääräyksellä Kuopion Puijon seurakunnassa, entisessä kotiseurakunnassaan.

– Minut vihittiin papiksi Espoon tuomiokirkossa kuuden päivän päästä valmistumisestani. Olen ollut pappi nyt ruhtinaalliset 2,5 kuukautta. Vas-

taanotto Tapiolassa on ollut varsin lämmin. Olen saanut tuntea olevani tervetullut työyhteisöön, Mimosa kiittelee.

– Kesä on kuitenkin siinä mielessä haasteellinen aika astua töihin, että kaikkia työvereita en ole vielä tavannut kesälomien vuoksi. Tapiolaan tulemistani kuitenkin helpotti se, että olin työskennellyt seurakunnassa kausiteologina aiemmin, joten tunsin jo joitakin työntekijöitä entuudestaan.

Tutussakin työpaikassa tarvitaan pe-

rehdyttämistä, sitä hoidetaan tilanteen mukaan aina uudenlaisten työtehtävien eteen tullessa.

– Toki kesäaika näkyy tässäkin asiassa, mutta pienemmässä seurakunnassa lomat, riparit ja leirivapaat olisivat voineet vaikuttaa huomattavasti enemmän perehdytykseen. Koen, että kollegat ovat auttaneet minua varsin kiittävästi, kun olen heitä kysymyksilläni pommittanut. Olen saanut apua ja tukea kaikissa tilanteissa, kun olen sitä pyytänyt.

Mimosa kertoo viihtyvänsä Tapiolan

seurakunnassa erinomaisesti.

– Elän vielä tietynlaista pappeuden kuherruskaukautta, itse työ tuntuu todella hyvältä. Toki pappeuteen liittyy paljon prosessoitavaa joka päivälle ja tunneskaalan koko kirjo on käytössä, mutta pääsääntöisesti koen olevani erittäin etuoikeutettu saadessani tehdä tätä työtä.

Työn emotionaalinen kuormitus yllätti

Mimosa on tehnyt kirkon töitä koko opiskeluaikansa, joten hän tiesi melko hyvin, mihin oli ryhtymässä.

– Yllättävintä on ehkä ollut papin työn emotionaalinen kuormitus, joka oli toki tiedossa ainakin teorian tasolla. Sen kokonaisvaltaisuus on kuitenkin tuntunut välillä rankastikin. On ollut yllättävää havaita, kuinka voimakkaasti työ ja siinä tapaamani ihmiset ovat mielessä jatkuvasti. Aika tekee tehtävänsä varmaan tässäkin suhteessa, ehkä sitä oppii virkaiän karttuessa jättämään joitakin työasioita työpaikallekin kotiin lähtiessä.

Koulutus tuntuu vastaavan Leinosen mielestä hyvin työn vaatimuksia, vaikka valtaosa käytännön tiedoista ja taidoista karttuukin työn mukana. – Mikäli taustalla ei olisi lainkaan käytännön työkokemusta seurakunnasta, olisi tilanne varmasti toinen. Papin arkea ei maisteriohjelmassa

opeteta, joten sen opettelu on mielestäni ratkaisevassa asemassa työn mielekkyyden kannalta. Papin työn arkisten

asioiden hallitseminen lisää koulutuksen soveltamisen mahdollisuutta. Ensituntumani on, että on aika pitkälti

omissa käsissä, kuinka paljon tahtoo teologista osaamistaan käyttää ja soveltaa, Mimosa luonnehtii.

Mimosa Leinosen työhön perehdyttäminen hoidetaan tilanteen mukaan aina uudenlaisten työtehtävien eteen tullessa.

Tänä päivänä pohditaan paljon hengellisen työn työajattomuutta, mutta Leinoselle se ei ole ongelma.

– Työajattomuus sopii luonteelleni mainiosti. Koska työn valmistelun luonne on usein yhtä asioiden prosessointia ja mutustelua, pidän siitä, ettei töitä tehdessä tarvitse kytätä kelloa tai määritellä tarkasti, kuuluuko kunkin asian pohtiminen ja työstäminen työhön vai ei. Minulle työajattomuus on pääsääntöisesti positiivinen seikka, vaikka tiedostankin sen haasteelliset puolet.

Yhteys toiseen ihmiseen antoisinta

– Antoisinta työssä on se, kun kokee

todella saaneensa yhteyden toiseen ihmiseen papin perustehtävissä, messua toimittaessa ja toimituksia tehdessä. Itselleni erityisen antoisaa on myös se, että saa joka päivä puuhastella teologisten kysymysten ja asioiden äärellä, parhaina päivinä jopa jakamaan jonkun oivalluksen muillekin.

– Omassa työssäni haluan tavoitella sitä, että käyttäisin valtaosan työajastani ihmisten parissa työskentelyyn jatkuvan palaveeraamisen tai paperien pyörittämisen sijasta. Yritän välttää paperinmakuista olemista myös muussa työssäni: itseään täytyy välillä muistuttaa, että tilaa saa olla myös luovuudelle ja savolaiselle lupsakkuudelle, vaikka jäykistelyn taakse olisikin kiu-

saus piiloutua.

Mimosa Leinonen haluaa vapaaajallaan päästä työstä irti, mutta vapaa-aikaa kuluu myös teologian parissa.

– Harrastan ranskalaista kamppailulajia, savatea ja erityisesti sen itsepuolustusversiota savate défenseä. Laji vaatii minulta suurta keskittymistä ja ajatukset on pidettävä siinä, mitä on tekemässä, joten se on tehokasta irrottautumista kaikista työasioista. Yritän vapaa-ajallani myös askarrella teologian parissa, lukea ja pitää yllä oppimaani.

Diakoni kohtaa ihmisen arjessa

Jenni Lohikko valmistui sosionomiksi ja diakoniksi Diakin Järvenpään toimipisteestä viime joulukuussa. Hän aloitti diakonian virassa Lemu-Askaisten seurakunnassa tämän vuoden alussa.

– Minut on otettu vastaan lämpimästi. Olen saanut aikaa opetella ja hahmottaa työtäni rauhassa. Koen, että minuun luotetaan ja saan kantaa vastuun työalastani. Saan apua, jos sitä pyydän ja tarvitsen, Jenni sanoo.

Jenni Lohikon työhön perehdyttäminen aloitettiin niin, että hän kävi työtä pääpiirteittäin läpi kirkkoherran kanssa. Jennin edeltäjä oli päivän hänen kanssaan, ja edelleen Jenni voi soittaa hänelle ja kysyä ohjeita ja neuvoja.

Varsinaiset työn arkeen liittyvät kysymykset nousevat kuitenkin aina meneillään olevasta hetkestä, ja asiat käydään heti läpi. Yksi pienen työyhteisön etu on, että voi kysyä keneltä tahansa. Rovastikunnan alueella työskentelevät diakoniatyöntekijätkin ovat olleet uudessa työssä suureksi avuksi:

– Pelkkä tietoisuus siitä, että voi soittaa ja kysyä neuvoa, on auttanut,

Jenni kertoo.

Jenni kokee tärkeäksi, että lähiseurakunnissa yksin työskentelevät diakoniatyöntekijät kokoontuvat ja pitävät yhteyttä.

Monenkirjavia tunteita työn alkutaipaleella

Jenni Lohikko on onnellinen ja iloinen työpaikastaan, mutta uskaltaa sanoa senkin, että on viihtynyt vaihtelevasti. Moni asia on vielä uutta ja opeteltavaa riittää. Jenni ei puutteistaan huolimatta koe riittämättömyyttä. Tärkeää on, että muistaa antaa itselleen ja muille anteeksi. Iloita voi hetken kohtaamisista:

– Tunnen viihtyväni töissä, kun takana on päivä, jolloin olen onnistunut antamaan aikaani jollekulle, kun olen voinut kuunnella, olla läsnä.

Kirkon työhön tullessaan Jenni tiesi astuvansa instituutioon, jolla on pitkät perinteet ja paljon totuttuja tapoja. Hän kuvitteli kirkon olevan hieman jähmeä paikka, mutta yllättyi, kun huomasi myös itse jähmettyvänsä.

– Aivan kuin olisin menettänyt toimintakykäni. Vai onko tämä ollut

vain kankeutta ja jäsentymättömyyttä uusien asioiden edessä? Jenni miettii.

Meneillään olevassa hetkessä elävän diakonin on yllättänyt myös se, että työssä pitäisi elää samanaikaisesti monessa aikaulottuvuudessa:

– Ensi vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmat olisi valmisteltava nyt. Lisäksi on mietittävä, mitä tulevien kuukausien asioita haluan julkaistavaksi seurakuntatiedotteeseen. Kalenterissa ja lehti-ilmoittelussa aktiivisia ovat kaksi seuraavaa viikkoa. Näiden lisäksi tärkeintä olisi kuitenkin olla ihmisille läsnä tässä hetkessä.

Jenni kyselee myös, katoaako Jumalan ääni ja läsnäolo suorittamisen alle.

– En kuvitellutkaan tulevani työhön pyhien yhteisöön, jossa Jumalan ääni kaikuu käytävillä, vaan tarkoitan sitä, että aivan kuin työn painopiste olisi erityisessä suorittamisessa. Jenni painottaa, että diakoniatyö on toiselle ajan antamista.

Koulutuksesta perusvalmiudet työhön

Jenni Lohikko on ollut koulutukseen- sa pääosin tyytyväinen. Koulutuksen

Jenni Lohikon koulutus antoi perusvalmiudet diakonin työhön. - Käytännön työn oppii vasta työssä, Jenni Lohikko sanoo.

ongelmana on hänen mielestään, että se pyrkii valmistamaan niin monenlaisiin tehtäviin.

Jenni sanoo, että työn oppii vasta työssä. Seurakunnat ovat erilaisia, toiset diakonit tekevät töitä yksin ja toiset tiiminä; vasta työ opettaa kohtaamaan tästä nousevia haasteita.

Kun työaika ei ole

Työajattomuus lisää työn haasteita, mutta myös mahdollisuuksia.

– Pidän tätä rikkautena ja osaan mielestäni kantaa työajattomuuden tuoman vastuun hyvin, Jenni sanoo.

Jennin mielestä työajattomuus lisää myös mahdollisuuksia olla seurakuntalaisten käytettävissä. Työ vaatii joustavuutta, mutta myös jämäkkyyttä pitää kiinni omasta ajastaan. Työajatto-

muuden kautta hän voi mielestään hyödyntää enemmän omia vahvuuksiaan.

– Työajattomuus sopii minulle, ja se lisää ehdottomasti työn mielekkyyttä.

Työ arjen ja elämän jakamista

Jennin persoonan vahvuudet ovat henkilökohtaisessa kohtaamisessa; työssä antoisinta onkin kohdata ihminen arjessa. Myös monipuolisuus, vaihtelevuus ja joustavuus ovat työn parhaita puolia.

– On myös hienoa, kun yhtenä työvälineenä on rukous: voi ojentaa ratkaisemattomat ongelmat Jumalalle ja sulkea toisen Jumalan hoitoon ja huolenpitoon, Jenni toteaa.

Uudessa työssään Jenni on jo ehtinyt miettiä, mitä muuttaisi työssään. Hän

lisäisi kirkon vapaaehtoisten määrää. Jenni kysyy myös, onko pienellä paikakakunnalla korkeampi kynnys ottaa yhteyttä diakoniatyöntekijään kuin suuremmassa. Hän kokee tärkeäksi kynnysen mataloittamisen tai ainakin diakoniatyön tekemisen tutummaksi.

Työstä irrottautuminen onnistuu parhaiten harrastamalla jotain, joka vaatii täydellistä läsnäoloa ja keskittymistä. Jenni harrastaakin joogaa. Hän on myös mukana harrastajateatterissa.

– Luonto, ulkoilu, lukeminen sekä läheisten kanssa oleminen ovat myös hyviä rentoutumisen tapoja, mutta tuolloin tulee usein kuitenkin ajateltua työtä ja siitä irrottautuminen ei ole kovin tehokasta, Jenni pohtii. ■

Entäs meidän seurakunta?

KAARLO KALLIALA

HIIPPAKUNTADEKAANI, TURUN
ARKKIHIPPAKUNTA

Kirkkohallituksen keväällä hyväksymällä strategialla on moniakin ansioita. Paljon jää kuitenkin tehtäväksi paikallisesti. Jopa sen verran, että paikoin mennään yli ja ohi siitä, mitä strategiaan on kirjoitettu.

Kirkon strategian tekeminen ei takuulla ole helppoa. Ensinnäkin on aika häälyvää, miten niinkin keskeinen ja kaikkia koskeva linjaus voidaan synnyttää Kirkkohallituksessa. Mitään todellista vaihtoehtoa tuskin kuitenkaan on – kirkolliskokous ja piispainkokous eivät olisi näinkään toimivia vaihtoehtoja – ja työskentelyn aikana on käyty laaja kuulemiskierros. *Meidän* kirkoksi paperi seurakunnissa kuitenkin tulee, jos on tullakseen, vasta vastaanotettaessa.

Toiseksi strategia lankeaa maape-rään, jonka otollisuus on kovin epävarma. En niinkään tarkoita sellaista kallioperää, joka kirkkopoliittisista tai ikään kuin teologisista syistä haluaa panna hanttiin. Enemmän uhkana on kasvutilan puute, siis jonkinsortiset ohdakkeet.

Strategisten valintojen tungos

Yksi strategioiden vastaanottamista ja hyödyntämisestä rasittava tekijä on kokemus aikaisempien oraalle noususta ja kuivettumisesta. Vuosien varrella on tehty useita yrityksiä yhteisiksi suunniksi, uljaimpina K-ohjelma ja Kirkko 2000, jota nimitettiin prosessiksi. Mikään ei ole mullistanut seurakuntia siinä määrin kuin odotettiin. Uuden yrityksen kannalta ”taas joku uusi paperi” -mieliä ei ennusta hyvää.

MIKA OKKO

”Toisaalta vapaaehtoistyön organisoinnissa, toisaalta erityiskoulutusta vaativissa tehtävissä hyvä ammattityövoima on juuri meidän kirkon erityinen siunaus ja voimavara”, Kaarlo Kalliala kirjoittaa.

Aikaisempien yritysten vajaan onnistumista olisi varmaan syytä pohtia enemmänkin. Voisi veikata, että tulosta on heikentänyt ainakin etäinen valmistelu ja oman tilan puute – minkä Meidän kirkko nyt yrittää välttää. Paikoin on tuudittauduttu optimismiin, että jotenkin vain on taattu rauha meidän ajallemme. Olennaisinta lienee kuitenkin vaikeus tuoda uutta ajattelua ja materiaalia sellaiseen tilaan, jossa vaikuttaa monia erittäin voimakkaita yhdensuuntaistavia ja ennallaan pysymistä suosivia tekijöitä. Näitä ovat ainakin kirkkolaki ja -järjestys ym. alemman tason säädäntä, työalat, koulutusammattit, pätevyysvaatimukset, toimitilat ja talous. Hämmästyttävä viipuvirsi on taloudella: kunhan se heikenee, uusia ratkaisuja aletaan kysyä ja vaatia vähän kaikissa kohdin.

Toinen uusilta strategioilta tilaa vie-

vä tekijä on aikaisempien strategisten valintojen laaja kirjo. Useimmiten ilman sanan ”strategia” käyttöä kirkko on voimakkaasti suunnannut voimavarojaan ja työtään tärkeinä pitämiinsä asioihin, joitten lomaan uusien strategisten avausten on yritettävä kiilautua. Esimerkkejä näistä ovat vaikkapa jumalanpalvelus (kirkkotilat, välineet, kuten urut), diakonia (pakollinen virka seurakunnassa), lapset (toimitilat, lapsityön toimet), hautaaminen (alueet, hautausmaatyön toimet; hautaus-toimilaki), koulutus ja osaaminen (pätevyysvaatimukset; oma järjestelmä ja koulutuksen halpuus) sekä teologia ja hallinto (johdon vaatimukset, kirkon ja seurakuntien rakenne, ohjesääntö-organisointuminen).

Ei ole varsinainen ihme, jos seurakunnissa on koettu, että paikallisille ratkaisuille ei lopulta ole tilaa, osaa-

mista tai riittävää tukea. Ja että siksi niille ei riitä halua tai uskallusta eikä niille edes koeta olevan tarvetta.

Meidän kirkon puolitie

Esitteeksikin painettua lyhyttä Meidän kirkko -strategiaa voi tuskin irrottaa samannimisestä työryhmän muistiosta. Nämä yhteen laskien on syytä antaa tunnustusta monipuolisesta tarkastelusta, konkreettisten toimenpiteiden suosittelemasta ja ilmeisen vilpittömästä pyrkimyksestä ihmisten ja luomakunnan hyvään eikä vain organisaation hyvinvointiin. Monin paikoin ikävistäkin asioista puhutaan suoraan. Olennaista on tunnistaa paikallistason ensisijaisuus ja jättää siellä tehtävälle työlle tilaa.

Paikallisesti työstettäväksi jääkin joukko perin suuria kysymyksiä, joihin Meidän kirkko jättää vastaamatta tai vastaa vajaasti. Ongelmia ovat ainakin nämä: Uskotaanko sittenkään mitään nähdään? Onko restauraatio- ja reformipolitiikalle vaihtoehtoja? Miten omia vahvuuksia hyödynnettäisiin eikä hävettäisi?

Miten maailma piiryy?

Työryhmämietinnössä todetaan, että kirkon työntekijöiden ja luottamushenkilöiden arvo- ja asennemaailmaa luonnehtii yhteisöllinen vastuullisuus, pysyvyys ja perinteellisyys, mikä ei ole tyyppillistä suurimmalle osalle suomalaisista, nuorille semminkään. Myöhemmin kerrotaan arvostettavan niidenkin seurakuntalaisten sitoutuneisuutta, joille riittää, että kirkko on olemassa ja toimii, vaikka he eivät osallistukaan. Tulee mieleen Riku Siivosen luonnehdinta Tuoreessa oliivipuun lehdessä (2/2007): ”On paljon kaltaisia ihmisiä, jotka eivät siedä sitä, jos joku sanoo ylhäältäpäin, että näin nämä uskonasiat menevät – vaikka komppaisimme itse asiaa.”

Kuitenkin ”käännämme kirkon elämään osallistuvien määrän kasvuun kaikissa ikäluokissa”. Vaikken oikein

ymmärräkään, mikä tässä tarkoitetaan ”kirkon elämällä”, tavoite on yhtä kaikki outo. Se tuntuu heijastelevan sitä, mihin kirkon aktiivit ovat tottuneet ja mitä he itse arvostavat – siitä huolimatta, että passiivisuutta – ehkä jopa yksityisyyttä – vihjataan kunnioitettavan. Tällä kohdin kannattaa ottaa uudelleen luettavakseen Pasi Mäenpään artikkeli Urbaani elämäntapa ja sen uusi uskonnollisuus kirjasta *Urbaani usko*. Jos haluaa olla postmodernille postmoderni ja kaupunkilaiselle kaupunkilainen, kumpaakin on päästävä tarkastelemaan sisältäpäin ja nyripistelemättä.

Juurta jaksain

Monet kirkon strategiset reformit ovat olleet luonteeltaan restauratiivisia. On yritetty kiihdyttää (parantaa, korjata, kehittää) sitä hyvää, mikä ei enää toimi kuin ennen, jotta se taas toimisi niin kuin sen muistetaan toimineen. Esimerkeistä selvin lienee jumalanpalvelusuudistus, muita lähes kaikkien kirkollisten kirjojen uudistamiset.

Saman tekeminen entistä paremmin ei kuitenkaan riitä niillä kohdin, joilla mennyt ei ole palautettavissa. Vaikka reformismi ja restauraatio onkin koeteltu kolmas tie umpikujaan johtavan konservatismiin ja tieltä suistavan liberalismiin välissä, se ei riitä. Tarvitaan myös radikalismia, juurta myöten työstettyä teologista ajattelua ja vastaavaa intohimon leimaamaa toimintaa.

Työntekijät keskukseen!

Kirkolliseen kutuyymiin kuuluu ruikuttaa työntekijäkeskeisyydestä ja -valtaisuudesta ikään kuin suurenakin lankeemuksena. Vaikka jo aikaa onkin havaittu, että ainoa lisääntyvä resurssi ovat vapaaehtoiset, toisaalta vapaaehtoistyön organisoinnissa, toisaalta erityiskoulutusta vaativissa tehtävissä hyvä ammattityövoima on juuri meidän kirkon erityinen siunaus ja voimavara. Sen sijaan, että Meidän kirkonkin tapaan häpeilisi maailman

parhaiten koulutettuja kirkon työntekijöitä, olisi hedelmällistä etsiä uutta luovuuden ja hallinnollisen tehokkuuden tasapainoa.

Johtamisen viimeisimpiä villityksiä ja termihirviöitä ovat organisaatiot kompleksisina adaptiivisina systeeminä (CAS). Niitä kannattaisi johtaa jokseenkin pienin elein: näytä suunta, osoita rajat ja resurssit, anna luvat. Vastaavaa viisautta on vanhassa totuudessa ”asiantuntijaorganisaatioitahan ohjataan visioin”. Kirkossa tämä tarkoittaa sitä, että – paikallisesti – kannattaa etsiä ratkaisuja, joilla työntekijöiden osaaminen ja luovuus saadaan käyttöön liiallisen ohjaamisen, hallinnoinnin ja kontrolloinnin estämättä. Niin kauan kuin päivä on, tulee työtä tehdä: niin kauan kuin meillä on näin pystyvä työntekijäjoukko, on syytä yrittää taivuttaa, venyttää ja pehmentää ohjesääntöorganisaatiota oppivan suuntaan.

Meidän seurakunnan työlista

Paikallisen strategioinnin varaan jää siis paljon hyvin keskeisiä asioita. On suositettava omaa kokemusta ja ajattelua, annettava omien luovuudelle tilaa. On suostuttava tappamaan rakkaansa eli luopumaan myös siitä, mistä itse eniten pitäisi. On kokeiltava – epäonnistumisia ylistäen. On työstettävä yhteisöittömyyden teologiaa. On muututtava kattavasta kansankirkosta monikasvoiseksi kansalaiskirkoksi.

Sen lisäksi on luotettava itseensä ja rentouduttava. Vaikka katteeton optimismi ja ylimitotetut tavoitteet – joita Meidän kirkossa etenkin kirkon jäsenyyden kohdalla tarjotaan – ovatkin omiaan ahdistamaan ja orjuuttamaan, reippaaseen itseluottamukseen on perusteltua syytä. Oman ja naapurin työn lähempi tarkastelu tuo esiin hämmästyttäviä periaatteellisia ja käytännöllisiä oivalluksia, joitten strategista luonnetta ei aikaisemmin ole huomattu saati ihasteltu. Nyt on aika. ■

Kenestä on tulevaisuuden papiksi?

HEIKKI SALOMAA

YHTEISEN SEURAKUNTATYÖN
JOHTAJA, TT, JOENSUUN SEURA-
KUNTAYHTYMÄ
heikki.salomaa@evl.fi

Miten työssä oppiminen papin ammattiin voisi olla tulevaisuusohjautuvaa? Vai onko tuhatvuotisen organisaation työntekijäksi harjaantuminen ensi sijassa vain traditioon sopeutumista?

Suomalaisessa teologikoulutuksessa papiksi aikovien opiskelijoiden perehtyminen papin työn käytäntöihin tapahtuu osana yliopisto-opintoja. Suomessa yliopistovetoinen järjestelmä on ollut mahdollinen, koska kirkon ja yliopiston välillä on vallinnut reviiirejä kunnioittava ja toinen toistaan arvostava suhde. Teologian opiskelijoilla on vanhastaan ollut vahva kirkollisen elämän tuntemus jo ennen opintojensa alkua. Tosin poikkeukset ovat jo pitkään vahvistaneet nämä säännöt. Uudella vuosituhanella eletään draamatisesti muuttuvassa tilanteessa. Kumpikaan historiallinen perustelu ei ole itsestään selvä.

Uusi avaus papin työn oppimiseen

Vuodesta 2003 alkaen Joensuun yliopistosta on valmistunut maistereita, joiden tutkinto on mahdollistanut pääsyn kirkkomme papin virkaan. Joensuussa suoritettavat teologin tutkinnot rakennettiin vertailukelpoisiksi Helsingin ja Turun teologitutkintojen kanssa kuitenkin niin, että työssä op-

piminen organisoitiin Joensuussa kokonaan uudella tavalla.

Soveltavien opintojen suorittaminen tapahtuu Joensuussa yhden lukuvuoden aikana ja yhden integroidun opintosuorituksen puitteissa. Vielä suurempi askel otettiin, kun työelämäoppimiseen sovellettiin kirkon täydennyskoulutuksessa koeteltuja oppimismalleja. Oppiminen tapahtuu seurakuntatyöyhteisössä työskennellen ja samanaikaisesti syntyneitä kokemuksia ohjatuissa ryhmissä työstäen ja arvioiden. Tällaista mallia voidaan kutsua reflektiiviseksi ja sosiokulttuuriseksi oppimiseksi. Mallia ovat olleet kehittämässä ennen kaikkea käytännöllisen teologian professori Paavo Kettunen ja dosentti Jouko Kiiski.

Noin kahdeksan viikkoa kestävä jakson aikana opiskelijat tekevät kaikkia niitä papin tehtäviä, joita ilman pappisviikkimystä on mahdotonta suorittaa. Samanaikaisesti he työstävät ohjatuissa ryhmissä oppimiskokemuksiaan ja syventyvät papin työn ammattitaitoalueiden (jumalanpalvelusosaaminen, sielunhoito-osaaminen ja uskon- tokasvatusosaaminen) tietämykseen. Seurakunnan työympäristössä teologian opiskelija omaksuu papin työtä sosiaalistumisen, ehdollistumisen, mallioppimisen ja kokemusoppimisen avulla. Ryhmäohjauksessa samoja teemoja työstettiin teo-

reettisen syventymisen ja kokemusten ohjatun reflektion avulla.

Soveltavissa opinnoissa siirrytään tietoisesti akateemisesta toisen kerta-luokan teologian (Teologia II) maailmasta uskonnollisen julistuksen ja opetuksen (Teologia I) maailmaan. Opiskelija joutuu harjoittelemaan ja testaamaan omia taitojaan toimia kristillisen merkitysmaailman tulkkina ja uskonkokemuksen välittäjänä.

Joensuulaisten työpanosta hankalampi hyödyntää?

Eräs tapaamani kirkkoherra arveli, että Joensuun yliopistosta seurakuntaan harjoitteluun tulevien teologian opiskelijoiden työpanosta on hankalampi hyödyntää kuin vastaavien Helsingistä tulevien opiskelijoiden. Arvio lienee osunut oikeaan. Joensuulaisten opiskelijoiden kalenteriin on paljon työläämpää sovittaa kaikkia tarjolla olevia tehtäviä. Käyttäväthän he enemmän kuin päivän viikossa ohjatuissa ryhmissä työskentelemiseen.

Arviosta kuului läpi kriittinen tulkinta koko Joensuun soveltavien opintojen työelämäoppimisen ideaa kohtaan. Opiskelijan oletettiin seurakuntaan tullessaan olevan ensi sijassa avustavaa, systeemiin sopeutuvaa työvoimaa, ja jatkuva osallistuminen ohjattuihin jumalanpalvelus-, sielunhoito- ja uskon- tokasvatusryhmiin hankaloittaa tehokasta työnjohdollista toimintaa.

Yliopistokoulutuksen näkökulmasta työssä oppimisen tavoitteet ovat kuitenkin muuta kuin ongelmat tehtävien sujuvassa jakamisessa: työssäoppimisen ja ohjausryhmien samanaikaisuus merkitsee mahdollisuutta tarjota

Heikki Salomaa

TIINA PARTANEN

opiskelijoille kriittinen tarkastelunäkökulma ja metakognitiivinen kokonaishahmotus toiminnasta seurakunnan uskonnollisen puheen (Teologia I) maailmassa. Muutenhan työssä oppimista olisikin vaikeata mieltää osaksi akateemista opiskelua.

Opiskelijoiden kokemukset

Selvitin väitöstutkimuksessani erään soveltaviin opintoihin osallistuneen opiskelijaryhmän kokemuksia ja teologi-identiteetin kehittymistä soveltavien opintojen aikana. Huolimatta opintojakson kuormittavuudesta sen koettiin perehdyttävän monipuolisesti seurakunnan työn todellisuuteen ja papin tehtäviin. Erityisen tärkeänä opiskelijat olivat kokeneet mahdollisuuden tavata useita erilaisia pappeja ja pohtia heidän kanssaan papin identiteettiä ja työn merkitystä.

Opiskelijoiden näkökulmasta soveltaviin opintoihin osallistuminen sisälsi useita keskenään lomittuvia prosesseja: papin ammattikuvan rakentuminen ja ammatin tekninen oppiminen, sopeutuminen seurakuntatyön ja soveltavien opintojen sosiaaliseen verkostoon, arvioitavana olemisen kestäminen ja edullisen vaikutelman antaminen itsestä sekä opintojakson arvosanan että tulevan rekrytoitumisen varmistamiseksi, oman ammatin- ja uravalinnan varmuusasteen prosessointi, henkilökohtaisten kasvuhaasteiden ja ongelmien käsittely.

Monien teemojen yhtäaikaista työstämisestä muodostuu melkoinen haaste yliopisto-opiskelun rutiineihin sopeutuneelle opiskelijalle. Joensuussa onkin päädytty luopumaan soveltavien opintojen numeraalisesta arvioinnista. Ohjaustyötä tekevien pappien ja opiskelijoiden vuorovaikutus on an-

toisampaa, kun siihen ei sisälly jatkuvaa arvioimisen ja arvioitavana olemisen velvoitetta.

Matka papputeen edennyt onnistuneesti

Sosiaalisesti yhdenmukainen tila luo vääjäämättä sopeutumisen odotuksia ja pyrkimyksiä tuon toiveen tyydyttämiseen. Kun identiteetin muutoksen seuraajina oli myönteisiä tuloksia odottava valikoitu yleisö, sille pyrittiin tarjoamaan odotusten mukainen tarina. Niinpä seurakunnan ja teologisen tiedekunnan taholta tuloksia odottaville kerrottiin useimmiten hyviä uutisia: matka kohti papputea oli edennyt onnistuneesti.

Myös opiskelijoiden *sisäinen yleisö* odotti samaa: tarve onnistua loi kehyksen, jossa papputeen aktiivisesti kurottavan identiteettikehityksen kuvaaminen oli soveliaista. Merkittävimmät oppimiskokemukset olivat kuitenkin opetuksen virallisista tavoitteista riippumattomia.

- Opiskelija hyötyi ohjauksen tarjo-

amasta tuesta toimintamallien ottamisena, hiljaisen tiedon omaksumisena, esikuvallisten hahmojen ja oman identiteetin erojen ja samuuden työstämisinä.

- Kokemusoppiminen oli merkittävää ja erityisen voimakas identiteettiä ja uravarmuutta luova rakenne syntyi pyhyiden kokemuksista.

- Vapaa vertaisryhmätuki ja ohjattu reflektointi yhdessä siirsivät oppimisen konstruktivistisen oppimisen tasolle.

- Tiedollisia oppimistuloksia merkittävämmäksi opiskelijat kokivat voimaantumisen- ja flow-ilmiöt, joita syntyi erityisesti jumalanpalvelustilanteissa.

Joensuun soveltavien opintojen malli on osoittautunut pääpiirteissään toimivaksi. Toisaalta monen eri instituution edustajien ja useiden eri toimijoiden yhdessä muodostama organisaatio on ilmeisen altis häiriöille ja konflikteille. Eräs merkittävin syy tähän on oppimisen yksilöllisyys. Työelämäoppiminen oli monilakisempaa ja individualisempaa kuin mitä oppimisjakson suunnittelussa oli osattu odottaa.

Tulevaisuuden suurin haaste on kehittää soveltavia opintoja edelleen papin ammatin muutosten vauhdissa tai ehkäpä kenties muutoksen edellä. Säilyttääkseen roolinsa missionsa kantajana ja yhteiskunnallisena toimijana kirkon on opittava puhumaan uusia kieliä: vain siten se tulevina aikoina voi uskollisena omille lähtökohdilleen kuunnella ja puhutella maailmaa, jota ei vielä ole olemassa. Erityinen haaste on linkittää toisiinsa papin teologisen osaamisen, eettinen lukutaito ja spiritualiteetti. ■

PEKKA LEMPIÄNEN/KIRKONTIIMAA

"Tulevaisuuden suurin haaste on kehittää soveltavia opintoja edelleen papin ammatin muutosten vauhdissa tai ehkäpä kenties muutoksen edellä", kirjoittaa Heikki Salomaa.

OPISKELIJA – löydä oma liittosi!

SANNA YLÄ-JUSSILA

AKIN OPISKELIJASIHTTEERI (TYÖ-
LOMALLA)

**Mikä on kesätyöläisen kuukausipalkka? Minkälainen työso-
pimus kannattaa solmia? Onko
kesätyöntekijällä lomaa? Har-
va pärjää työelämän kysymys-
viidakossa ilman ammattiliiton
tukea. Oman alan ammattiliit-
toon kannattaa liittyä jo opis-
keluaikana. Sieltä saat vastauk-
set kesätyö- ja harjoittelukysy-
myksiin sekä paljon muuta
hyödyllistä tietoa. Erillistä
maksua vastaan voit halutessasi
liittyä myös työttömyyskassaan.**

Kirkollisen alan opiskelijoiden etuja
ajavat Diakoniatyöntekijöiden Liitto
ja Akavan kirkolliset ammattiliitot:
Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Suo-
men kirkon pappisliitto. Jokainen liit-
to tarjoaa jäsenilleen neuvontaa: liiton
toimistoon voit ottaa yhteyttä, koskipa
kysymyksesi sitten leirivapaita tai koh-
tuullista kuukausipalkkaa. Liitot tar-
joavat opiskelijajäsenilleen myös mo-
nenlaista toimintaa aina seminaareista
kesätyöinfoihin ja saunailtoihin. Opis-
kelijajäsenillä on myös mahdollisuus
päästä kohtuuhintaan haistelemaan
tuulia liittojen järjestämiin jäsenko-
koontumisiin.

Opiskelijajäsenet saavat kuusi ker-
taa vuodessa jäsenlehti Cruxin, jossa
on paljon opiskelijoita kiinnostavaa
asiaa. Opiskelijajäsenet ovat oikeutet-
tuja myös moniin muihin rahanarvoi-
siin etuihin kuten matka-apurahoihin,

vakuutuksiin ja erilaisiin alennuksiin.
Tsekkaa jäsenetusi oman liittosi netti-
sivuilta!

Liitot opiskelijan asialla

Ammattiliitot ajavat opiskelijoiden
palkkauksellisia, sosiaalisia ja koulu-
tuksellisia etuja. Liitot neuvottelevat
Kirkon työmarkkinalaitoksen kanssa
esimerkiksi kesätyöntekijöiden työeh-
doista. Lisäksi liitot tukevat opiskelua
ja työelämäyhteyttä edistävää toimin-
taa esimerkiksi osallistumalla seura-
kuntaharjoittelun kehittämiseen.

Opiskelijatoimintaa varten Akavan
kirkollisten ammattiliittojen toimis-
tossa työskentelee kaksi osa-aikaista
opiskelijasihtteeriä, joiden tehtävänä
on muun muassa opiskelijajäsenten
rekrytointi ja neuvonta, opiskelijoille
suunnattujen tapahtumien järjestämi-
nen sekä yhteydenpito kirkkoon ja
akavalaiseen opiskelijatoimintaan.
Annukka Ruusula vastaa kanttori-
opiskelijoiden asioista ja Sanna Ylä-
Jussila vastuulla ovat teologit. Opis-
kelijasihtteereihin voit törmätä omassa
oppilaitoksessa vaikkapa tenttikahvi-
en merkeissä. Diakoniatyöntekijöiden
Liitossa opiskelijatoiminnasta vastaa
järjestösihtteeri Asta Turtiainen.

Kassan jäsenyyden kannattaa!

Opiskelijana voit halutessasi liittyä
myös työttömyyskassan jäseneksi.
Työttömyyskassan jäsenyyden on hyvä
”vakuutus”, jos töitä ei heti valmistu-
misen jälkeen löydykään. Työttömyys-
kassaan kuuluva ja työssäoloehdon
täyttävä opiskelija saa ansiosidonnai-
sta päivärahaa valmistuttuaan tai opin-
tojen keskeytyessä vähintään vuodek-
si.

Opiskelijajäsenet eivät kuitenkaan
ole automaattisesti työttömyyskassan
jäseniä, sillä kassan jäsenyyden on mak-
sullinen: 48 euroa vuodessa. Kassan jä-
seneksi voit liittyä, jos teet töitä opis-
keluaikana. Töiden ei kuitenkaan tar-
vitse olla oman alan töitä – työssä-
oloa voi kerryttää niin seurakun-
nan kesätyössä kuin markkinat kassalla-
kin. Mikäli haluat liittyä työttömyys-
kassaan, ota yhteyttä omaan liittoosi.
Sieltä saat tarkemmat ohjeet.

Mahdollisuus vaikuttaa

Ammattiliiton opiskelijajäsenyyden ei
tarkoita vain postiluukusta kolahtavaa
jäsenlehteä ja muita etuja, vaan myös
todellista vaikuttamismahdollisuutta
liiton asioihin. Opiskelijoiden ääntä
kuullaan aina liiton ylimmässä johdos-
sa asti, oli sitten kysymys opiskelijoita
tai tulevaisuuden työntekijöitä kosket-
tavista asioista.

Jokaisen opiskelijan suurin linkki
liiton päätöksentekoon on omaa opin-
ahjoa edustava opiskelijatoveri. Jos si-
nalla on toiveita tai kysymyksiä liiton
opiskelijatoimintaa koskien, nykaise
rohkeasti oman oppilaitoksesi edusta-
jaa hihasta. Ohesta löydät kaikkien
kolmen liiton opiskelijatyöryhmien jä-
senet.

**Liity
oman liittosi
jäseneksi
jo tänään
– se kannattaa!**

Opiskelijajäsenten edustukset

DIAKONIATYÖN- TEKIJÖIDEN LIITTO

Opiskelijatyön ryhmä

vars. Minna Lappalainen, Diak Etelä, Järvenpää, vara Heli Niemi
vars. Sanna-Maija Laaksonen, Diak Etelä, Lahti/Lamk
vars. Anne Belghiti, Diak Pohjoinen, Oulu, vara Jenna Koskela
vars. Heli Tenhunen, Diak Itä, Pikkisämäki, vara Mira Hahtala
vars. Janica Uusitalo, Diak Länsi, Pori, vara Marjo Martikkala
Diak Etelä, Helsinki
- edustajan paikka avoinna
Yrkeshögskolan Novia, Åbo
- edustajan paikka avoinna

Valtuuskunta

vars. Minna Lappalainen, Diak Etelä, Järvenpää

Hallitus

- avoinna

AOVA

- vars. ja vara: avoinna

SUOMEN KANTTO- RI-URKURILIITTO

Opiskelijatoimikunta

vars. Hannele Räsänen, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, vara Henriikka Rantala
vars. Veera Heino Pirkanmaan ammattikorkeakoulu, vara Henna Ala-Mikkula
vars. Ilkka Toivonen Sibelius-Akatemia Kuopio, vara Mari-Annika Liimatainen
vars. Aarne Pelkonen Sibelius-Akatemia Helsinki, vara Elina Forsberg

Valtuusto

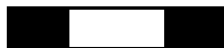
Valtuuston kokouksiin osallistuu

kaksi opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijavaliokunta valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Aarne Pelkonen

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

Opiskelijatoimikunta

Opiskelijatoimikunnan jäsenillä ei ole varajäseniä, toimikuntaa täydennetään tarpeen mukaan.

Jessica Högnabba, TSF/Åbo Akademi

Paula Kokko, FO/Joensuun yliopisto
Janne Turunen, FO/Joensuun yliopisto

Vesa Engström, TYT/Helsingin yliopisto

Ville Holopainen, TYT/Helsingin yliopisto

Mirka Makkonen, TYT/Helsingin yliopisto

Antti Pajunen, TYT/Helsingin yliopisto

Hanna Vaitinen, TYT/Helsingin yliopisto

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu 6 opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijatoimikunta tavallisesti valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Paula Kokko, FO/Joensuun yliopisto

AKI

Opiskelijatyöryhmä

AKI-liittojen opiskelijatyöryhmään kuuluvat Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton opiskelijavaliokunnan ja -toimikunnan jäsenet.

Valtuusto

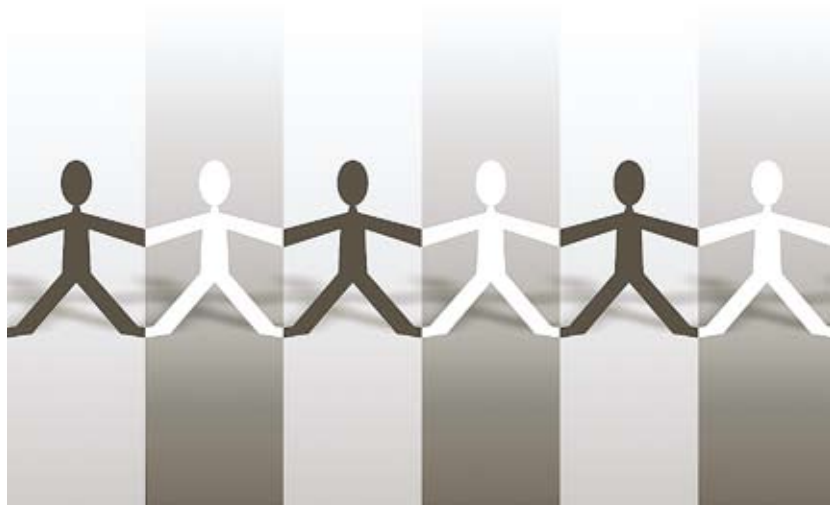
Valtuuston kokouksiin osallistuu 4 teologiopiskelijaa ja 2 kanttoriopiskelijaa, jotka AKIn opiskelijatyöryhmä valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Paula Kokko ja Aarne Pelkonen

AOVA

vars. Vesa Engström, vara Henna Ala-Mikkula

Minne menet, suomalainen uskonnollisuus?

PEKKA YRJÄNÄ HILTUNEN

USKONTOKASVATUSSIIHTEERI,
KIRKON LÄHETYSTYÖN KESKUS

**Ennusteista poiketen moderni-
saatio ei syrjäyttänyt uskontoa.
Se muuttaa muotoaan. Miten
kirkko selviää muutoksesta?**

Planeettamme ihminen on pääsääntöisesti uskonnollinen: 85,8 % maailmamme ihmistä hahmottaa olemisensa jossakin määrin uskonnollisin koordinaatein. Uskonnotomia on laajasti käytetyn Barrettin uskontotilaston mukaan maailmassa vain 11,9 % ja ateisteja ”vain” 154 miljoonaa eli 2,3 % pallomme ihmisistä. Suurin osa maailman ihmisistä tunnustaa, ainakin josakin määrin, jotakin uskonnollista näkemystä.

Suomessakin uskonnolla, myös kirkolla, menee hyvin kirkosta eroamistilastoista huolimatta. Uskontososiologit ovat todenneet, että 60–70-lukujen ennusteista poiketen modernisaatio ei syrjäyttänyt uskontoa. Se muuttaa muotoaan. Miten kirkko selviää tästä muutoksesta?

Heelas, Woodhead ja heidän tutkijakumppaninsa väittävät vakuuttavasti, että läntisessä maailmassa on käynnissä valtava kulttuurimuutos, massiivinen kääntyminen itseen, massive turn to self. Massiivinen kääntyminen itseen on samalla kulttuurin irtiotto kristillisestä perinteestä. Hyvinvoiva läntinen uskontokuluttaja ei tarvitse enää laituskirkkoa ollakseen olemassa. Yksilön tehtävä on luoda itse oma elämänsä ja uskontonsa. Uskontotutkija Massimo Intrevigne on väittänyt, että

noin puolella EU:n alueella asuvan jumalakuvasta poikkeava klassisen kristinuskon jumalakuvasta. Yksilö luo tänään itse oma maailmansa. Heelasin ja kumppaneiden arvio Englannista on, että vuonna 2030 uuden henkisyyden kannattajamäärät ohittavat laitosluontoisen, perinteisen kristillisyyden kulluttajien lukumäärän.

Paikallisseurakunnan rooli hakusessa

Turun arkkihiippakunnan piispa Kari Mäkinen piti puhetta ”jo” 23.10.2006 kirkkoherrojen kokouksessa Loimaalla: ”Kuluneen vuoden aikana on useasti todettu, että olemme keskellä historian syvällisintä ja samalla nopeinta seurakuntarakenteita koskevaa muutosta. Historian kuluessa muotoutunut parokiaalinen seurakuntarakenne natisee. Taustalla on ajankohtaista kunta- ja palvelurakennemuutostusta pitkäkestoisempi ja syvempi sosiokulttuurinen muutosprosessi, jossa asuinpaikan merkitys ihmisiä kiinnittävänä ja identiteettiä luovana tekijänä on ohentunut. Parokiaalinen järjestelmä puolestaan perustuu siihen, että kirkon jäse-

Pekka Yrjänä Hiltunen

nyyteen kiinnitytään nimenomaan asuinyhteisön kautta.”

Tommi Lehtonen erottaa artikkelissaan *Uskonto ja yhteisö* seitsemän suomalaisen nykyuskonnollisuuden päälinjaa: (1) ”kivijalkakristillisyyden”, (2) terapeutin kristillisyyden, (3) karismaattisen kristillisyyden, (4) hengellisen elämän juurilleen palaamisen, (5) soluseurakunnat, (6) yhteiskunnallisiin kysymyksiin suuntautuneen kristillisyyden ja (7) kiinnostuksen ihmeitä, mystiikkaa ja eri uskontoja kohtaan (s. 86).

Kivijalkakristillisyyden on sitä, että kansa merkitsee edelleenkin vuoden- ja elinkaarijuhlaansa kirkon tarjoamin riitein. Terapeutin kristillisyyden tarkoittaa sekä psykologian kiellettyä käyttävää kristillisyyttä että uskonon eheyttävien vaikutusten viljelyä. Karismaattinen kristillisyyden on maailman laajimmin levinnyttä protestanttisuutta ja kasvavinta kristillisyyttä Suomessakin: koettava uskonnollisuus menestyy maailmalla ja meillä. Solu- ja henkilöseurakunnissa etsitään yhteisöllisyyttä. Hiljaisuuden liikkeen kirkon mystiseen traditioon hakeutuminen ja toisaalta opillinen konservatismi muodostavat uusia saarekkeita Siionimme. Sekä kotimaisella että kansainvälisellä diakoniamme on vahvaa osaamista. Uuden uskonnollisuuden kiinnostus energioihin, uskomusterapioihin, tsakroihin ja henkiin kasvuun vie kannattajansa taas useimmiten kirkon ulkopuolelle.

Mitä kirkko vastaa?

Kansankirkkoteologian kannalta nykyisessä tilanteessa ei ole huolta. Piis-

"Kirkko voi etsiä tilaa yhteisöllisyyden uusille muodoille", Pekka Yrjänä Hiltunen kirjoittaa.

pa Kari Mäkinen luennoi: "Kirkon opetuksen mukaan Kristuksen kirkolle on olemuksellisesti tärkeää kaksi asiaa. Toinen on se, että Pyhä Henki vaikuttaa siinä koossapitävästi ja pelastavasti armonvälineiden eli Sanan ja sakramenttien kautta. Ne ovat kirkkoa kaikilla tasoilla konstituiva tekijä. Niitä varten kirkossa on erityinen virka.

Toinen tärkeä seikka on, että kirkko ei ole abstrakti suure, vaan jäsenten muodostama yhteisö, ja jäsenyys ja osallisuus Kristuksen kirkon koko täyteydestä syntyy kasteessa. Muuta kriteeriä, kuten toimintaan osallistuminen tai hengellinen erityislaatu, jäsenyydelle ja osallisuudelle ei ole. Ero näkymättömän Hengen yhteyden ja ulkoisen kirkon jäsenyyden välillä on mahdollista erottaa vain Jumalan, ei ihmisen silmin. Meille kaikki kastetut erottelematta muodostavat kirkon jä-

senyhteisön.

Näistä on pidettävä kiinni, kun kuskakin historiallisessa ja sosiaalisessa tilanteessa paikalliskirkossa luodaan kulloiseenkin tilanteeseen soveltuvaa tarkoituksenmukaista järjestystä ja organisaatiota."

Riittääkö kirkolle se, että se tarjoaa armonvälineitä ja Sanaa jäsenilleen? Henkilöseurakuntien puolustuspuhe lähtee siitä vakaumuksesta, että ei riitä. On löydyttävä myös yhteisöllisyyttä ja hengellistä erityislaatua. Aikamme individualisti, joka on kiinnostunut uskonnollisesta sisäisyydestä, ei välttämättä tunnista kansankirkkoteologian kieltä oman arkikokemuksensa sanoittajaksi.

Paul Heelas, Linda Woodhead & kumppanit ovat todenneet, että "ikään kuin" -uskonnollisuus ei enää myy. Tässä ajassa tarvitaan koettavaa, ruumiillista, yksilöllistä uskonnollista

kieltä ja kokemusta. Jos kristittynä oleminen on vain elinkaari- ja vuodenvuorokierroksiin osallistumista, jossa toimitusten uskonnollisilla ja teologisilla tarkoituksilla ei ole mitään yksilökohtaisesti koettavaa merkitystä, kiinnostus häviää.

Kirkolla on siis mahdollisuudet mo-
neen. Se voi markkinoida ihmisiä kiinnostavia vuodenvuorokierroksi- ja elinkaari-
riittejä ja tehdä työtä sen eteen, että sen
sanoma välittyy niiden kautta. Kirkko
voi keskittyä sisäisen kokemuksen vil-
jelyyn suosimalla yhtäältä hiljaisuuden
liikettä ja toisaalta karismaattisuutta.
Kirkko voi etsiä tilaa yhteisöllisyyden
uusille muodoille. Kirkko voi taistella
oikeudenmukaisuusmarkkinoilla ja
luoda vaihtoehtoisia elämäntyyliä. Sen
tulee myös käydä vakavaa keskustelua
aikamme uuden kansanuskonnolli-
suuden kanssa. ■

Ei mitään uutta auringon alla?

ATTE AIRAKSINEN

OPPILAITOSPASTORI, TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Nuorten hengellisyys ei ole kuollut tai kadonnut, se on muuttanut muotoaan ylitarjontaa vastaavaksi.

KESÄLLÄ 2007 oppilaitostyön Euroopan konferenssissa Hollannissa professori Erik Borgman esitteli kaksi keskenään kilpailevaa tapaa hahmottaa kirkon roolia.

Toisessa Jumala on jossain kaiken yläpuolella ja maailmalle monessa mielessä irrallisena. Maailma on oma kokonaisuutensa, joka elää jumalattomuudessa tai ainakin tuntematta Jumalaa. Kirkko sijaitsee maailman ja Jumalan rajapinnassa välittäen Jumalaa maailmaan. Ainoastaan kirkon kautta ihminen kohtaa Jumalan, ja siksi kirkko haluaisi sitouttamaan ihmiset.

Toisessa taas kaiken yläpuolella oleva Jumala on läsnä luomistyössään, maailmassa. Kirkko on osa tuota maailmaa. Kirkko näkee tai pyrkii näkemään Jumalan maailmassa, elää maailmassa yhdessä muiden sen asukkaiden kanssa. Lähtökohtana toiminnassa ovat ne kysymykset, jotka nousevat matkakumppanilta.

Yhtenäiskulttuurin kuolema

Nuorten aikuisten kohdalla lähteminen liikkeelle siitä todellisuudesta, joka on, avautuu meille iso haaste. Mitään yleistä mallia nuorelle aikuiselle

ei ole. Joukkoon mahtuu niitä, jotka opiskelevat yliopistoissa ja korkeakouluissa, mutta myös ihmisiä, jotka kouluttautuvat ammatillisissa oppilaitoksissa. Siihen kuuluu ihmisiä, jotka ovat siirtyneet työelämään. Siihen kuuluu heitä, jotka ovat vailla työtä tai jotka pätkähommien kautta etsivät yhä itseään. Siihen kuuluu heitä, jotka asettuvat aloilleen ja perustavat perheen. Siihen kuuluu niitä, jotka yhä etsivät ”sitä oikeaa” – jos nyt yleensä etsivät. Siihen kuuluvista löytyy koko seksuaalisten suuntautuneisuuksien kirjo.

Tieto maailmasta lisääntyy koko ajan. Lisäksi se on aiempaa enemmän kenen tahansa ulottuvilla. Ei tarvitse olla asiantuntija, riittää, kun osaa suorittaa nettihaun. Se, mitä hakukone tuo eteen, voi olla ihan kenen tahansa tuottamaa, ja siksi luettua on verrattava muihin lähteisiin. Utispalvelut netissä ja omilla tv-kanavillaan vyöryttävät silmille maailman tapahtumia ympäri vuorokauden. Youtube-sivusto ennättää joskus niidenkin edelle kännykkäkameroiden kautta. Tiede, taide, uskonto, seksi, uutiset, politiikka, viihde, harrastukset – mitä kaipaakin, on parin klikkauksen päässä. Kaikelle on tarjolla vaihtoehtoja. Kaikki tarvitsee valita.

Ylitarjonnan keskellä ihminen pyrkii valitsemaan asioita, jotka rakentavat hänen minuuttaan. Jokainen valinta johtaa uusiin valintatilanteisiin, ja pysyvyyttä ei ole. Siksi sitoutuminen on vaikeaa ja ei-toivottavaa – se voi estää jotain toista valintaa tilanteessa, jolloin jotain vielä parempaa tulee vastaan. Riittää, että valinta on tässä tilanteessa oikea. Sen ei tarvitse riittää elinikäsi.

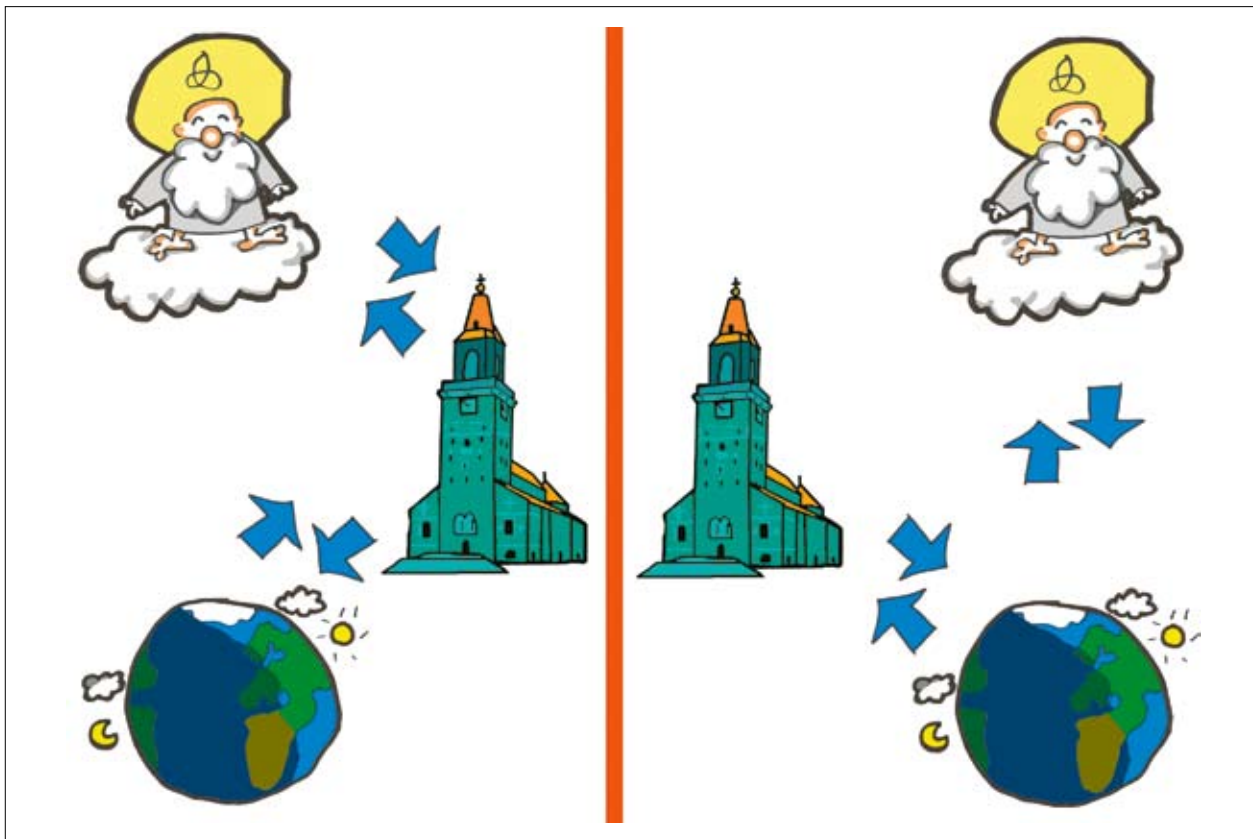
Tämä määrittää myös nuorten aikuisten yhteisöllisyyttä. Halutaan osallistua silloin, kun se on itselle sopivaa, niillä ehdoilla ja mahdollisuuksilla kuin itsellä on tarjota. Syntyy alakulttuureita erilaisten mielenkiinnon kohteiden ympärille. Liityt, kun haluat. Kuulut sen aikaa, kun tuntuu hyvältä. Lähdet, kun kyllästyit.

Netti vuorovaikutusympäristönä ja uutena olemisen muotona

Netti ei ole nuorelle aikuiselle pelkästään informaatioväylä tärkeän tiedon hankkimiseen. Se on ruumiista irrallaan oleva tapa olla yhteydessä ihmisiin ympäri maailmaa, mahdollisuus olla enemmän kuin mitä oikeassa elämässä onkaan.

Keskustelupalstalla olet läsnä kommentteina, käyttäjänimien kautta voit katsoa keitä muita on paikalla. Käyttäjänimistä aukeaa henkilötietoja, linkkejä kotisivuille, joista löytää yhteisiä mielenkiinnon kohteita. Tai linkki irc-galleriaan tai keskustelukanavalle, livejournal-tilille, missä voit lukea ihmisen arkikokemuksista blogia ja surfata ystävälistan kautta toisten samoista asioista kiinnostuneiden blogeihin ja sitä kautta taas keskustelupalstoille.

Foorumeiden lisäksi voit kuluttaa tuntitolkulla aikaa nettipelien virtuaalimaailmoissa. Voit luoda hahmollesi elämän, ostaa omaisuutta, kohota kunniaan tai kuolla pois. Tai voit mennä vielä pidemmälle ja siirtyä elämään Second Lifen virtuaalitodellisuuteen, paikkaan, jonka ulkoasu on kolmiulotteiselta nettipeliltä, mutta sisältö lähempänä keskustelupalstaa, netti-kauppaa tai unenomaista fantasiaa.

"Löytämällä Jumalan tämän ajan tavassa olla kirkko säilyy elävänä." Erik Borgmanin mallin pohjalta uudelleen kuvittanut Atte Airaksinen

Netti on aidosti uusi tapa olla. Fyysisesti istutaan koneen ääressä, henkisesti ollaan ihan muualla. Nettilleskeys kuormittaa parisuhteita. Vietetään niin paljon aikaa netissä toisten ihmisten kanssa, että oma puoliso jää huomiotta. Näin siitähän huolimatta, että istutaan koko ajan samassa huoneessa.

Toisaalta netti laajentaa tätä arkittellisuuttamme. Netti kokoaa miitteihin – kasvokkain tapaamisiin – jonkin asian ympärille, oli kyse sitten mielenosoituksesta tai mopoharrastajien koontumisajoista. Miittien, kohtaamisten ja tapahtumien ulkopuolella yhteisöt jatkavat olemassaoloaan virtuaalisesti.

Uskon uudet ulottuvuudet

Viimeaikaiset tutkimukset nuorten ai-

kuisten hengellisyydestä ovat tuottaneet keskenään hyvin samankaltaisia tuloksia. Tutkija Teemu Taira on kutsunut tapahtunutta kulttuurista muutosta siirtymiseksi jäykästä modernista – jossa on selkeä yksi rakenne ja yksi totuus – notkeaan moderniin, jossa yksilö uskaltautuu varman oikeassa olemisen sijasta jatkuvaan epävarmuuteen vaihtoehtojen valintamahdollisuuden takia. Hengellisyys ei ole prosessissa kuollut tai kadonnut, se on muuttanut muotoa yltärintoutta vastaavaksi. Usko nähdään kulutusobjektina, jota kulutetaan sen mukaan, mikä tuntuu panostamisen arvoiselta tietyssä tilanteessa. Henkilökohtainen kokemus on pohjimmaisena auktoriteettina. Yksilö testaa kaiken koko ajan interaktiivisesti ja käyttää sen, minkä kokee toimivaksi.

Samanaikaisesti useat tutkimukset

osoittavat nuorten aikuisten olevan lisääntyneen tiedon ansiosta valveutuneita yhteiskunnallisissa kysymyksissä. Arvostuksia tutkittaessa ympäristön suojeleminen, kansainvälinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo sekä erilaisuuden kunnioittaminen olivat paljon tärkeämpiä kuin oma taloudellinen menestys tai julkisuus. Siksi kirkon eettisiä kannanottoja arvostetaan.

Kirkolliset toimitukset valitaan yhä, koska tuntuu, että on oikein tehdä asiat niin. Kuuluu mennä kirkossa naimisiin, kuuluu kastaa lapset. Aikuisriippikoulussa kulttuurinen itseymmärrys menee voimakkaan kääntymyskokemuksen hakemisen edelle. Papin luo ei tulla hakemaan valmista vastausta, vaan pohtimaan asioita ja kysymään mielipidettä. Kyseessä on kuitenkin aina oma prosessi, oma itseenäinen pohdiskelu ja kuullun suodat-

TARU SUOVA

"Papin luo ei tulla hakemaan valmista vastausta, vaan pohtimaan asioita ja kysymään mielipidettä", Atte Airaksinen kirjoittaa.

taminen.

Netin tietotulva mahdollistaa omaa identiteettiä määrittävien kertomusten vertailun ja koostamisen useasta uskonnollisesta ja aatteellisesta perinteestä. Lisäksi samoilla oman elämän sanottamiselle tärkeiden kertomusten markkinoilla kilpailevat – varsinkin itsensä uskonnotomiksi mieltävien kohdalla – elokuvat, pelit ja musiikki, jotka paljastavat jotain erityistä ihmisen olemassaolosta tässä ja nyt. Kerta-

käyttöisinä myyteinä ne riittävät hetkeksi täyttämään tarpeen.

Meidän on siis syytä lähteä liikkeelle siitä, että nuorten aikuisten hengellisyys on erilaista kuin aiemmin. Kyse ei ole kristillisestä perussanomasta luopumisesta, vaan saman asian sanottamisesta kielellä, joka koskettaa niitä kysymyksiä ja sitä hengellistä etsintää, mikä nousee nuorien aikuisten kokemusmaailmasta. ■

"Netti ei ole nuorelle aikuiselle pelkästään informaatioväylä tärkeän tiedon hankkimiseen. Se on ruumiista irrallaan oleva tapa olla yhteydessä ihmisiin ympäri maailmaa, mahdollisuus olla enemmän kuin mitä oikeassa elämässä onkaan."

Tahdotteko vaikuttaa jäsenmäärän kehitykseen seurakunnassanne tai rovastikunnassanne?

Tarvitsetteko koulutusta tai sparrausta?

Olen valmis jakamaan kanssanne tietotaitoni. Ota yhteyttä sähköpostilla juha.kauppinen.oy@saunalahti.fi tai puhelimella 050 554 2427.

*Juha Kauppinen
TT, konsultti*

Kitu kirkko?

MUISTANET MUTUN. ”Musta tuntuu, että tämä tie vie kauas metsään”, on tyyppillinen mutua juttu. Mutu on se, kun musta tuntuu ja en silti ole ihan varma. On vaan se kuuluisa intuitio ja korvasyvyh. Jostakin kumman syystä tuntuu, että tämä polku on nyt se oikea. Ei ihme, että osa siinä sitten heti vieressä kyselee, että ”mistä sä tiedät ja oletko taatusti oikeassa?”

”No en oo varma, mutta musta vaan tuntuu.”

Tietämisen tasoa on usein vaadittu lisää. Pelkkä mutua ei riitä. Silloin alkoi kehittyä tutu. Se on oikein tutkittua mutua. Lyhennettä käyttävät tulevaisuuden tutkimuksen harastajat. Heidänkin ennusteitaan on tietysti sitten taas epäilty. Silloin on vahvistettu, että kaikkien laskentakaavojen jälkeen ratkaisee eniten kuitenkin vatu, eli se miltä vaimosta tuntuu. Kai se voi olla mitukin. Elämänkumppanista on kiinni joskus monen asian tulevaisuus.

KIRKKO ottaa nyt myös askeleita tässä tulevaisuuteen katsomisessa. On herännyt tarve kehittää tulevaisuusvaliokuntakin kirkolle, eduskunnan malliin. Onko se sitten KITU, kirkossa tuntuu vai PATU, papeista tuntuu vai LUTU, lukkarista tuntuu?

Asialle on helppo hymyillä, mutta kyse voisi olla aika oleellisesta puuhasta. Aikana jolloin lähihistoria näyttää monella tavalla laskusuuntaa, voisi olla aiheellista miettiä, että mitä pitäisi tehdä huomenna. Tässä tarvitaan miehet ja vaimot, lapset ja vanhukset mukaan. Ennusteiden laatiminen on sitä paitsi mukavaa.

Tässä pari.

1. Vuoteen 2025 mennessä ev.lut kirkkoon kuuluu 48 % Suomen väes-

töstä. Väkiluku on silloin noin 7 miljoonaa, joista suomea äidinkielenään puhuvien osuus on n. 65 %. Toiseksi suurin uskontokunta on muslimit 18 %. Muutama muukin uskonnollinen yhdyskunta elää ja hengittää, mutta 30 % ilmoittaa olevansa uskonnottomia. Kirkon työntekijöitä on vähentynyt

oleellisesti, mutta jäljelle jäänyt porukka on innostunut ja motivoitunut, vaikka palkat junnaavat entisellä tasolla. Kirkollinen elämä on saanut monikulttuurisia muotoja ja eri uskontojen välinen vuoropuhelu ja yhteyden etsiminen on kiivasta.

2. Vuoteen 2025 mennessä ev.lut kirkon jäsenmäärän kato on pysähtynyt ja jäänyt vuoden 2009 tasolle. Palvelut on hinnoiteltu kirkon jäsenille

järkevällä tavalla ja etuohjelma katsottu vuoden 2010 aikana kuntoon. Kirkkoon on taas mielekkäämpää kuulua taloudellisistakin näkökohdista katsoen. Työntekijämäärä ja toiminta pysyvät koko kauden entisenlaisena. Yhä kiistellään vain samaa sukupuolta olevien parisuhteen siunaamisesta ja naisten pappeudesta. Kirkollisesti aktiivisten ihmisten määrä on pieni ja tavallinen suomalainen on unohtanut kirkon kiistat. Niistä ei kukaan jaksa enää uutisoida. Jäsenille on tärkeintä, että palvelut ovat nyt tehokkaassa kunnossa ja rahalle saa hyvän vastineen. Kirkko pystyy hoitamaan edullisesti monia hyvinvointipalveluja.

OIKEASTI innovaatiot ja uudet keksinnöt voivat joskus pelastaa. Suurin osa joutaa kuitenkin romukoppaan. Harva enää käyttää leipäkonetta, samppanjavispilää ja aromipesää, mutta luulen näidenkin keksijöiden olleen iloisia keksimispuuhassa ja ehkä ovat jatkaneet jo uusiin haasteisiin.

Yksi tuntuu nyt kuitenkin puuttuvan. Laaja halu romuttaa rohkeasti, erehtyä uljaasti ja kokeilla. Vatu, mitu, lutu, patu, mutua, tutu ja kitu ovat sellainen sisarusarja tai seitsemän veljestä, että saa kipinät välien selvittelyssä lennelläkin. Pelottavinta on synkkä hiljaisuus tulevaisuuden edessä. Osa huutaa tietysti, että uskossa ja kirkossa pitää olla paljon muuttumatonta ja pysyvää, kuin Jumalassa. Siksi Kitua etsiessä on hyvä hoilata myös ”kuljeta ja johda!” Kun sitten jokin suunta alkaa porukalla valjeta, ei muuta kuin pari tunnustelijaa eteen! Sellainen oli ennen tapana. Mennään ettei tarvitse kitua!

MATU

Perinteissä on tulevaisuus

AARNE PELKONEN

KIRKKOMUSIIKIN OPISKELIJA
SIBELIUS-AKATEMIA

TAAS ON yksi kesä kesäkantorina ohi, ja on aika jatkaa opintoja. Täytyy jälleen todeta, että kirkkomusiikin opiskelijat ovat etuoikeutetussa asemassa, kun voivat harjoittaa tulevaa ammattiaan täysipainoisesti jo opintojen aikana tai jopa niitä ennen. Kesäkantorina toimiminen on sitä paitsi niitä parhaita kesätöitä. Saa työskennellä perinteisen ja arvokkaan musiikin parissa ja pitää sen kautta esillä kristillistä sanomaa – tästä vieläpä maksetaan kohtuullista korvausta. Kanttorilla on kirkossa tärkeä tehtävä kirkkomusiikin vaalijana ja musiikkikasvattajana.

Hakijamäärät kirkkomusiikin koulutukseen ovat viime aikoina olleet hälyttävän alhaisia. Tällä hetkellä varsinaista kanttoripulaa ei ole, mutta tulevaisuudessa se on väistämättä edessä, ellei koulutuslinjoihin saada tarpeeksi aloittajia vuosittain. Rekrytointiin tulee asennoitua toisissaan tekemällä kirkkomusiikkia tutuksi peruskouluissa ja lukioissa. Ennakkoluulojen ja jopa väärin oletusten poistamisessa on työsarkaa. Harva nuori lienee tietoinen kirkkomusiikin koulutusohjelmien monipuolisuudesta ja laajuudesta. On myös muistettava, että kirkkomusiikin opinnot suorittanut ei jää tyhjän päälle – kanttorille on aina töitä.

Rekrytointi ei tule olemaan helppoa ajassa, jolloin kouluissa ja kouluissa on jo osittain luovuttu kristillisten tapojen ja kristillisen musiikin esillä pitämisestä. Yleisen laulutaidon ja virsiperinteen heikkeneminen ovat huolestuttavia ilmiöitä. Aika muuttuu, mutta kanttorikoulutusta ei silti tule muuttaa radikaalisti ajan virtausten mukaan. On muistettava, missä ovat juuremme.

MIKÄ ON kanttorin viran tulevaisuus, on ajankohtainen kysymys. Kanttorin viran kelpoisuusvaatimusten muutoksista on puhuttu ja keskusteltu paljon. Muutosehdotukset ovat nyt kirkolliskokouksen käsittelyssä. Asiasta keskusteltiin kanttorien neuvottelupäivillä kesällä sekä Lohtajalla että Lahdessa. Opiskelijoiden näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että kanttorin työnkuva ja työkenttä säilyvät selkeinä. Jos opiskelija ei tiedä,

minkälaiseen virkaan opinnot kelpoistavat ja miten uralla voi edetä, opiskelumotivaatio on vaarassa vähentyä. Vaikka nykyiset virkanimikkeet ovatkin kankeita, järjestelmä on selkeä.

On tärkeää, että jokainen kirkkomuusikoksi opiskeleva tiedostaa omat vahvuutensa ja tietää, mihin haluaa opinnoissaan keskittyä. Oppilaitosten tehtävä on mahdollistaa korkeatasoiset opinnot kaikilla osa-alueilla. On myös tärkeää, että seurakunnissa tehostetaan entisestään virkojen profilointia. Näin ylläpidetään työntekijöiden motivaatiota ja vältetään liian suurten työtaakkojen kasautumista yksittäisille kanttoreille. Silti on pidettävä kiinni siitä, että jokainen kanttori osaa riittävällä tasolla keskeisimmät työtehtävänsä. Perinteisen kirkkomusiikin korkeaa tasoa ei saa uhrata painotettaessa osaamista ns. aikamme kristillisen musiikin saralla.

Annettaessa seurakunnille täysi päätäntävalta kanttorin virkaa määriteltäessä seuraukset voivat olla arvaamattomia. Miten turvataan laajaa yliopistotutkimusta edellyttävien virkojen tulevaisuus? Nykyinen selkeä virkasysteemi vaihtuisi johonkin tuntemattomaan. Kyse on pohjimmiltaan siitä, halutaanko säilyttää kirkkomusiikin korkea osaaminen vai riittääkö keskinkertaisuus.

KANTTORIEN JUURET ovat pitkällä, ne johtavat aina alkukristilliseen aikaan saakka. Toivottavasti kirkossamme halutaan tulevaisuudessakin arvostaa kirkkomusiikin perinteitä ja näiden perinteiden ylläpitäjiä.

Haluan rohkaista kaikkia kanttoreita ja kanttoriksi opiskelevia terveeseen itsekunnioitukseen ja ammattiylpeyteen. Teette arvokasta työtä, jolla on yhteiskuntaa ja kirkkoa rakentava merkitys. Kirkon työssä on myös tärkeää muistuttaa itselleen, mikä on kaiken musiikkitoiminnan perusta. J. S. Bach muotoili sen näin: ”Kaiken musiikin päämäärä ja perimmäinen syy ei saa olla mikään muu, kuin että se on olemassa Jumalan kunnaksi ja mielen rakennukseksi.”

Medveten närvaro

OLA BYFÄLT

KAPLAN,

MARIEHAMNS FÖRSAMLING

PSYKIATERN Åsa Nilsonne har som författare till detektivromaner och i romangestaltningar använt sig av begreppet "medveten närvaro" – mindfulness – som ett nyckelbegrepp. Detta begrepp bygger på dialektisk beteendeterapi där zenbuddhistiska principer utgör ram för behandling av emotionellt instabila personlighetsstörningar.

Andlighet och psykoterapi i växelverkan

Enligt Nilsonne är den medvetna närvaron en färdighet eller dygd som vi med hjälp av askes i ordets positiva och livsbejakande betydelse kan träna oss till. En alltmer trängande fråga i en sekulär tid är vart vi skall vända oss när vi talar om existentiella frågor som livets mening i en tid när självmorden utgör den största dödsorsaken bland 15–40-åringar. Andlighet och psykoterapi kan vara varandra ömsesidigt överlappande storheter vid "botandet" av existentiella gränssituationer av smärta, skam och sorg.

Begreppet "mindfulness" är taget från den zenbuddhistiska begrepps-världen. Nilsonne definierar begreppet enligt följande: "Medveten närvaro är vakenhet i nuet – att hålla sitt medvetande uppmärksam på den aktuella verkligheten (Thich Nhāt Hank). Detta innebär att situationen i nuet är den utgångspunkt som dirigerar våra val och handlingar. Att vara utkastad i verkligheten är som bekant den frihetens ångest i valet och kvalet som kännetecknar den existens-filosofiska ståndpunkten hos bla. den kristne S. Kierkegaard och den ateistiske J. P. Sartre.

Förvetenskaplig och postsekulär bildning

Enligt Nilsonne är "medveten närvaro" ett förvetenskapligt begrepp. Jag skulle kanske hellre med Jürgen Habermas karaktärisera begreppet som postsekulärt, eftersom Nilsonne applicerar begreppet i vår tids livsåskådningsmässiga situation. Filosofen Charles Taylor karaktäriserar Europa idag i sin bok *A Secular Age* 2007 som ett postsekulärt samhälle. Trots all sekularisering fortsätter många att fråga efter Gud i tvivlets tid: Finns Gud? Vad menas med Gud? Vilken Gud?

De inneboende begränsningarna i den profana humanismen är uppenbara och kan inte göra rättvisa åt andliga erfarenheter människor faktiskt har genom att pressa in dem i en sekulär ram. Religionen kan däremot erbjuda en fördjupning av människans existensförståelse och meningen med livet. Sekulariseringsideologin är på tillbakagång.

Enligt Habermas kan de sekulära medborgarna i en politisk kultur av liberalt slag vänta och kräva att (pseudo)religiösa påståenden eller bidrag skall översättas till ett för dem tillgängligt språk. Detta implicerar en hermeneutisk förmåga till selektion, värdering och meningsbildning där förståelse sker när språk och värld kongruerar. Det är fråga om en bildningsprocess där mänskans inre möjligheter och kapaciteter tas till vara och formar henne till att vara den hon är ämnad att vara.

Ordet bildning kommer från tyskans *Bildung* som etymologiskt har sina rötter i medeltidens ideal att efterfölja och formas av Kristus. Bildning är således anknuten till en ärvd tradition. I västvärlden är det den kristna traditionen.

Praxis i form av medveten närvaro

Begreppet "medveten närvaro" appliceras som uttryck för hjälp till "överlevnad" i de konkreta livssituationer vi dagligen befinner oss i och erfar. Medveten närvaro skall göra det lättare att bemästra de passioner och begär som styr vår uppfattning av verkligheten. Medveten närvaro handlar om att vara öppen för det som händer, att förstå våra reaktioner och att därigenom ge en fördjupad konsekvensinsikt för att vi skall vara i stånd att göra så kloka val som möjligt. Att välja och handla "rätt" är inte lätt. Aposteln Paulus erfarenhet är välgrundad: "Vilja finns hos mig att göra det goda, men jag gör det inte, utan det onda som jag inte vill göra, det gör jag".

Den medvetna närvaron är kort sagt hur vi tar in information, hur vi tolkar den och hur vi reagerar på de impulser som når oss genom varseblivning. Medveten närvaro är för att tala med Habermas en form av komplementär kunskapsakt. Fysiska behov relaterade till det tolkande subjektets handlande.

Registrera handlingars konsekvenser

Nilsonnes teori om medveten närvaro består av fyra hörnstenar: observera, beskriva, inte döma och vara uppmärksam på handlingars konsekvenser. Det gäller att med hela sitt jag delta i den aktuella situationen och inte ägna sig åt värdeomdömen som "bra eller dåligt". Hörnstenarna bildar grundrepertoaren på vår inre (teater)scen.

Vem skall få uppträda? Vad vill jag lyssna på? Och vad vill jag påverkas av? Det råder balans mellan att själv styra aktörerna på den inre scenen och att acceptera omständigheter vi inte

kan ändra, utan godta och leva med. Acceptansen kan göra smärtsamma skeden i livet uthärdliga. Ibland är vi tvungna att säga ja till en situation och inte fly den tex. genom droger eller inre eskapism. Att erkänna en belägenhet är att vara närvarande i den och leva med ett oläkt öppet sår. Det gäller också den kristna gudsbilden där spänningen mellan utsagan Gud är kärlek och lidandet är verklig. Ett mysterium där Gud är världens hemlighet.

Den inre scenens regissör

Nilsonne konkretiserar medveten närvaro som en inre scen där vår fria vilja är teaterregissören. Vi kan aktivt välja vem vi vill ha med på den inre scenen. Orsak till att vi ofta är förbryllade över våra handlingar och beteenden är att vi inte är uppmärksamma på det vi tänker, känner och begär. Omedelbar behovstillfredsställelse visar sig ofta vara förödande, t ex. i sökandet efter olika flyktmekanismer. För att be-

tvunga de lidelser som vill styra oss behöver vi öva oss i olika handlingsstrategier på det medvetna planet.

Medveten närvaro övas genom daglig askes för att vi skall bli mer observanta över vad och vem som styr vårt handlande. Det ger insikt och kraft i kampen mot passionernas anfall. Askes betyder inte helgelse in absurdum. Vi behöver inte bli aggressionshämmade personligheter. Att döma betyder inte att inte reagera och ha åsikter. "Det är ingen konst att bli arg, men däremot är det konst att bli arg på rätt person, på rätt sätt, vid rätt tillfälle, och av det rätta skälet", säger dygdens uttolkare Aristoteles. Dygdens konst är att observera en situation, beskriva den adekvat och inte ge falska värdeomdömen utan fullt ut delta i situationen och med dygdens konst bemästra den. Handlingens sanning i situationens val och kval är kongruensen mellan teori (att se) och praxis (att styra). De gamla grekerna brukar säga "att tänka och

observera det goda är att göra det goda."

Att i sitt liv vara medvetet närvarande är att klara av livet sådant det ter sig. Det gäller att vara konkret och inte falla i de abstrakta begreppens fälla. Det kan ske, som ovan antyts, om vi har en realistisk självbild. Djupmeditation (via contemplativa) kan vara en metod att leda oss till en inre kännedom om Kristus. Medveten närvaro är att gripa tag i dagen, i situationen, i nuet och i ögonblicket. Ett förverkligande av det vi är ämnade att vara. En Kristusenskapens doft, en Kristusikon.

Artikeln bygger på Åsa Nilsonne: Vem är det som bestämmer i ditt liv? Om medveten närvaro (2004) 2007. Se också C. Taylor: A Secular Age 2007 och J. Habermas: "Tro och vetande." Tal 11.10.2001 i St Paulus Kirche, Frankfurt am Main. – J. Habermas: Den mänskliga naturens framtid 2003, 117–132. ■

JUHLAA ARJESSA

KAISA RAUMA

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON PUHEENJOHTAJA

kaisa.rauma@evl.fi

LOIMAAN EVANKELISELLA kansanopistolla tehtiin kesäkuussa 1958 merkittäviä päätöksiä. Siellä kokoontuneet diakonissat perustivat oman ammattiliiton, Suomen Kirkon Sisarliiton. Valtakunnallisen kollegiaalisen yhteisön perustaminen oli hieno ja kauaskantoinen teko edellisen sukupolven kollegoilta meille nykypäivän diakoniatyöntekijöille. Aloitettua toimintaa on helpompi jatkaa kuin luoda tyhjästä kokonaan uutta.

Juhlavuosi on jollain tavalla pysähtymisen paikka. Silloin on aika pysähtyä miettimään menneitä ja ottaa vauhtia suunnistaakseen kohti uutta. Kesän alussa vietettiin puutarhajuhlaa Mustasaaressa Helsingissä. Juhlassa oli ilo nähdä yhteistyökumppaneita ja liittomme jäseniä. Elokuussa oli toinen juhlavuoden huipentuma, silloin julkaistiin liiton juhla kirja. Historiaosion lisäksi kirjassa on katsauksia tämän päivän diakoniasta, diakoniatyöntekijöiden koulutuksesta, yhteiskunnasta ja tulevaisuusnäkyistä. Kolmantena etappina oli liiton hallituksen elokuinen vierailu Loimaan evankelisella kansanopistolla juhla kokouksen merkeissä.

MERKKIPÄIVÄN viettäminen voi olla tapa hakea näkyvyyttä tai osoittaa jäsenille ja yhteistyökumppaneille kiitollisuuttaan, mutta ennen kaikkea se on peilaamisen paikka. Merkittävää meille on ollut kirjahankkeen myötä tutustua historiaan ja juuriimme. Historian tutkiminen ei tule yleensä mieleen tavallisen arjen keskellä. Olen miettinyt tässä yhteydessä paljon perustajajäseniämme, heidän rohkeuttaan ja valmiuttaan ryhtyä varsin nuorena perustamaan ammattiliittoa ja vastaamaan sen toiminnasta. Nykyisin puhutaan, että on vaikea saada nuoria vastuutehtäviin, mutta onko meillä vanhemmilla varaa antaa tilaa nuorille. Koko yhteiskunnassa on menos-

sa jonkinlainen sukupolvenvaihdos, muutos joka ei voi olla vaikuttamatta meidänkään liittomme toimintaan.

Erityisen merkittävää tulevaisuudessa on, että liiton valtuuskuntaan ja hallitukseen valittaisiin monipuolisesti eri-ikäisiä, eri paikkakunnilta tulevia ja erilaista työtä tekeviä jäseniä. Liittomme sääntöjä uusittiin joitakin aikoja sitten. Esimerkiksi ensimmäistä kertaa hallituksen jäsenten toimikaudet rajattiin kahteen perättäiseen kolmevuotiskauteen. Ajateltiin, että näin muodostuva aika on riittävä perehtyä asioihin ja saada haluamansa asiat hoidetuksi. Näin ei ole sääntöjenkään puitteissa vaaraa, että hallituksessa istuisivat samat henkilöt vuodesta toiseen. Samanlaiset määräaikaaisuudet ovat jo aiemmissa säännöissä olleet puheenjohtajien kohdalla. Uskomme määräaikaisten luottamustoimien olevan liiton toiminnalle eduksi ja toisaalta auttavan jäsenten sitoutumista aktiiviseen toimintaan.

LIITON vuosijuhlaan liittyen on myös alaosastoissa juhlan aika. Alaosasto voi viettää liiton juhlaa ja niin on jo jossain päin tehty, esimerkiksi Jyväskylässä. Lisäksi jokaisella alaosastolla on jossain vaiheessa tulossa omat merkkipäivät. Aika pian liiton perustamisen jälkeen perustettiin lähinnä rovastikuntapohjalle alaosastoja, joiden toiminta jatkuu edelleen aktiivisena ympäri Suomen. Ensimmäisen alaosaston ehtivät perustaa Oulun rovastikunnan diakonissat jo reilut kaksi kuukautta liiton perustamisen jälkeen.

Arkea elämässä riittää, joten joskus on syytä virittäytyä juhlamielelle ja pysähtyä hengittämään juhlatuulta. Toisaalla tässä lehdessä on kuvia liiton juhlavuoden tapahtumista. ■

Kutsuttuina – bändipersoonat ja gregoriaaniset nenähuhuiliijat

HEINI KATAJA-KANTOLA

KANTTORI, ILMAJOEN SEURA-
KUNTA

En kasvanut suurissa katedraaleissa oratorioiden soidessa, mutta aavistin jo pienenä: Haluan olla aina siellä, missä ”kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyneinä”.

TAISIN KUULLA jossakin sisälläni lempeän kutsun jo pikkulapsena. Kirkossa kuulin Sanaa ja kirkkaita koraaleja. Matkasin usein isän auton takapenkillä seurakuntapiiriin, jossa evankeliumin valo, ystävällisten ihmisten puheensorina ja kahvintuoksu täyttivät tuvan. Havahduin hereille omassa huippukohdassani: naruarpajaisten aikaan.

Entä se musiikki? Se on kulkenut mukana elämässäni luontevasti kuin vanha aviopuoliso. Kotipappilani seinät soivat ja paukkuivat iloisesta musisoinnista. Soitimme sisarusteni kanssa lähes kaikkea flyygelistä säästöposuihin ja munanleikkuriharppuihin. Totuin myös siihen, että ihmisen uloshengitys kuuluu laulunsäkeenä.

Kirkkomusiikki on mainio tapa olla siellä, missä haluaisi eniten olla ja tehdä sitä, mitä rakastaa. Tästä maksetaan vielä palikkaakin.

Kutumustani koeteltiin kuitenkin ensimmäisen kerran jo ennen opintojen alkua. Sain puhelun. Kirkkomusiikin osastonjohtaja kysyi, kumman osaston aloittaisin, musiikkikasvatuksen vai ykköseksi merkitsemäni kirkkomusiikin. Ymmärsin, että minulta, jokapaikansählärliltä, kasvatuspölen kokeet olivat sujuneet paremmin kuin

Heini Kataja-Kantola

PARASFOOTO

solistisesti painottuneet kirkkomusiikkitestit. Puhelun aikana aivoni ajettivat ajatuksista. Musiikinopettajan opinnot olisivat monipuoliset kasvatustieteineen ja afromusiikkeineen. Osastolle oli vaikeampi päästä. Tunsin monta mukavaa musiikkikasvatustaitajaa. Entäpä opettajan tulevat ihanat viikonloput, joulut sekä kesä-, heinä- ja elokuut? Lopulta vastasin puhelimeen: ”Mmm... musiikkikasvatus.” Mutta viiden minuutin kuluttua soitin uudelleen Helsinkiin: ”Saisinko kuitenkin valita kirkkomusiikin?” Sitten istahdin ja tunsin, että asiat olivat elä-

mässäni kohdallaan.

On tehtävä valintoja

Kirkkomusiikkiopinnot olivat hienoja ja inspiroivia. Innostuin vähän joka asiasta ja kävelin melkein aina sisään, kun joku luokka oli auki. Vasta myöhemmin ja pienen uupumuksenkin jälkeen opin, että ihmisen on tehtävä valintoja ja että yhdellä kädellä hutiloitu työ ei tuo iloa ja tyydytystä edes itselle.

Omimmat alueeni löysin jumalanpalvelusmusiikista, hengellisistä nuorten ja vanhojen lauluista, tyhjästä kir-

joitus- ja nuottipaperiarkeista sekä kiinnostuksesta kirkon asioihin.

Joskus opintojen alussa vierastin sitä, kun harras urkurijoukko harmaisa villatakeissa asettui puolikaareen jonkun pölyisen urkuvanhuksen ympärille. Puhuttiin listeistä ja plenosta. Oliko se tätä päivää? Kuitenkin, hienojen urkukappaleiden ja taitavien opettajien innostamana ymmärsin, että sydämellä tehty urkutyö sytyttää vieläkin.

Kirkkomuusikko voi erikoistua hyvin erilaisiin musiikin alueisiin. (Tämä saisi mielestäni näkyä paljon värikkäämmiin ja päivitetymminkin tämän päivän Sibelius-Akatemian opinto-oppaissa ja suunnitelmissa.) Kuitenkin kaikkein tärkeintä on, että kanttori itse on innostunut asiastaan – oli hän sitten urkuri, bändipersoona, kuoronjohtaja, kapellimestari, gregoriaaninen nenähuulija – mitä ikinä.

Sammutetuin lyhdyin ajaminen tällä meidän ”Pyhällä valtatiellämme” saa usein huonointa jälkeen aikaan.

Vastasiko työ odotuksia?

Olen riemukseni huomannut, että rukoillessamme meitä johdatetaan myös sellaiselle omannäköiselle paikalle, jossa saamme käyttää perustyönteon lisäksi muitakin kykyjämme ja lahjojamme itselle virkistykseksi ja toisillekin hyödyksi.

Minulla on ollut viisaita työnantajia, jotka ovat antaneet mahdollisuuksia vähän piirtää tai kirjoittaa, organisoida, tehdä esitelmää, koota levyä, käyttää mielikuvitusta. Siitä ”jokapaikan-sähläri” piristyy.

Entä tämä kanttorin perustyö sitten? Olen tehnyt sitä jo kai parikymmentä vuotta jossakin muodossa. Oliko se sitä mitä pitikin?

On kanttorin työssäkin oma ”otsa hiessä -osastonsa”, kuten kai joka ammatissa: kirkollisten toimitusten musiikki esimerkiksi tuottaa kanttoreille nykyään uskomattoman paljon päänsäivä. Viimeksi soitin 14-sivuisen häämarssin urut ja sähkökitara yhdistelmässä. Se ja vastaavat työtehtävät

ovat kyllä hauskoja ja kiinnostavia, mutta vievät yllättävän paljon työaika. Aina en ehkä jaksaisi lähteä kuoron eteen illalla, jos ihmisiä on ollut jatkuvasti paljon ympärillä. Aina en jaksaisi keksiä sopivaa lausetta puhkaistakseni surupöydän vaivautuneen hiljaisuuden muistotilaisuudessa palausti haarukassani.

Mutta vielä minä tunnen usein olevani kutsumusammattissa. Menen illansuussa hämärtävään kirkkoon, enkä malta kiivetä urkuparvelle yksi porras kerrallaan. Suunnittelen seuraavan pyhän musiikkia. Kuuntelen sointuja, luen tekstejä. Ilta-aurinko leikkii kirkon käytävillä ja valaisee alttaritaulua. Ja pyhänä tulee seurakunta ja pappi, jonka muistuttama evankeliumi usein ruokkii myös kanttorin sielua. ”Ilo valtasi minut, kun kuulin sanan: Me lähdemme Herran huoneeseen!”

Nyt minä saan olla siellä ihan työkseni. Hieno kutsumus. ■

SATTUMUKSIA

KESKEN saarnaani pikkutyttö tulee saarnatuolin eteen ja kysyy kuuluvala äänellä: ”Pappi, milloin sinä lopeat? Minun pitää panna tämä raha kohtiin.” Ihmisillä oli hauskaa.

KOTIKASTEESSA nuori sylikummi, tyttö, sanoi kesken toimitusta: ”Perkele, nyt se kusee.” Sanoin vain, että hakekaa pyyhe ja jatkoin kastepuheen pitämistä. Nuorta neitoa jännitti niin, että palasi kesken kaiken arkikieleen.

TYTTÄRENI Elina kävi pikkutyttönä toisinaan kanssani lauantaisin kirkossa kun vihin. Kerran hän istui

Käpylän kirkossa lehterillä kanttorin kanssa ja kotimatalla kysyi. ”Mitä se täti tahtoi?”

HANNU PURHONEN
Kappalainen (el.), Kouvola

ERÄÄNÄ jouluaamuna oli Ypäjän hevostoululta tultu oikein hevosilla kirkkoon. Joulukirkon aikaan hevoset kuitenkin pääsivät hautausmaan alueelle, jonne jäivät mahtavat käyntikortit muistoksi. Kirkon jälkeen päätin hakea kasat pappilan valkosipulipellolle, koska ne eivät olleet pahemmin jäätyneet nollakelin takia.

Kottikärryillä homma sujui nopeasti. Joku oli nähnyt papin siivoamistyön. Jälkeenpäin kysyttiin papilta, onko perää sanonnassa: ”Hyvää joulua, sanoi hevospitäjän pappi, kun hevosen sontakasoja pois korjasi.” ”Pitää paikansa”, sanoi pappi, ”eihän arvotavaa voi sivuuttaa.”

RISTO AHTI
Kirkkoherra, Ypjä

Sattumuksia voi lähettää sähköpostilla os. merja.laaksamo@akiliitot.fi. Julkaistuista sattumuksista ei makseta palkkiota.

PETRI JUNTUNEN/KUVAKOTIMAA

Näkökohtia luontevaan äänenkäyttöön ja liturgiseen lauluun

Herra, avaa minun huuleni

MARKKU KILPIÖ

TEOLOGIAN MAISTERI, ESPOO

Meistä moni on jo koulussa tuomittu laulutaidottomaksi. Auttava, jopa hyvä laulutaito on kuitenkin mahdollista saavuttaa myös aikuisiässä.

OLEMME KAIKKI saaneet synnyinlahjana ainutlaatuisen instrumentin, jollaista ei ole kenelläkään muulla. Se on niin arvokas, ettei sen hintaa voi edes arvioida. Sen tilalle ei voi hankkia uutta ja siksi siitä kannattaa pitää hyvää huolta. Tämä äärimmäisen herkkä instrumentti pystyy ilmentämään tarkasti ja monipuolisesti tunteittemme asteikon – tai sitten se ilmaisee sen, että emme

uskalla tulla tunteinemme julki.

Jos on totta, että silmät ovat sielun peili, instrumenttimme tuotos, ihmisääni, on sitä vähintään yhtä paljon. Voimme todella puhua instrumentista, soittimesta, koska äänen syntyminen ihmisessä tapahtuu paljolti samoin kuin esimerkiksi urkujen kielipillissä. Keuhkoista tuleva ilma saa äänihuulet värähtelemään, tuo värähtely voimistuu ja muuntuu kuultavaksi ääneksi ihmiskehon kajetoissa. Voimme kädellä tunnustellen kokea sen eri puolilla päätä ja rintakehässä.

Ääni voi olla puhetta, laulua, huutoa, kuiskausta, itkua, hyräilyä. Tuo soitin pystyy melkein mihin vain. Ainutlaatuiseksi äänen tekee se, ettei kenelläkään toisella ole aivan samanlaista ääntä, samanlaisia kajettoja ”kaikukammioita”, joissa ääni saa ominaisvä-

rinsä. Siksi voimme jopa puhelimesta tunnistaa tutun äänen.

Jos ääni helposti rasittuu puheesta tai laulusta, kannattaa tilata aika asian tuntijalle. Hän voi olla ensin oma kanttori, laulun ammattilainen. Hän arvioi, onko syytä hakeutua äänispecialistin puheille. Kyse voi olla esimerkiksi väärästä äänenkäytön tottumuksesta, johon on haettava muutosta.

Olipa ongelmia tai ei, huomiota kannattaa kiinnittää hengitykseen. Se antaa tuen ja turvan puheelle ja laululle. Se mahdollistaa levollisen rytmin ja luontevien ajatuskokonaisuuksien hahmottamisen, lausumisen ja laulamisen. Väärä hengitys tekee helposti puheesta ja laulusta hengästynyttä, katkeilevaa, haurasta. Se rasittaa kuu-
lijaakin.

Opinko laulamaan?

Jokainen, jolla on normaalit äänen tuottamisen välineet, oppii puhumaan. Mutta oppivatko kaikki laulamaan? Tätä kiinnostavaa kysymystä on pohdittu ja tutkittu viime aikoina ja siitä tiedetään nyt enemmän kuin ennen.

Aiemmin ajateltiin – hieman yksinkertaistettuna – että joillekin oli synnyinlahjana annettu kyky laulaa ja toisille ei. Tämän rajun jaon välimaastossa saattoi olla ehkä jotakin, mutta koulussa opettaja totesi muutaman tahdin perusteella jonkun laulutaidottomaksi ja määräsi hänet hiljaiseksi. Näitä tarinoita on paljon. Niistä ei voi syyttää pelkästään opettajia, joilla ei ollut tietoa muusta. Niin lähti koulusta henkinen invalidi, jolla oli halu laulaa ja josakin mielen salaisessa sopukassa aavistus siitä, että hänelle oli tehty väärä ryytti. Auktoriteettiänsä oli vielä tuolloin voimissaan eikä vaikenemiskäskyä voinut uhmata, ainakaan julkisesti.

Monet näistä invalideista tosin jatkoivat laulamista kirkossa ja yksinään, mutta usein ilo tästäkin oli viety tai he eivät uskaltaneet kokea iloa laulamistaan. Olen tavannut näitä ihmisiä mm. teologisen tiedekunnan äänenkäytön ja kirkkolaulun tenteissä, kun toimin aineen opettajana ja tentaattorina.

Jaetaanko ihmiset jo kehossa kahden ryhmään? Nykytiedon valossa ei. Ensinnäkin aivan varhaisilla kuulokemuksilla laulamisesta on suuri merkitys, jopa sikiöaikaisilla. Vanhempien laulaminen lapselle on tässä ratkaisevaa. Aina kolmeen ikävuoteen asti lapsen hallitsema ääniala tosin on varsin suppea, joten laulujen tulee olla hyvin yksinkertaisia ja rajoitetulla, korkeintaan viiden sävelaskeleen, kvintin alueella. Noita säveliä lapsi ryhtyy toistelemaan ja tapailemaan, jolloin tuossa iässä syntyy se prosessi, joka luo äänihuulten ja korvan välisen yhteistyön.

Lapsen musiikillisesta kehityksestä ja kasvusta on tiivistä tietoa kirkko-

hallituksen julkaisemassa vihkosessa Varhaisiän musiikkikasvatus seurakunnassa, Kirkkohallituksen julkaisuja 2004:8. Se kuuluu jokaisen seurakunnan musiikkityön ja luottamushenkilöiden aapisiin, samoin kuin piispainkokouksen hyväksymä, valitettavasti loppuunmyyty vihkonen Musiikkikasvatus seurakunnassa. Kirkon musiikkikasvatuksen lähtökohdat ja tavoitteet. 1988.

Onnellinen on se lapsi, jolle lauletaan ja joka saa tässä kehitysvaiheessa omaksua perustaidot. Seurakuntien vauvamuskarit, päivä- ja perhekerhot tekevät tässäkin asiassa todella tärkeää perustyötä lapsen hyväksi. Seurakunta voisi lahjoittaa kastelahjana kotiin aineistoa, jolla vanhemmat pääsevät alkuun. Tehdään kirkosta uudestaan ecclesia cantans, laulava kirkko ja laulamattoman kulttuurin vastavoima!

Nykytiedon valossa myös aikuisiässä on mahdollisuus saavuttaa jotakin siitä, mikä varhaislapsuudessa jäi saamatta: auttava, jopa hyvä laulutaito. Suomessa Ava Nummisen kolme vuotta sitten ilmestynyt, suuren julkisuuden ja suosion saavuttanut väitöskirja kertoo tämän jo otsikossaan: Laulutaidottomasta kehittyväksi laulajaksi. Tutkimus aikuisen laulutaidon lukoista ja niiden aukaisemisesta. Studia Musica 25. Sibelius-Akatemia 2005.

Kiinnostavaa tutkimuksessa oli mm. se, että valtaosa tutkimukseen osallistuneista oli teologian opiskelijoita, jotka halusivat samalla testata taitojaan. Monesta lähes laulutaidottomasta tuli kelpollisesti liturgiset osat laulava pappi. Suosittelen kirjaa kantoreille ja papeille.

Harjoitus tekee mestarin

Kun seuraavassa puhutaan liturgiassa tapahtuvasta tekstin laulamisesta, haluan ensimmäiseksi sanoa painavasti, etten ole markkinoimassa laulamista ensisijaisena tai jotenkin ”arvokkaampana” tapana. En myöskään kuvittele, että olisi vain yksi ”oikea” laulutapa.

Meillä jokaisella on oma äänemme, joka ilmentää persoonamme, perimäämme ja ilmaisumme tapaa. Mutta en kannata myöskään individualistista anarkiaa, koska messun sosiaalinen tilanne, laulettava aineisto sekä viestinnän lait antavat ratkaisevat suuntaviivat laulun toteutukselle.

Liturgisen laulun lähtökohta ja kivijalka on aina teksti ja sen sisältö, tekstin luonteva lausuminen, oikeat tavulaajuudet, painot ja jaksotukset. Luontevuus ja tai sen puute kuuluvat jo aivan lyhyissäkin osissa. On syytä huomata, että liturgin osuuksissa nuotteilla ei ole aika-arvoja, joten niitä ei tarvitse ajaa mihinkään rytmikaavaan, vaan teksti toimii ”rytminä”. Sen sijaan seurakunnan yhdessä laulettavissa osuuksissa on aika-arvot ja selkeä rytmien ilme yhteislaulun onnistumiseksi.

Miten päästään luontevaan lauluun? Ensin on oivallettava, mitä ollaan tekemässä ja että laulu voi olla yhtä ”helppo” ilmaisutapa kuin puhe. Sitten tarvitaan harjoitusta! Ota mitä tahansa tekstiä, vaikka sanomalehti, ja laula sitä vaikka yhdellä sävelellä resitoiten. Harjoituksen tarkoituksena on luoda tunne, että kaikki on laulettavissa, se on helppoa ja luontevaa.

Jos kirkkotila aiheuttaa jännitystä, ota se haltuun siten, että menet tyhjiin kirkkoon, kulje kuorissa ja alttarin ympärillä ja hyräile jotakin tuttua laulua, mitä tahansa. Kuvittele sinne seurakunta. Tavoitteena on, että ulkoiset jännitystä ja ehkä pelkoakin aiheuttavat asiat poistetaan. Laulaminen tehdään siinä(kin) ympäristössä ”tavalliseksi”, varmaksi, oikealla tavalla ”arkiseksi”, niin että se on hallussa kaikissa olosuhteissa. Kun näin tapahtuu, päästään keskittymään itse asiaan, jota ollaan välittämässä. Itse sisältö pääsee puhumaan, eikä päällimmäisenä ole enää jännitys siitä, miten laulu sujuu, saanko oikeasta sävelestä kiinni, miten ”suorituksen” onnistuu jne.

Mutta tuleeko kaikesta liian tavallis-

ta ja ”arkista”? Entä juhlallisuus? Meillä Suomessa on juhlavasta juhlasta erikoinen käsitys: juhlallisen pitää olla jäykkää ja ikävää, hieman karrikoituna. Monissa muissa maissa on erilaiset perinteet. Emme voi niitä kopioida, mutta jumalanpalveluksen juhlallisuudessa voisimme oppia esimerkiksi anglikaaneilta, jotka osaavat yhdistää juhlallisuuden ja luontevuuden, jopa rentouden. Tämä nousee siitä oivalluksesta, että meidän ei tarvitse itse tehdä juhlaa, se on jo niissä elementeissä, jotka meille on annettu. Me saamme viettää juhlaa. Luontevuutta ja rentoutta ei myöskään tarvitse tehdä tai korostaa keinotekoisilla tempuilla tai mä-sä-kielellä.

Kun ennen ”hyväksi messupapiksi” kutsuttiin isoäänistä, vaikuttavan massiivisesti ja tunteikkaasti laulavaa henkilöä, on arvioperuste nykyisin aivan toinen: liturgi on selvittänyt itselleen, miten laulu palvelee tekstiä, miten se kommunikoi ja onko äänenkäyttö luontevaa.

Ulkoiset ja tekniset edellytykset ovat muuttuneet. Äänentoiston vuoksi ei li-

turgin tarvitse pinnistellä äänensä voimaa äärimmilleen. Vähempikin kuuluu. Se antaa hyvät mahdollisuudet luonnolliseen äänenkäyttöön. ■

Kirjoittaja on toiminut Espoon seurakuntien musiikkisihteerinä 2000–2004 ja Suomen Kirkkomusiikkiliiton toiminnanjohtajana 2004–2008.

Tiivistelmä liturgin perusohjeistoksi

- Liturgiset osat voidaan lukea tai laulaa. Myös tilannekohtaisesti voidaan päättää, mitä messun osia lauletaan, mitkä toteutetaan puheun. On pa oma laulutaitosi omasta mielestäsi mikä tahansa, selvitä nykyinen osaamisesi ja kehitä sitä asiantuntijan kanssa.

- Harjoittele lauluosien laulutekni-
nen suoritus niin varmaksi ja luontevaksi, ettei sitä tarvitse pelätä eikä jännittää. Tavoitteena on omassa persoonassasi luontevasti istuva, omaa ääntäsi oikealla, luontevalla ja rasittamattomalla tavalla käyttävä puhe- ja

lauluilmaisu.

- Kontrolloi puhe- ja lauluilmaisuus
aika ajoin mm. maneerien ja virheiden karsimiseksi. Mittaa laulun luontevuus käyttäen vuoroin puhetta ja laulua samalla tekstillä. Nauhoita silloin tällöin messu ja kirkollisia toimituksia, joissa toimit, ja kuuntele oma osuutesi. Anna myös jonkun toisen kuunnella ja kommentoida.

- Anna ulkopuolisen arvioida, onko laulussasi tai puheessasi joitakin toistuessaan ärsyttäviä piirteitä, kuten erikoisia painotuksia (HraSiunatkoon

teitä... HraKirkastakoon kasvonsa...) yhdyssanojen kaksoisaksentteja (ylös-Nousemus, koinTähtönen) rytmin oikkuja, kuten ”pyrähtelevää” tai venyttelevää, korostetun mahtipontista puhetta, itsetehostusta, oman äänen ihastelua tai persoonan esille tuomisen tarvetta, oman osaamisen ”esittämistä”. Toimiessasi liturgina olet seurakunnan palvelija, julkisessa tehtävässä, joka haastaa etsimään ja toteuttamaan parasta olemuksestasi löytyvää tapaa ilmaista itseäsi puheen ja laulun avulla.

Juhla arjen keskellä

Puheenjohtaja Kaisa Rauma ja toiminnanjohtaja Riitta Hiedanpää toivottamassa tervetulleeksi liiton entisen puheenjohtajan Liisa Santalan ja AKIn puheenjohtajan Mikael Helenelundin.

Diakoniatyöntekijöiden Liitto juhli 50-vuotista toimintaansa puutarhajuhlissa 9.6. Helsingin seurakuntayhtymän Mustasaaren toimintakeskuksessa. Sää oli kesäisen kaunis, mutta erittäin tuulinen. Paikalla oli jäseniä, yhteistyökumppaneita sekä nykyisiä ja entisiä luottamushenkilöitä. Juhlien ohjelmassa oli messu, juhlapuhe, musiikkia, hyvää seuraa ja ruokaa.

KUVAT EVELIINA MUSTONEN

Juhlamessussa saarnasi piispa Eero Huovinen.

Laivamatkalla juhlijoita viihdytti diakoni Jari Huhtasalo.

Juhlijat irrottautuivat arjen kiireistä vesibussi Walhallan kuljettaessa heitä kohti Mustasaarta. Kuvassa Vakavan järjestösihteeri Raili Pimiä, Luonnontieteen Akateemisten Liiton toiminnanjohtaja Jari Lehto, Kirkon Nuorisotyöntekijöiden puheenjohtaja Arja Lusa ja varapuheenjohtaja Jari Oksanen, kirkkohallituksen Kasvatus- ja nuorisotyön sihteeri Pekka Tukeva ja AKIn apulaistoiminnanjohtaja Annamari Jokinen.

Papas no mamas viihdytti juhluvieraita upealla laulullaan.

Juhlaväki kokoontumassa Mustasaaren kappeliin messuun.

Jäseniä idästä ja lännestä Kirsti Pasanen ja Tuire Kallio.

Juhlaväkeä odottelemassa puheenjohtajan tervehdystä.

Jäsenet keskenään, vas. Liisa Merivuori, Eila Sainio, Tiina Kröger, Merja Korpela, Katja Lahti ja Anne Kostiainen.

Keskusteltavaa riittää juhlan tuoksinassa puheenjohtaja Arja Lusalla ja oman liiton varapuheenjohtaja Seppo Laaksolla.

Harvinainen tilanne, samassa kuvassa nykyinen puheenjohtaja Kaisa Rauma (vas.) ja edustava joukko edeltäjiä, Leena Vanne, Sisko Rantalankila, Aino Koro, kunniajäsenet Kaarina Lappalainen, Erkki Jeskanen ja Marja Pakarinen, sekä Liisa Santala ja Tuovi Vastela.

DTL:n hallitus piti juhla kokouksen liiton perustamispaikassa Loimaan evankelisella kansanopistolla 22.8. Kuvassa puheenjohtaja Kaisa Rauma ohjentaa Liiton juhla kirjjan opiston rehtori Tuomas Lankiselle. Muut kuvassa vas. Asta Turtiainen, Kari Martikainen, Katri Suhonen, Sari Aroheikki, Kirsi Rantala, Riitta Hiedanpää ja Seppo Laakso. Kuvasta puuttuvat hallituksen jäsenet Eija Grahni ja Leena Leskelä.

HEIDTPELANDER

DTL:n juhla kirja ilmestynyt

Diakoniatyöntekijöiden liitto on julkaissut 50-vuotisjuhlansa kunniaksi kirjan *Rakkauden virassa - diakonian ammattilaisten viisi vuosikymmentä*. Kirjan on toimittanut Salla Korpela.

Diakoniatyö on saavuttanut Suomessa kansalaisten laajan arvostuksen. Nyt julkaistava kirja kääntää katseen diakoniatyöntekijöihin ja heidän ammattijärjestönsä, josta on kasvanut merkittävä alan vaikuttaja. Kirja sisältää muun muassa TM Päivi Salmevuoren kirjoittaman historiaosion, joka valottaa diakoniatyöntekijöiden

aseman kehitystä itsensä uhraavista sisarista monipuolisiksi ammattilaisiksi ja yhteiskunnallisiksi vaikuttajiksi.

Kirjassa käsitellään myös diakoniatyöntekijöiden koulutusta, asemaa kirkossa ja yhteiskunnassa sekä tulevaisuuden näkymiä. Ääneen pääsevät myös erilaisissa oloissa työtään tekevät diakoniatyöntekijät eri puolilta Suomea.

Tilaukset DTL:n toimistosta: Puh. (09) 1502 487 tai toimisto@dtl.fi
Hinta: jäsenet 26 euroa ja muut 32 euroa, hintaan lisätään postikulut.

Juhlavuosi jatkuu

Oheisessa Jäsenlehden (nykyisin Crux) 3/88 numerossa liittomme perustajajäsen ja silloinen tuore kun- niajäsen Marja Paka- rinen visioi kahden vuosikymmenen päähän diakoniatyötä ja siinä ohessa liittoa. Kirjoitus on herkullis- ta luettavaa, nyt liiton 50-vuotisjuhlavuoden käännyttyä lopuilleen.

Kirjoituksen kuvitteellisessa seurakunnassa tehdään in- nostuneesti työtä yhteisölli- sellä työotteella ja uusia työ- välineitä hyödyntäen. Tieto- kone nähdään vain välinee- nä, koska seurakunnan ydin ja perustehtävä ovat kirk- kaina kaikkien mielessä. Työntekijöiden erilainen koulutus- ja työkokemus nähdään rikkautena. Jokai- sellä on mahdollisuus ja ha- lu käyttää lahjansa seura- kunnan hyväksi. Työnjako on toteutettu tarkoituksen- mukaisella tavalla, kirkko- herra kantaa virkansa mu- kaisen vastuun, mutta eri työaloilla on johtava työntekijä. Työnantajan myönteinen asenne työtä tukevan koulutuksen hankkimiseen on luettavissa rivien välistä. Palkkauksesta ei kirjoituk- sessa ole mainintaa. Nykylu- kija voi olettaa senkin asian olevan kunnossa tässä hyvin hoidetussa esimerkkiseura-

MARJA PAKARINEN

Diakonissan työn arviointia ja kehitysnäkymiä vuoden 2008 toiminta- kertomusten valossa

Keskisuomalaisen rovastikunnan lääninro- vasti ja rovastikuntasisar Johanna tutkivat seurakuntien diakoniatyön tiedostoa teh- däkseen siitä yhteenvedon diakoniatoimi- kunnan suunnittelujaostolle. Tietokoneen ruudussa vilisee tilastonumeroita ihmisistä, tapahtumista, matkoista ja markoista. Pel- kät numerotiedot eivät heitä kiinnosta. Ti- laston kentät **arviointi** ja **kehitysnäkymät** kertovat siitä, millä uudella tavalla oikeu- denmukaisuus, rakkaus ja huolenpito ovat seurakunnissa toteutuneet. He päättävät poimia kunkin seurakunnan kohdalta jon- kin merkittävän elinvoimaisen ja rakkautta edistävän tapahtuman, aloitteen tai suun- nitelman.

Pienin seurakunnista, **Purovaara**, ilmoit- taa saavuttaneensa erään tärkeän tavoit- teen. Kaikki piirineuvostot ovat liikkeellä – huolehtien vuorotellen jumalanpalveluksen käytännöllisistä tehtävistä. Kukkien hoito on ollut pitäjän erikoisuus ja nyt se näkyy myös kirkossa, onnittelukäynnillä ja har- rastuksissa. Talvipuutarhat ovat eläkeikäis- ten kodeissa jo tavallisia ja seurakunta sai KUKKIVA hautausmaa -kilpailun I palkin- non. Työntekijäkolmikon siellä muodostivat kirkkoherra – tai niinkuin kirkolliskokous ni- mityksestä vast'ikään päätti, kirkkopaimen, Hanna-Leena ja kanttorimiehensä sekä sisar Tiina. Jumalanpalvelus on viikon juhla, ylistyksen, julistuksen ja palvelun keskipis- te, jossa he kaikki ovat aina läsnä. Kirkon laajennussuunnitelmat on käynnistetty kä- vijöitten vuosi vuodelta lisääntyessä.

Toimivat ne **Mäkivaaran**kin piirineuvos- tot. Sieltä sisar Marjaana raportoi yhteis- työstä joku vuosi sitten perustetun demen- tiayhdistyksen kanssa. Useat seurakunnan jäsenet ovat omaisten tukena lomajärjeste- lyissä ja terveyskeskusten ystäväpalvelus- sa. Marjaana toimii kouluttajana ja työnoh- jaajana sekä yhdessä Virpi-kappalaisen kanssa sairasosaston ja vanhainkodin sie- lunhoitajana. Mäkivaaraan, jonka eläkei-

käisten lukumäärä on rovastikunnan suu- rin, on rakenteilla päiväkeskus. Se on di- akonissa-diakonipariskunnan alullepanema ja nuori vietnamilaisperhe tulee osakkaaksi toiminnan käynnistyessä.

Lintuvaaran seurakunnan päätapahtu- masta olivat tiedoston tutkijat jo lukeneet Lähetysseminomista. Koko pitäjä näyttää olevan stipendiaattinsa ympärillä. Hymyile- vä ja laulava nepalilainen **Siu-Liu** on koulu- ja ja kyllä kiertäessään kummitätinsä sisar Helenan kanssa saanut omakseen ihastus- ta, ihmetystä ja kysymyksiä. Seurakunnan suunnitelmassa on rahoittaa **Siu-Liun** koti- kaupungin lapsille rakennettava Linnunlau- lukoti. Eräs seuraavan kesän rippikoululei- reistä pidetään kodin rakennustyömaalla. Helena lähtee mukaan nuoruutensa "seu- rakuntaan".

Järvivaara on aina ollut ylpeä kylpyläs- tään. Nimitettiinpä sitä kylpyläkaupungiksi jo ennen kaupunkioikeuksia. Viime kesä- kauden alussa sai kylpylä oman diakonis- sansa. Sisar Liisa-Majja oli opiskeluaika- naan Espanjassa lomadiakoniaan tutustu- massa ja on nyt koko ajan Järvivaaralla ol- lessansa nähnyt tarpeelliseksi seurakun- nan toiminnan yhä laajenevassa kylpyläs- sä. Hän toimii myös rovastikunnan palvele- van puhelimen päivystäjien kouluttajana.

Järvivaaraan on hankittu työntekijöiden käyttöön helppokäyttöinen lentolaitte, len- turi. Se helpottaa nopeakulkuisena yhteyk- siä järvien rikkomassa suuressa seurakun- nassa.

Kylävaaran johtavan diakonissan, Sa- dun, kummitutkimus on valmistunut. Satu toimi aikaisemmin kaupungin terveyden- hoitajana ja näki silloin tärkeäksi lapsiper- heiden tukemisen ja sylien tarpeen. Tutki- mus liittyy koko kirkon kasteopetuksen suunnitteluun. Kummit ovat kyselyn innoi- tamina alkaneet kokoontua uuden Kristino- pin opiskeluun ja Satu kertoo olevansa dia- konian alkulähteillä heidän kanssaan. Sa-

man seurakunnan Riitta on tullut näköalamatkalta eli sapattivuottaan viettämästä terveydenhuollon kandidaattitutkinto suoritettuna. Pääaineena hänellä oli diakonia ja diakoninen hoito-oppi.

Kylävaaran kirkon korjaus on vihdoinkin meneillään. Kirkkoon tulee uusia ovia, luisia, sosiaalisia tiloja, uudentyypisiä koustiloja paareilla ja pyörätuoleilla kulkijoita varten.

Pyhävaaran seurakuntalaiset osallistivat pastorinsa ja diakonisansa kanssa Missio Kirkkovaaraan pari vuotta sitten. Sisar Minna musiikki-ihmisenä aloitti ylistyskuorotoiminnan ja hiljaisten rukousviikonloppujen järjestämisen. Rovastikunnan työntekijöiden yhteisen kokoontumisen aiheena Pyhävaarassa oli "Puhe Jumalasta tyhjenee, ellei se samalla ole puhetta Jumalan kanssa".

Pyhävaaran laajan tehdasalueen keskele on noussut monialaharrastekeskus, jonka toimintaan kuuluu seurakunnan järjestämä viikottainen keskustelufoorumi ihmiskuntaa uhkaavista vaaratekijöistä ja niiden taustalla olevista vääristyneistä asenteista.

Lääninrovasti Pekka ja sisar Johanna olivat tyytyväisiä näkemäänsä. Seurakunnissa on paljon rakkauden ja toivon merkkejä. Monien vuoden mittaan käymiensä keskustelujen perusteella heillä oli kuitenkin tietoa vaikeista epävarmuutta ja henkistä irrallisuutta aiheuttavista kehitystekijöistä, iän ja uusien sairauksien tuomista raskaista elämäntilanteista. Kuluttava, yhteyksiä pirstova ja tuhlaileva elämäntapa on jo pysähdyttänyt monia tarkastelemaan elämänsä todellista olemusta ja merkitystä. Perinteistä ja normeista vapautumisen ja kaikenlaisten rajojen vähentymisen myötä tulee vuosi vuodelta yhä suurempi suojasatamien, ohjaavien käsien, rajamerkkien ja parantavan rakkauden tarve. Tämän tiedon tulee olla seuraavan toimintakauden suunnittelun pohjana. Samalla on otettava käyttöön kaikki tekniset välineet, jotka helpottavat työtä. Uusi **Sampo**, mukana kuljettava laite, jossa on puhelin, posti, tietojenkäsittelylaite, radio ym. on vapauttanut runsaasti aikaa – samoin parantuneet liikenneyvälineet. Tästä syystä työntekijöiden kotikäyntien määrä kasvoi vastaten tarvetta, jonka lisääntynyt kodeissa hoitaminen aiheutti.

Diakonisoja kouluttaville oppilaitoksille he muutaman viime vuoden tapaan päättivät lähettää ehdotuksensa tarpeellisten uusien kurssien ja seminaarien aiheiksi. Ne olivat: hellän rakastamisen ja rohkean oikeamielisyyden kurssi, jumalanpalvelusop-

pi, kekseliäisyyden ja vaatimattomuuden seminaari, elämänsuunnittelukurssi sekä laulamisen ja ylistämisen seminaari. Samalla he tyydytyksellä totesivat, että oli erinomainen ratkaisu se, jonka piispainkokous vahvisti – nimittäin, että opetussuunnitelma laaditaan mahdollisimman pitkälle opiskelijan oman toivomuksen ja taipumusten mukaan – näin luovuutta ja omaperäisyyttä tukien.

Diakonialaitoksia koskevasta tiedostosta löytyi vielä mielenkiintoinen maininta. Muutamat paikkakunnalla työskentelevät ja eläkkeelle siirtyneet diakonisat ovat valinneet vaatimattoman perhemuotoisen asuimistavan ja muodostaneet sisaryhteisöjä diakoniaopistojen läheisyyteen voidakseen olla tukena ja kasvupaikkana opiskelijoille ja heidän tovereilleen. Raamattu- ja keskustelupiirejä sekä monenlaisia taideharastuksia on jo vireillä. Sisaryhteisön jäsenet osallistuvat myös seurakunnan palvelutehtäviin, saattohoitoon ja pienryhmätöimintaan.

Sisarliiton 50-vuotisonnittelukirjeessä halusivat rovastikunnan diakonisojen työtä tarkastelleet kiittää ammattijärjestöä diakonian ja diakonisen hoitotyön tutkimustoiminnan erinomaisesta tukemisesta. Tutkimusaiheet ovat olleet keskeisiä ja tuloksia on voitu soveltaa diakonisen hoitotyön käytännön ratkaisuihin. Apurahat innostivat monia sisaria sekä tutkimustyöhön, että teologian ja hoitotieteen lisäopintoihin. Suurella mielenkiinnolla on luettu liiton uusimpia julkaisuja: "Toivo diakoniatyön perusvoimana", 1940–60 luvun diakonisojen kertomaa sekä v. 1907 ilmestyneen kirjan "Sisar Ellonen, eli mitä diakonittarella oli tehtävää syrjäkylyssä" näköispainosta.

Lähteet eli monenlaisia näkyjä ja tietoja on seuraavissa julkaisuissa:

Seurakunta 2000, Suomen ev.lut.kirkon keskushallinto 1988

Hoitotyö 2000, hoitotyön kansallinen raportti, Sosiaali- ja terveysministeriö 1988

Terveystä kaikille vuoteen 2000, Sosiaali- ja terveysministeriö 1988

Peltonen, Matti: Koulutus 2000, Otava 1987

Kirjoittaja on Lahden Diakoniaopiston rehtori

kunnassa.

Lukija voi verrata nykyistä työyhteisöään kirjoituksessa mainittuun ja virittää mielessään ajatuksensa tästä kaksi vuosikymmentä eteenpäin!

Liiton juhluvuonna on katsottu oikeutetusti menneeseen ja samalla tulevaisuuteen. Ammatin ja oman järjestön historian tunteminen antaa pohjaa tämän päivän ratkaisuille. Elokuun lopussa julkaistuun Rakkauden virassa – diakonian ammattilaisten viisi vuosikymmentä -kirjaan on kirjattu osuvasti historiaa, nykypäivää ja tulevaisuutta. ■

Anthony Kipangula ehdottaa radikaalisti, että perhe söisi yhdessä. Perinteisesti mies syö parhaat palat olohuoneessa sillä aikaa, kun lapset ja vaimo kaluavat luita keittiössä.

Teefarmilta taisteluun aidsia vastaan

PAULA LAAJALAHTI

TIEDOTTAJA, SUOMEN LÄHETYSSEURA

Pastori Anthony Kipangulan tie papiksi oli pitkä. Hänellä oli hyväpalkkainen työ teefarmilla, mutta kutsumus jäyti mieltä. Tansanianlaisen papin arkielämää on myös taistelu aidsia vastaan.

”Mies, jos sinä lyöt vaimoasi, lyöt samalla itseäsi. Vaimon kipu on myös sinun kipusi, sillä avioliiton kautta te olette yhtä.” Ääni jylisee niin, että katkorakenteet tärisivät.

Etelätansanianlaisen Kibaon kylän seurakuntasalin kapeille penkeille on ahtautunut kuutisenkymmentä henkeä. Kaikkien silmät ovat nautiutuneet isokokoiseen mieheen, joka seisoo pöydän takana puhumassa.

Pastori Anthony Kipangula on aloit-

tanut avioliittoseminaarin puoli tuntia sitten, mutta on jo hyvässä vauhdissa. Miehen koko olemus elää puheen mukana: kädet ja ilmeet tehostavat sanottavaa.

Jämäkkää taistelua aidsia vastaan

Kipangula työskentelee osan ajastaan projektissa, jossa Iringan Tumaini-yliopisto ja Tansanian evankelisuterilainen kirkko tekevät syvälle luotaavaa

yhteistyötä hiv- ja aids -pandemian leviämisen pysäyttämiseksi.

”Perinteiset tavat säätelevät avioliittoa, mutta jotkut niistä auttavat myös hivin ja aidsin leviämistä. Seminaareissa rikomme vanhoja kuvioita ja romutamme perinteisiä uskomuksia.”

Perinne kieltää esimerkiksi aviopuolisoilta sukupuoliyhteyden, kun vaimo imettää vauvaa tai on ohittanut vaihdevuodet. Myös perheväkivaltaa on paljon: miehellä on lupa lyödä vaimoa ja lapsia, jos niin huvittaa.

Avioliittoseminaarit ovat avoimia kaikille: Kibaon seurakuntasalin penkillä istuvat vieri vieressä muslimit ja kristityt. Opetuksen pohjana pastorilla on kuitenkin Raamattu. Eikä opetus ole vain jylinää ja tulikiveä; välillä pastori kertoo huvittavan tarinan, ja kuulijakunta hörähtää nauruun.

”Monissa seminaareissa vain selitetään kondomin käyttöä ja kerrotaan hi-viruksen tarttumistavoista. Olemme huomanneet, että se ei riitä”, selittää Kipangula. ”Tavat ja asenteet ovat

juurtuneet meihin vuosien kuluessa, eikä niitä muuteta hetkessä. Kun aviopuolisoiden välillä on rakkautta ja perheessä hyvä olla, ei tee mieli tehdä syrjähyppyä.”

Kahden päivän seminaareja on suunniteltu tälle vuodelle yhdeksän. Vaimo Esther Kipangula opettaa myös seminaareissa. Pastori Kati Kemppainen johtaa projektia Iringan yliopistossa, ja hän opastaa seminaareissa vanhempia siitä, miten lapsille kerrotaan sukupuoliasioita.

Avioliittoseminaarien lisäksi Anthony ja Esther Kipangula ovat viikoittain tavattavissa Ilembulan sairaalalla. Siellä heiltä voi saada henkilökohtaisia neuvoja arjen ongelmiin. Sairaala ponnostaa voimakkaasti hiv-positiivisten lääketieteelliseen, henkiseen ja hengelliseen tukeen.

Pappiskutsumus selkiintyi teefarmilla

Anthony Kipangula on kotoisin Mufinidin seudulta Etelä-Tansaniasta. Äiti

oli muslimi, ja isä harjoitti perinteistä uskontoa. Isä kuoli, kun poika oli kuu-kauden ikäinen, ja äidistä tuli yksinhuoltaja.

Jo pikkupoikana Anthony Kipangula kävi läheisen katolisen kirkon messussa. Vähitellen hänessä heräsi halu päästä kasteelle. Äiti ei ollut vastaan, ja hänet kastettiin.

Opiskelujen päätyttyä 1979 hän meni kirjanpitäjäksi suurelle teefarmille. Elämä oli päällisin puolin kunnossa, mutta jotain puuttui.

”Meillä oli taloudellisesti hyvin, mutta minulla ei ollut sydämessä rauhaa.”

Loppujen lopuksi Anthony Kipangula päätti lähteä opiskelemaan papiksi. Vuonna 1989 hän aloitti teologian opinnot Makumiran yliopistossa, ja hänet vihittiin papiksi neljä vuotta myöhemmin.

”Olen onnellinen pappina”

Kun on nähnyt Anthony Kipangulan opettamassa seminaarissa ja juttele-massa osanottajien kanssa, voi ymmärtää, että hän on löytänyt oman alansa. Ihmettelijöitä kuulemma kuitenkin riittää: mies jätti hyväpalkkaisen toimen ja ryhtyi papiksi!

”Olen onnellinen pappina.” ■

Anthony Kipangula hoystää opetusta hilpeillä jutuilla ja saa yleisön mukaan.

Suomen Lähetysseura tukee Tansanian ev.lut. kirkon työtä, mm. kirkon yliopistoa, jossa koulutetaan pappien lisäksi lakimiehiä ja toimittajia. Yliopistossa on alkanut myös koulutus, joka valmentaa kirkon työntekijöitä ja seurakuntalaisia kohtaamaan hiv-positiivisia ja heidän omaisiaan.

www.mission.fi/tyo_maailmalla/alueet/tansania

Jäsenlehti 40 vuotta sitten

Jäsenlehteä ilmestyi 12 numeroa vuonna 1968. Kaksoisnumeroita oli kaksi, 4–5 ja 6–7. Sivuja lehdessä oli 16–22 ja sen painos oli 1550 kappaletta. Suu-

rimman osan tilasta täytti Tekstin ääressä -palsta.

Pappisliitto vietti 50-vuotisjuhliaan 40 vuotta sitten. Juhlallisuudet aloitet-

tiin kunniakäynnillä entisten puheenjohtajien ja kunniajäsenten haudoilla sekä sodassa kaatuneiden pappien muistomerkillä. Pääjuhlaa vietettiin

Viisikymmentävuotias liittomme

Tammikuussa viettää Suomen Kirkon Pappisliitto vuosijuhlaansa. On merkittävää, että liittomme syntyminen liittyi välittömästi itsenäisen valtiomme syntymiseen. Kansallinen innostus ja suuret tulevaisuuden näyt siivittivät Pappisliiton perustajia. Heidän toiveensa ovat toteutuneet. Lähes kaikki suomenkieliset papit ovat nyt Suomen Kirkon Pappisliiton jäseniä.

Amattiliittojen ja -järjestöjen merkitys ja tavoitteet ovat olleet hyvin erilaisia. Eniten ovat huomiota viime aikoina varmasti saaneet taloudelliset tarkoitukset. Ammattiliitoista on tullut valtakijöitä, jotka valvovat jäsentensä taloudellisia etuja. Myös koulutus- ja erityisesti jatkokoulutus on ohjannut monien liittojen toimintaa. Onpa sellaisia ammattikuntia, joiden piirissä kaiken jatkokoulutuksen järjestää ammattiliitto.

Ei voi kieltää, etteikö oma liittomme viime vuosina olisi varsin suuressa määrin pyrkinyt valvomaan papiston taloudellisia etuja. Sitä ei voitane pitää sopimattomana. Myös jatkokoulutus on ollut tärkeällä sijalla Pappisliiton toiminnassa. Tuskin mikään muu elin on niin paljon pappien jatkokoulutuksesta huolehtinut kuin oma liittomme.

Tulevaisuudessakin tullevat molemmat edellä mainitut tehtävät edelleen kuulumaan Suomen Kirkon Pappisliiton

Yliopiston juhlasalissa. Tervehdyssanat lausui silloinen liiton puheenjohtaja, professori Aimo T. Nikolainen. Juhlapuheen piti KMN:n pääsihteeri Eugene C. Blake, ja liiton kunniajäsen, rovasti Jaakko Haavio esitti tekemänsä juhlarunon. Arkkipiispa Martti Simojoki toi kirkon tervehdyksen.

Juhlan yhteydessä järjestettiin teologisen tiedekunnan kanssa kaksipäiväi-

set teologiset luentopäivät, joilla oli nimellä joukko ulkomaisia luennoitsijoita.

Vuonna 1968 jäsenmaksua korotettiin tuntuvasti, kun vuosikokous päätti muuttaa liiton sihteerin toimen päätoimiseksi. Korotus herätti kuohuntaa papistossa ja kuohunta mielipahaa liitossa, jossa koettiin nyt vasta oltavan muiden liittojen tasolla. Vedottiin sii-

hen, että Ruotsissa ja Norjassa oli liitolla jo pitkään ollut työntekijä ja toimisto, ja Seurakuntasisarten liittokin oli jo palkannut päätoimisen sihteerin, puhumattakaan muista ammattiliitoista. Sihteerin palkkaaminen oli erityisen ajankohtaista, koska kannettiin huolta pappien jatkokoulutuksesta. ■

toimintasuunnitelmiin. Nimenomaan jatkokoulutuskysymyksen kohdalla on — kaikista parasta aikaa tehtävistä suunnitelmista huolimatta — liittomme panos edelleen oleva ratkaisevaa laatua. Mutta säilyköön myös Suomen Kirkon Pappisliiton pyrkimysten ja tavoitteiden joukossa se keskinäisen veljeyden ja oikean kutsumustietoisuuden vaaliminen, mikä erityisesti aikaisempina vuosina oli eräs kaikkein tärkeimmistä puolista liiton työssä. Papisto muodostaa veljespiirin, jonka keskuudessa on tilaa erilaisille mielipiteille ja opillisille käsityksille, mutta joka kuitenkin yhteisvoimin pyrkii palvelemaan evankeliumin sanomalla Suomen kansaa ja niitä heimoja, joiden keskuudessa se on saanut erityisen kutsumuksen lähetystyöhön. Oikean veljesmielen ja -hengen vaaliminen olkoon liittomme pyrkimyksenä, kun se nyt siirtyy uudelle vuosikymmenelle. Ja saavuttakoon se myös ne virkaveljet, jotka — syystä tai toisesta — eivät vielä ole katsoneet kannattavaksi pyrkiä yhteisen liiton jäsenyyteen.

Pertti Ranta

Joulu soikoon!

MATTI KARPPINEN/KUVAKOTIMAA

Viime pääsiäistä edelsi Cruxissa materiaalipaketti Pääsiäinen soikoon. Vastaavasti nyt seuraa joulun lauluista Joulu soikoon. Ensi keväänä ovat vuorossa helluntain laulut.

VALITUT LAULUT soveltuvat hyvin jumalanpalveluskäyttöön jouluaatosta viattomien lasten päivään eli vanhaan neljanteen joulupäivään. Niitä voi laulaa seurakunta, kuoro, lauluryhmä tai solisti. Monet niistä soveltuvat ”laulusaarnan” pohjaksi. Olkaa hyvät, kaikki kirkon työntekijät, ja käyttäkää hyväksenne.

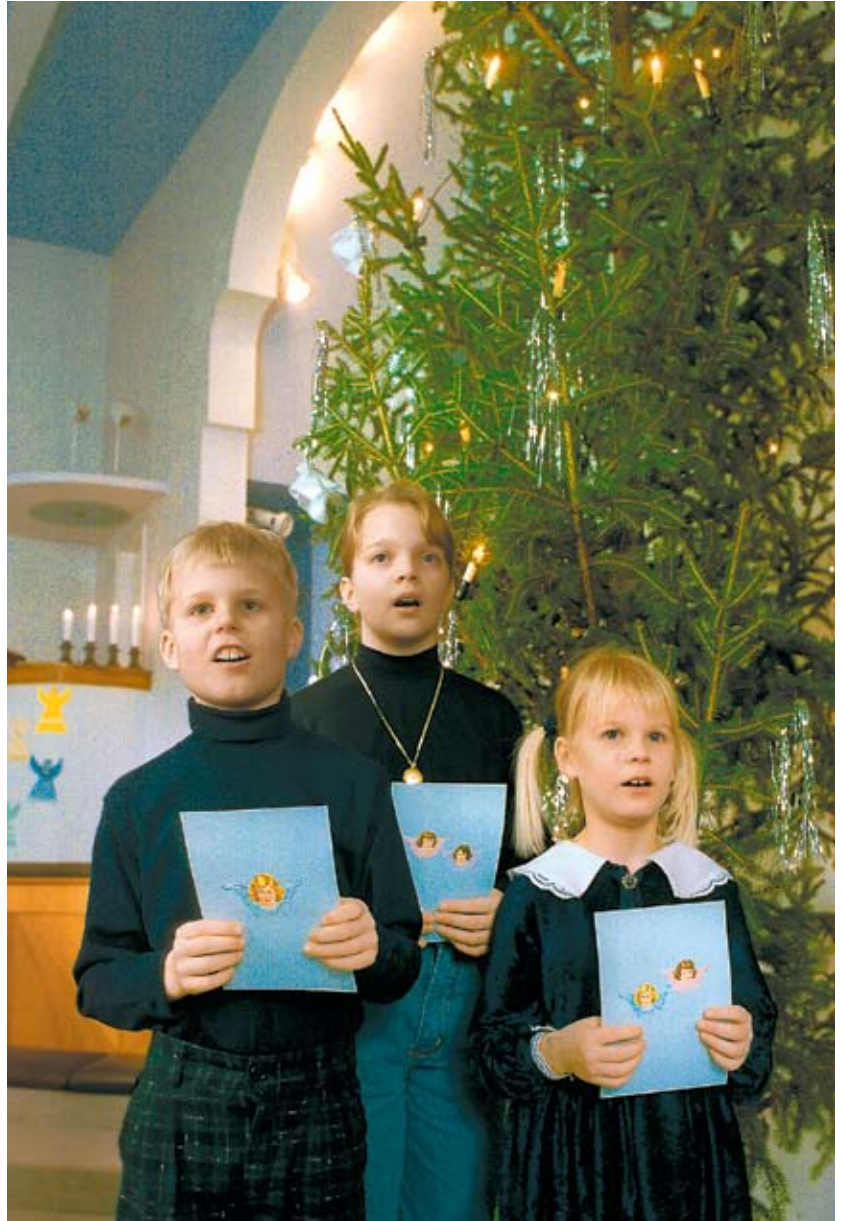
Ensimmäisessä osassa on näytteitä kirjasta Polvesta polveen täällä. Tämä Ilmajoen kanttorin Heini Kataja-Kantolan kokoama messumateriaali julkaistiin tänä vuonna Tampereen ja Lapuan hiippakunnan toimesta. Kirja sisältää vastaavan materiaalin kaikista kirkkovuoden pyhistä.

Toisessa osassa on Tampereen Harjun kanttorin Sanna Ketolan kokoama joululaululista lähinnä diskanttikuoroille, mutta joukossa on muutama sekakuorokappalekin. Osa kappaleista on vähän tuntemattomampia, jotta kokisimme uusien laulujen oppimisen iloa.

Kolmannessa osassa on Forssan kapalaisen Heikki Toivion lista uusi-muotoisten jumalanpalvelusten sisältämistä joululauluista tai sellaiseksi soveltuvista kappalaista. Nuotteja voi kysellä tekijöiltä ja innokkailta laulun harrastajilta.

*1. Kaikilla isoilla ihmisillä suuret on kii-reet vasta. / Minä olen pieni ja ihmette-
len ketkä nyt kuulee lasta.*

2. Onkohan taivaassa Jumalalla minulle aikaa hetki? / Hänelle kertoisin iloni pie-

net ja pienet murehetki.

*3. Kuuleepa minua mielellänsä Isäni tai-
vaan hellä. / Turvassa olen kuin linnun-
poika Jumalan kämmenellä.*

(Vesa Haapaniemen sävellys ja Margit Kalmalehdon sanat nuorisotapahtu-
maan Tampereella vuonna 1976)

Riemullista jouluaikaa kaikille Cruxin lukijoille!

*Heini Kataja-Kantola,
Sanna Ketola ja
Heikki Toivio*

I: Polvesta polveen täällä -kirjan esittelemiä lauluja

JOULUAATON LAULUJA

Simojoki/A. & P. Simojoki: *Avara kuin taivas* (TIT, SS)
Löytty: Ilouutinen (NSV 2005)
Joy Strings suom. Kosonen: *Jouluyö* (LV 1990)
Simojoki/Kaskinen: *Jouluyön hymni* (NSV 2005/ 38)
Peru, suom. Kaskinen: *Jumalalle kunnia* (MaL)
Laaksonen/Kaskinen: *100 kauneinta laulua*, s. 220–242 (100 K)
Kataja-Kantola/Kaskinen: *On jouluyö ensimmäinen* (PPT)
Taize: *Kunnia, kunnia* (T 45)
Jukka Salminen: *Lauluja kirjasta Piparintuoksua* (PT)
Kataja-Kantola: *Profeetan ennustus* (LKM)
Halonen/Salmi: *Sydämeen joulun teen* (S, NSV 2005)
Simojoki/Kaskinen: *Valon lapsi* -laulut (VL)

JOULUPÄIVÄN LAULUJA

Löytty: Gloria (JLV)
Jari Kekäle: *Ihmiseksi syntynyt* (PPT)
Löytty: *Ilouutinen* (NSV 2005)
Taize: *Kunnia... ja rauha* (T 48)
Simojoki/E. Leminen: *Minä tulen sinua varten* (PPT)
Kuusisto/Tamminen: *Mä kanssa paimenten* (10 H)
Heikkilä: *Rauhanruhtinas* (KT 3)
Haapiainen: *Soi taivas, maa* (NSV 2005)
Åström: *The people who walked in darkness* (NSV 2000)

TOISEN JOULUPÄIVÄN LAULUJA

Taize: *In manus tuas, Pater* (T 101)
Joy Strings, suom. Kosonen: *Joulu joka päivä* (NSV 2000)
Simojoki/Kaskinen: *Katsokaa voittajaan* (My)
Simojoki/Kaskinen: *Liekkilaulu* (PPT)
Simojoki: *Tahdon elää* (S 116)

Laaksonen/Kaskinen: *Vaeltajan laulu* (100 K)
Löytty: *Voit kantaa kipua ihmisten* (JLV)
Nyberg/Eggeholt, suom. Kivekäs: *Yössä lapsi* (PPT)

LAULUJEN LÄHTEET:

10 H = 10 hengellistä laulua nuorille. Säv. I. Kuusisto. 1985. SKUL. Lappeenranta.
JLV = J. Löytyn virsikirja (Kirjapaja, Musiikki Fazer 1994)
100 K = 100 kauneinta laulua. Laaksonen, Kaskinen. 2001 Kirjapaja Oy. Hämeenlinna.
KT = Kohti taivasta; nuottipainos. Toim. L. Heikkilä. 2000 Via-Music Production Oy. Ylöjärvi.
LKM = Laula kaikki maa; hengellisiä lauluja. 1991 SLS. Jyväskylä.
LV = Lasten virsi. 1990 Lasten Keskus Oy. Jyväskylä. 2., korjattu painos.
MaL = Matkalauluja (Kirjapaja 2001) My = Simojoki, Kaskinen: *Mysterion* (SLS 2004)
NSV 2000 = Nuoren... veisuk. 7. laitos (NK, LK 2000)
NSV 2005 = Nuoren... veisuk. 8. laitos (NK, LK 2005)
PPT = Polvesta polveen täällä 2008
PT = Piparintuoksua-nuottivihko. Jukka Salminen 2004. Päivä Oy. Hämeenlinna.
S = Simojoki: *Kaikki tai ei mitään* (SLS 2001)
SS = Simojoki: *Syttyköön sydämiin* (SLS 2003)
T = Taize-rukouslauluja (Kirjapaja 2005)
TIT = Tunnet ihmisen tien; Lauluja ja tutkisteluja psalmien äärellä. Simojoki, Nurminen. 1998 SLS. Jyväskylä.
VL = Valon lapsi; joulukuvaelma. Kaskinen, Marttinen, Simojoki. 1989 SLS.

II: Kuorolauluja

JOULUAATON LAULUJA

Espanjalainen, sov. T. Saario: *Aasi käselti kummissaan* (Kiitos joulusta, SLS)
L. Tolonen, sov. L. Heikkilä: *Betlehemin yö* (Joulun suuri ihme, SLS)
J. Rasinkangas, sov. J. Levy: *Kaunein yö*
Länsi-intialainen, sov. M. Wesslund: *Neitsyt Marian poika* (Kiitos joulusta, SLS)
H. J. Gauntlett, sov. E. Repo: *Pitkää tietä Betlehemiin* (RVK 129, Yhteiskustannus)
H. Ahvenainen, sov. M. Wesslund: *Tänä jouluna* (Kiitos joulusta, SLS)

JOULUPÄIVÄN LAULUJA

D. Hamilton: *Ave Maria* (Sulasol)
K-E Gustafsson: *Jouluproprium* (Kirkon keskusrahasto)
Ranskalainen, sov. K. Ala-Pöllänen: *Jouluyön pieni tähti* (Kiitos joulusta, SLS)
Saksa, eri sov. A. Öhrwall, H. Andersen ja C. Bertil Agnestic: *Kun jouluaamu koittaa* (RVK 121, Yhteiskustannus)
R. Vähäsarja: *Pienen lampaan jouluyö* (Kiitos joulusta, SLS)
Latinalaisamerikkalainen, sov. M. Wesslund: *Taas joulu on* (Kiitos joulusta, SLS)

TOISEN JOULUPÄIVÄN LAULUJA

E-M Juutilainen, san. J. Itkonen: *Hiutaleet maahan leijailee*
 T. Erkkilä, sov. V. Erkkilä: *Joulu erämaan mökissä* (Joulun suuri ihme, SLS)
 P. Laaksonen: *Kaukaisen seimen luo* (Messulauluja)
 P. Simojoki: *Minä tulin sinua varten* (Uusia messulauluja)
 J. Salminen: *On tähti syttynyt*
 H. Liimola: *Sun etehes, lapsi Betlehemin* (Sulasol)

VIATTOMIEN LASTEN PÄIVÄN LAULUJA

M. Hela: *Jouluihme*
 F. Jay, sov. J. Töyrylä: *Kun lapsen nään vastasyntyneen*
 L. Heikkilä: *Kynttiläkulkue* (Jippii! Valo voittaa)
 R. Jokinen, san. Riitta Hämäläinen: *Tänä jouluna* (Joulun suuri ihme, SLS)
 H. Ahvenainen, sov. Minna Wesslund: *Tänä jouluna* (Kiitos joulusta, SLS)
 A. Turpela: *Valon hymni*

III: Erityismessujen antia joulun viettoon

Erityismessut tai uusimuotoiset jumalanpalvelukset luetaan syntymävuoden mukaan. Laulujen soveltuminen tiettyyn joulupyhään ilmoitetaan sulkeissa päiväyksellä (24., 25., 26. tai 28. päivä).

K. Tikan messu 1978, sanat enimmäkseen Raamatusta: *Sii-tä me puhumme elämän sanasta*
 Meidän messu 1984, Simojoki, Kaskinen: *Yleinen esirukouslaulu*
 Herramme käy tätä tietä – saman matkan messu 1985, J. Kukkonen, Kaskinen: *Puhalla Jumalan Henki*
 Jumalan lasten palvelus 1986, T. Nikkola, J. Lehtinen: *Herra suothan meille*
 Päivästä päivään -messu 1987, Löytty, Kaskinen: *Katso meitä (rippi) ja Valoa kohti*
 Ystävä-messu 1987, T. Nikkola, N. Rauhala ja J. Lehtinen: *Herra lahjanasi sain*
 Tuomasmessu 1988: löydät runsaasti joululauluiksi sopivia kappaleita kirjoista Tuomasmessu (Musiikki Fazer 1991), Messulauluja (Kirjapaja 2002) ja Uusia messulauluja (Kirjapaja 2006).
 Vastatuuleen-messu 1988, M. Ahlstrand, K. Ranttilä: *Löytää Jumala ja löytää rohkeus elää* (rukous) ja *Valon säteet jo matkalla*
 Kuuntelen ääntäsi -yömessu 1989, J. Miettinen ja T. Holmen (24,25): *Kuningaslaulu ja Synnit poissa*
 Anna mun levähtää 1990, K. Haapala (lähinnä 26,28): *Anna mun levähtää* ja *Kaipaan lohduttajaa*
 Pitkä tie -ehtoollismessu 1990, M. Häkkinen: *Synninpäästölaulu* sekä *Saarnalaulu* (26,28)
 Vاران mässä 1990, Simojoki, Kaskinen ja B. Näse: Allmän kyrkobön: *I en fattig krubba*
 Tämän aamun messu 1991, Jukka Salminen, Pirkko Arola (lähinnä 26,28): *Enkeleillä suojaa* ja *Rakasta minua tänään*
Vielä mä toivon ... – matkamiehen iltarukous 1991, Löytty

(lähinnä 26,28): *Matkamiehen iltarukous*, *Syvydestä huudan* ja *Voit kantaa kipua ihmisen*
 Hymnimessu 1992, Simojoki ja P. Poutanen (lähinnä 26,28): *Eilinen jääköön taa*, *Kantakaa kuormat heikkojen* ja *Syvydestä minä huudan sinua Herra*
 Missa missionalis 1992, Löytty: *Sinä kuulet huokauksetkin* (26,28) ja *Niin taivaan enkelkuoro laulaa* (24,25)
 Opiskelijamessu 1992, Simojoki, Kaskinen: *Pimeässä yössä*, *Suuri pyhä Jumala* (esirukous) ja *Tahtoisin antaa lahjoja joita sain* (kolehti)
 Hämeenkylämessu 1993, J. Salminen: *Turvapaikka*
 Riemumessu 1993, J. Pyysalo, A. Saarenketo: *Missä toivoni ois* (26,28)
 Joulumessu 1994, Lopen kappalaisen I. Juotteen tekemä
 Tomasmässan 1994, Helsingin Tomas församling, kysy sieltä: *I mörker går vi*, *Nattens mörker*, *Mitt ljus o Herre är du*, *Sjung lovsång alla länder* ja *Som när ett barn*
 Yötön yö -messu 1994, säv. P. Portaankorva, san. M-L Portaankorva: *Pieni uskoni* (26,28), *Tytyisinkö* (26,28) ja *Yöstä päivä* (24,25)
 Jumis 1995, Simojoki, Kaskinen: *Pieni liekki*, *Niin kuin silloin kerran* ja *Taivaaseen asti kiitos soi* (24,25)
 Siirtolaisen messu 1998, säv. ja san. Kaskinen, sov. Kullervo Puumala (lähinnä 26,28): *Sain vihdoinkin eteesi tulla*, *Jäi kauas taakse synnyinmaa*, *Minun polkuni mutkaiset*, *Vielä ylitsesi uusi aamu koittaa*, *Kiitä Herraa minun sieluni*, *Vaiikka tie on joskus raskas niin* ja *Kannan eteesi ilot murheeni*
 Kivi-messu 2000, K. Haapala (lähinnä 26,28): *Kivi sydämelä*, *Kulmakivi* ja *Tulen eteesi*
 Lähde-messu 2001, M. Oikarinen: *Sinusta löysimme elämän lähteen*
 Karjalaisen kansan messu 2004, T. Nuutinen: *Herra on miun paimeneneni* ja *Laulamme sinulle kiitosta*
 Ökenmässä – Aavikkomessu 2006, toteutettu Vaasan ruotsalaisessa srk:ssa (lähinnä 26,28)

Kenen joukossa seison

LEENA HUOVINEN

OPPILAITOSPASTORI, HELSINGIN YLIOPISTO

MENNEEN KESÄN kohokohdat liittyivät kahteen suureen massatapahtumaan. Vaikka suven aikana Suomen tantereella järjestetään useammat hengelliset kesäjuhlat, omalla kohdallani kyse ei ollut niistä. Syy lieene siinä, että minulla ei ole kiinteitä juuria missään herätysliikkeessämme. Uskovia ja etsiviä kun on maailmassa paljon, joten herätysliikkeiden tai kirkkokuntien rajoillakaan ei ole viime kädessä merkitystä. Nämä kahdet kinkerit liittyivät musiikkiin ja urheiluun. Edellisessä olin ”asiakkaana”, jälkimmäisessä työtehtävissä.

Näistä ensimmäinen oli pehmeän lämpimänä heinäkuun iltana, kun 44 000 ihmistä minun lisäksi oli kerääntynyt Helsingin olympiastadionille kuuntelemaan mielestäni yhtä aikamme parasta rock-muusikkoo, Bruce Springsteeniä. Tunnelma oli levollisen riehakas, kun tämä 58-vuotias Amerikan mies kitaran ja hienon bändinsä kanssa lumosi yleisön laulamalla suoraan sydämiin lähes kolmen tunnin verran. Kaikki turha oli karsittu pois – vain mies, kitara ja loistava bändi. Tuo kokoonpano lumosi yleisön pelkistetyllä otteella. Uskoivat asiaansa ja laittoivat talenttinsa kiertoon. Kun eräässä radio-ohjelmassa toivebiisinäni soitatin Springsteenin Born to run -kappaleen, eräs kuulija hieman närkästyneenä ihmetteli, että miten pappi nyt ”rämä räjä -musiikkia” soitattaa. Kansanlauluja vähintään pitäisi olla. Niinpä.

Toiset kinkerit olivat nekin olympiastadionilla, mutta hieman kauempana. Tätä kirjoittaessani olen hieman suuremmissa ympyröissä, sillä työ on vienyt itään, Pekingiin. Tällä kertaa huikella Linnunpesä-stadionilla, jossa näiden 29. olympialaisten avajaisia seurasi maagisena päivänä 08.08.08 lähes 91 000 ihmistä paikan päällä. Jotakin miljoonia myös TV-vastaanottimien äärellä. Eri-laisista uhista huolimatta urheilun äärelle oli kerääntynyt ympäri maailmaa. Yhteisöllisyys, kohtaaminen, ilo, riemu ja luottamus olivat käsin kosketeltavia näissä saunamaisissa olosuhteissa huippu-urheilun keskellä. Intohimo urheiluun yhdisti tämän porukan.

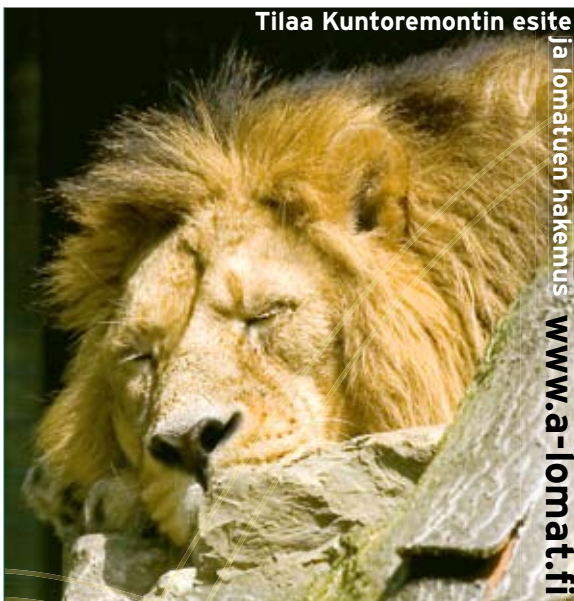
NIIN kisa- kuin yliopisto-pappina huomaan aika ajoin miettiväni, olenko oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Siis kirkon työntekijänä. Kun rock-konsertissa ja urheilukilpailussa ympärilläni velloo kymmeniä tuhansia ihmisiä eläytyen yhdessä saman asian äärellä, väistämättä jään pohtimaan, milloin hengellisissä kinkereissä olen kokenut samaa. Ikinä en ole saarnannut täpötäydelle kirkkosalille, saati laulanut tai urheillut. Kirkon penkissä olen kyllä istunut, ja joskus on ollut jopa ahdasta. Rehellisyyden nimissä on myönnettävä, että yhteisöllisyyden tunteen koen usein enemmän urheilutapahtuman katsomossa ja rock-konsertissa kuin kirkon seinien sisällä. Kyse ei ole pelkästään emootioista ja äärimmilleen viritetyistä kokemuksista. Mutta seurakuntahan se on siellä myös urheilun tai muun massatapahtuman ympärillä. Samaa luomisen ihmettä siinä ollaan jakamassa.

KOKOONTUIVATPA ihmiset stadioneille, kirkon seinien sisälle, erilaisille areenoille, kysymys on siitä, että joku heitä ja meitä liikuttaa. Nämä massatapahtumat ovat voimistaneet ajatusta, että kirkon on oltava selvillä siitä, missä joukot seisovat ja mikä ja kuka niitä heiluttaa. Massatkin koostuvat yksittäisistä ihmisistä, joilla on itse kullakin samat elämänkysymykset, olipa urheilija, musiikintekijä tai vaikkapa pappi. Olla ajan tasalla ei tarkoita, että kirkko sokeana juoksee ihmisten halujen, toiveiden ja reaktioiden perässä. Usein riittää, että asetumme levollisena sinne, missä muut juoksevat, laulavat, tekevät työtään pyyteettömästi ja elävät elämäänsä. Asetuisimme siihen tarjoten levon paikkaa, suorituksista vapaata aluetta ilman vaatimuksia ja ehtoja. Ihan vaan asettuisimme. Josko ne kysymykset Jumalasta, elämästä, armosta alkavat nousta. Juuri siinä paikassa. ■

Tilaa Kuntoremontin esite

ja lomatuken hakemus www.a-lomat.fi

Kuntoremontti - aikaa itselle

Rentouttava ja aktiivinen Kuntoremontti on irtiotto arjesta. Syksyllä 2008 on tarjolla laadukkaita lomaa terveyskylpylöissä, kuntoutumiskeskuksissa tai urheiluopistoissa. Valittavana on myös teemakuntoremonttilomia.

- ❖ Lomalla testataan fyysinen kunto, kartoitetaan liikunta- ja ravintotottumukset sekä liikutaan yhdessä. Aikaa on myös lepoon ja hoitoihin.
- ❖ Kahden vuorokauden Terveystreffillä tarkistetaan onnistuiko Kuntoremontti.
- ❖ Kuntoremontin lomatuki on 330 euroa ja Terveystreffien tuki on 130 euroa.

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki
puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12)
faksi (09) 145 706 | info@a-lomat.fi

Kirkon kalenteri 2009	29,90 e
Kirkon taskukalenteri 2009	17,90 e
Kirkon viikkokalenteri 2009	23,90 e
Kirkon viikkomuistio 2009	23,90 e
Enkelikalenteri 2009	14,90 e

*Tutustu kalentereihin verkkokaupassa
www.kotimaakauppa.fi*

Virkapaidat

Kotimaiset, korkealaatuiset **Ateljé Solemniksen** paidat. Laaja väri- ja kangasvalikoima. Mittatyö tilauksesta, mahdolliset muutokset sisältyvät hintaan.

Alk. 49 e

TAI

Suomalaisten mittojen mukaan tehtyt tuontipaidat. Värit: musta ja vihreä, kangas: 100 % puuvilla tai sekoite.

Alk. 36 e

Kaikki, mitä tarvitset:

 kotimaakauppa.fi

 KOTIMAA-YHTIÖT

Hietalahdenranta 13, Helsinki (ma-pe 9-17)
p. 020 754 2350 | www.kotimaakauppa.fi

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 1.1.2005

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen
seurakuntatöiden päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@
espoonseurakunnat.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi, www.akiliitot.fi

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi
AKIn neuvottelu- ja luottamusmies-
toiminta, AKIn alaostastointa,
Kanttori-urkuriiliiton hallinto, kanttori-
en ammatilliset asiat, palvelussuhde-
neuvonta

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat, palvelus-
suhdeneuvonta

Opiskelijasihteeri
Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriiliiton opiskelijatoimin-
ta, neuvonta opiskelijoiden harjoitte-
lu- ja työllistymiskysymyksissä

Puheenjohtaja, AKI
Mikael Helenelund

**SUOMEN KANTTORI-URKURIILITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriiliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriiliitto
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoför-
samling, FM
Puh. 040 584 9952
mikael.helenelund@evl.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENIILLE
**Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasiois-
sa:** ti klo 9–12 varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa: arkin
klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Vesa Engström, Teol. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentoroin-
ti- ja työllistymiskysymyksissä

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihteeri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKIn hallinnon ja johdon sihteeri,
Pappisliiton hallintoelinten pöytäkir-
janpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Toimistosihteerit
Tuula Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuula.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaostast, luottamus-
mieskurssit

Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653
maija.jokitalo@akiliitot.fi
(Heli Meinolan vuorotteluvapaan
sijainen 25.8.2009 asti)
Cruxin toimitussihteeri, jäsenyysasiat,
opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO DTL RY
DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND DAF RF
Perustettu 15.6.1958

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
Kaarinan seurakunnan johtava
diakoniatyöntekijä
GSM 040 341 7191
kaisa.rauma@evl.fi

LAKIMIESPALVELU
DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON
JÄSENIILLE
Yksityiselämän oikeusasioissa: arkin klo 10–16
Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse liittosi ja jäsennumerosi.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON TOIMISTO
Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Faksi (09) 877 7397
toimisto@dtl.fi, www.dtl.fi

Toiminnanjohtaja
Riitta Hiedanpää, diakonissa,
terv. hoit.
Puh. (09) 150 2287
GSM 040 516 5557
riitta.hiedanpaa@dtl.fi
Liiton yleinen johto, edunvalvon-
ta- ja neuvottelutoiminta, hallin-
toelinten päätösten valmistelu,
esittely ja täytäntöönpano, pal-
velussuhdeneuvonta

Järjestösihteeri
Asta Turtiainen, diakonissa
Puh. (09) 150 2286
GSM 040 765 0477
asta.turtiainen@dtl.fi
Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaostas-
toiminta

Toimistosihteerit
Pirjo Heikkinen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi
Jäsenyysasiat, kirjanpito, mak-
suliikenne, materiaalitilaukset,
mökkivaraukset

**ERITYISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYSSKASSA**

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212

erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

AVARTAVIA LUKUPAKETTEJA

PEKKA NIIRANEN

Martti Simojoki

Kirkon ääni

Itsenäisen Suomen merkittävimmän kirkonmiehen henkilökuvaa kirkollisena ja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Teos kertoo myös kirkon ulkopoliittisesta roolista suomettumisen vuosina ja romuttaa useita vallalla olleita käsityksiä muun muassa naispappeudesta. Ovh. 42,90

WILLE RIEKKINEN

Piispan piplia

Willejä valintoja Raamatusta

Piispa Wille Riekkinen kirjoittaa Raamatusta kuin rakkaasta ystävystä. Hän johdattaa lukijansa Raamatun ja sen tulkinnan maailmaan helposti lähestyttävällä ja asiantuntevalla otteella. Teos sisältää jokaisen Raamatun kirjan esittelyn sekä näytetekstejä Pyhästä kirjasta. Ovh. 37,90

TAUNO VÄINÖLÄ

Virsikirjamme virret

Perusteos virsien ystäville, harrastajille ja tutkijoille sekä erinomainen työväline erilaisiin tilaisuuksiin. Kirjassa esitellään kaikki virsikirjamme 632 virttä, niiden historian ja tekijät. Mukana laaja hakemisto. Ovh. 55,90

TIMO AUNIO

Aamupaloja

Päivänavauksia kouluun ja kerhoihin

Valmiita päivänavaustekstejä musiikkivinkeineen avuksi kiireisille ala-asteen opettajille sekä muille käyttäjille. Kristillinen osuus on merkitty selkeästi. Ovh. 23,90

RISTO KORMILAINEN

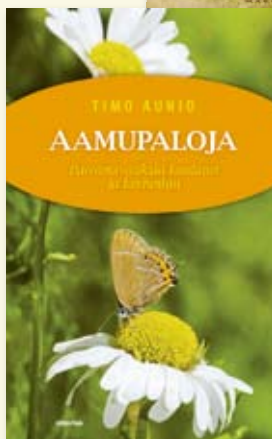
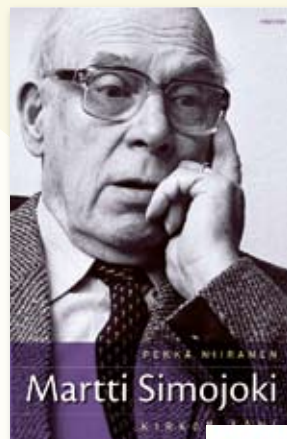
Kirkkovuosi tutuksi

Elävästi ja lämminhenkisesti kirjoitettu teos juhlapyhien taustoista, sanomasta ja perinteistä. Kirkkovuoden tapahtumia tuodaan esille myös arjen ja kansanperinteen kautta. Ovh. 28,90

MARJATTA LAITINEN

Maat, metsät hiljenninä

Teoksen lähtökohtana on rakastetun virren 560 sanat. Laitinen kutsuu lukijaa katselemaan elämää ja maailmaa uskon näkökulmasta – kiitollisin sydämin, hiljaa avautuen Jumalan todellisuudelle. Ovh. 15,20

Kirjakaupoista kautta maan sekä Kotimaa-yhtiöiden kaupasta:

Hietalahdenranta 13, Helsinki (ma-pe klo 9-17)

www.kirjapaja.fi

KIRJAPAJA

Sisältöä elämään.

Palautus: Akavan kirkolliset ammattiliitot
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki

.MK80

PAPPINA AJASSA

MA TI KE TO PE LA SU

PAPISTON PÄIVÄT 14.-15.10.2008

Tervetuloa Papiston päiville ja Pappisliiton 90-vuotisjuhlaan
Helsingin Messukeskukseen!

Ilmoittautuminen jatkuu 30.9. asti.

Osallistumismaksut 16.9. jälkeen:

työelämässä olevat 220 €

työelämän ulkopuolella olevat 90 €

opiskelijajäsenet 25 €

eläkeläiset 90 €.

Ohjelma ja ilmoittautumiskaavake kotisivuilla

www.pappisliitto.fi

